

ÎNTRU MULȚI ANI CU SĂNĂTATE, IUBITULUI NOSTRU CONDUCĂTOR!

„Să ne trăiți întru mulți ani, să vă aflați mereu, cu aceeași energie și tinerețe spirituală, în fruntea partidului și statului nostru, conducând cu clarviziunea, siguranța și înțelepciunea care vă sînt caracteristice destinele poporului român, înaintarea României pe calea luminoasă a socialismului și comunismului, a independenței și prosperității.“

Din Scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

5

ANUL XXX (1338)
29 IANUARIE 1981

Clacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire...

Epoca modernă a însemnat pentru limba română literară pătrunderea unui număr mare, enorm, de neologisme, cele mai multe de origine romanică, aparținând în mare parte vocabularului internațional. Fapt care, întimpinat la început cu unele rezerve, a sfîrșit azi prin a fi considerat pozitiv. Ca orice fapt împlinit, irevocabil. O consecință dintre cele mai neașteptate ale acestei împrejurări, dar și dintre cele mai plăcute, este aceea că la un anumit nivel al ei — în stilul științific, de pildă — limba română atinge un foarte înalt grad de inteligibilitate pentru cei care nu o cunosc, dar și-au format o oarecare cultură în principalele limbi de circulație. Fără a aspira să devină o limoă de uz internațional, româna tinde astfel să ajungă totuși un soi de limbă universal înțeleasă, cărțile științifice românești, bunăoară, bucurîndu-se deja, printre cei interesați, de faima de a fi ușor de consultat fără cunoștințe propriu-zise de limba română.

(Continuare în pagina 16)

ION COJA ■

Din sumar :

- Atitudinea oamenilor față de propria lor bogăție (pag. 4)
- Autoconducerea înseamnă răspundere (pag. 6)
- Priorități medicale la Șimleu Silvaniei (pag. 9)
- Drum inserat (pag. 16)
- Constelația lirei (pag. 19)
- Lumea în care trăim (pag. 22)

Șantierul metroului bucureștean — simbol al puterii noastre de a ctitori

Dincolo de performanța tehnică în sine, construcția metroului bucureștean înseamnă o experiență de viață.

Au venit oameni de peste tot. Cu diferite meserii, dar și cu diferite mentalități. O muncă aspră cere pricepere, dar și caracter, rezistență fizică, dar și răspundere morală. Răspundere față de graficele zilnice de înaintare în subteran, față de utilajele realizate cu sacrificii în timp record la București, Arad, Sibiu, Craiova și așa mai departe, față de ideea de construcție.

— Tovarășe inginer Ion Malcoel, sintezi șeful programului de studii, cercetări, proiectări, asimilări și experimentări pentru realizarea metroului. Titulatura aduce puțin cu cea a unui program spațial. Ce înscamnă pentru dv. faptul că participați la această construcție ?

— Mai multe. Mai întâi, un vis din studenție. Apoi, un vis din maturitate, deoarece am lucrat ani de zile la I.T.B....

— Cînd s-a mai vehiculat la noi ideea construirii unui metrou ?

— Prin anii '30. Bucureștiul avea în jur de nouă sute de mii de locuitori, dar n-avea cituși de puțin o economie capabilă să înfăptuiască o asemenea lucrare, nici specialiști. După eliberare, s-a înființat o Direcție generală a metroului, s-au făcut și studii, dar nu s-a mai întîmplat nimic. Pe atunci aveam nevoie, în primul rînd, de mîncare și de locuințe și, desigur, nici industria noastră

nu putea, la nivelul ei de dezvoltare din acei ani, să realizeze construcția.

— Cînd a început proiectarea ?

— În 1975, proiectarea și construcția au

(Continuare în pag. 12—13)

RAZVAN BARBULESCU ■

Expoziția națională a invențiilor

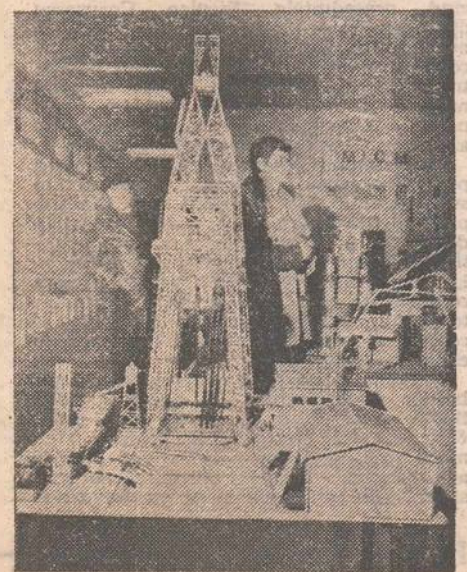
Gîndirea tehnică în competiția mondială a valorilor

Pusă sub semnul generos al Festivalului „Cîntarea României”, Expoziția națională a invențiilor se bucură de un larg interes, pragul ei fiind călcat, zilnic, de mii de vizitatori. Prima din multele săli găzduite de holul Institutului de arhitectură din Capitală se deschide cu o emoționantă trecere în revistă a realizărilor tehnicii populare, omagiu cuvenit creației anonime din care și-au tras seva savanți ale căror nume și descoperiri au pătruns în panteonul marilor descoperiri. Ni se înfățișează moara de vînt de la Reștepe, pîua de la Tălmăcel, tivigul de la Virbicioara, moara de apă de la Strîmba etc. și, în spațiul imediat alăturat, cele dintîi izbînzi ale creativității românești moderne. Vedem macheta primei rachete în trepte proiectată de acel pionier al zborului către înalțuri numit Herman Oberth, ca și pe aceea a celui dintîi avion cu reacție, conceput, construit și pilotat, în 1910, de Henri Coandă, unul din fondatorii științei și tehnicii spațiale. E evocată figura legendară a lui Aurel Vlaicu, la care „nu știi ce să admiri mai mult, genialitatea invenției, ingeniozitatea construcției, dibăcia execuției sau arta de a zbura”, după cum nu e uitat, firește, nici Traian Vuia, cel dintîi aviator care s-a ridicat de la pămînt cu mijloace proprii. Despre care, la timpul respectiv, ziarul „New York Herald” nota, facsimilul e reproduș, că „Vuia aeroplane makes a successful flight”. Ideile lor, ca și ale

altor români evocați în expoziție, Gogu Constantinescu, creatorul teoriei sonicității, Nicolae Teclu, chimist de renume

(Continuare în pagina 8)

OVIDIU IOANIȚOAI ■

Moment de seamă în cronică relațiilor de prietenie și colaborare româno-bulgare

Vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Bulgaria

Sentimentele de caldă prietenie și respect reciproc dintre popoarele română și bulgar, expresie a tradiționalei relații de bună vecinătate și strânsă colaborare dintre România și Bulgaria, și-au găsit în ultimul deceniu și jumătate cea mai înaltă expresie în practica contactelor și convorbirilor, devenite sistematice, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

Întâlnirile dintre cei doi conducători de partid și de stat au o însemnătate deosebită pentru dinamizarea continuă a colaborării dintre cele două țări, țări și popoare, îmbogățind de fiecare dată ansamblul relațiilor româno-bulgare. Des repetate, pe pământul României sau al Bulgariei, contactele și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov reprezintă elementul fertilizator, factorul determinant în permanență amplificare și diversificare a legăturilor bilaterale. Pe această linie se înscrie și vizita de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o săptămîna trecută în Republica Populară Bulgaria, la invitația tovarășului Todor Jivkov.

Cu prilejul vizitei, în orașul Ruse au avut loc convorbiri între cei doi conducători de partid și de stat. Aceste convorbiri, desfășurate într-o atmosferă de cordialitate, de caldă prietenie și stimă de ambele părți, au prilejuit o informare reciprocă asupra preocupărilor celor două țări, a sarcinilor pe care le rezolvă în actuala etapă a construcției socialiste, cînd poporul român își mobilizează eforturile în vederea îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XII-lea, pentru a parcurge o nouă etapă importantă trasată în Programul P.C.R., iar poporul bulgar se află în plină pregătire a Congresului al XII-lea al P.C.B., care va stabili orientările de viitor pe drumul făuririi noii orînduiri în patria sa.

După cum se subliniază în Comunicatul dat publicității, în cadrul convorbirilor tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au relevat cu satisfacție că relațiile de colaborare româno-bulgare se dezvoltă și se adîncesc continuu, pe multiple planuri, pe baza principiilor marxism-leninismului, ale deplinei egalități, respectului independent și suveranității naționale, în spiritul prevederilor Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Bulgaria din 1970. O atenție deosebită a fost acordată realizării hotărîrilor luate la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor bilaterale. A fost subliniat faptul că sarcinile și obiectivele stabilite de

conducătorii celor două țări în cursul vizitei oficiale a delegației de partid și de stat a Republicii Populare Bulgaria în Republica Socialistă România, precum și în cadrul celor două întâlniri prietenești de la Voden și Timiș din 1980 se realizează cu succes.

În acest cadru, o amploare crescîndă cunosc legăturile economice. În cincinalul trecut volumul schimburilor s-a dublat față de perioada precedentă de cinci ani. Pentru cincinalul 1981-1985 se preconizează o nouă dublare. În urma recentelor convorbiri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, s-a hotărît ca volumul schimburilor economice dintre cele două țări să sporească și mai mult, și anume de 2,3 ori. Totodată, crește ponderea cooperării și specializării în producție. După cum se știe, la Giurgiu și Ruse a fost construită în comun puterica întreprindere de mașini și utilaje grele; se află în construcție Complexul hidrotehnic Turnu-Măgurele - Nicopole, căruii îi vor urma alte obiective similare de însemnătate deosebită pentru dezvoltarea economică a celor două țări. Prin măsurile stabilite în cursul vizitei de săptămîna trecută a conducătorului partidului și statului nostru în țara vecină și prietenă, va cunoaște — concomitent cu dezvoltarea colaborării economice și tehnico-stiințifice — o nouă vigoare conlucrarea pe plan cultural, se vor extinde schimburile de experiență pe linie de partid și de stat,

a organizațiilor de masă și obșteti, va spori colaborarea în diferite alte domenii ale construcției socialiste.

În convorbirile de la Ruse au fost abordate, după cum era și firesc, importante probleme ale situației internaționale, precum și ale mișcării comuniste și muncitorești. În comunicat se arată că cei doi conducători de partid și de stat, exprimîndu-și îngrijorarea față de încordarea din viața internațională, au subliniat hotărîrea Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria de a acționa și în continuare, neabătut, împreună cu celelalte țări socialiste, cu forțele progresiste, antiimperialiste și iubitoare de pace de pretutindeni, pentru dezvoltarea procesului destinderii, pentru adoptarea unor măsuri eficiente de dezarmare, de asigurare a păcii și securității în Europa și în lume, pentru promovarea unei largi și neîngrădite colaborări între popoare. Și de această dată s-a remarcat că este necesar să se facă totul pentru ca problemele și litigiile dintre state să fie soluționate numai pe calea pașnică, a tratativilor, pornindu-se de la respectul independentei fiecărui popor, de la interesele păcii și colaborării internaționale. Legat de aceasta, s-a subliniat necesitatea ca reuniunea de la Madrid să se desfășoare într-un spirit constructiv, astfel încît să se încheie cu succes. A fost exprimată, de asemenea, hotărîrea celor două părți de a de-

pune în continuare eforturi pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie, colaborare și bună vecinătate între țările și popoarele din Balcani, ceea ce ar avea efecte pozitive asupra ansamblului climatului politic european.

Cei doi conducători de partid și de stat au dat o înaltă apreciere rezultatelor recente vizite a secretarului general al partidului nostru, președintelui republicii, în Bulgaria. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Am ajuns la concluzii comune cu privire la extinderea colaborării și cooperării în noi domenii — în economie, știință, cultură, în relațiile dintre partidele și țările noastre. Fără îndoială, aceasta va da un nou impuls dezvoltării colaborării noastre în toate domeniile”. La rîndul său, tovarășul Todor Jivkov aprecia că „aceste vizite s-au dovedit deosebit de utile pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări socialiste”.

Întîmpinată cu entuziasme manifestări de prietenie, stimă și prețuire, noua vizită a conducătorului partidului și statului nostru în Bulgaria, convorbirile la nivel înalt purtate cu acest prilej vor marca, fără îndoială, un moment deosebit de important în cronică relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre, în interes reciproc, al cauzei socialismului, colaborării și păcii în lume.

ION CODRU ■

Un simbol în lume:

„CEAUȘESCU — ROMÂNIA“

Recenta aniversare a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu — moment cu adevărat semnificativ în viața întregii noastre națiuni — reprezintă un nou și fericit prilej de a releva dimensiunea politică, de covârșitoare importanță, a întîlnirii între vocația unui popor de a trăi în pace și colaborare cu toate popoarele și vocația unei personalități de excepție de a imprima acestor deziderate consistente durabilă a acțiunii militante.

De veacuri poporul român a înfruntat urgia asigurîndu-și dreptul la o supraviețuire demnă printr-un tenace efort, printr-o neîstovită speranță că lumea poate și trebuie să devină mai dreaptă și mai bună. Nici azi lumea nu este atît de dreaptă și de bună pe cît ar merita-o popoarele. Dar niciodată ca în anii de cînd președintele Nicolae Ceaușescu dăltuiește, în profund consens cu națiunea noastră, un loc nou României în concertul națiunilor demersul românesc pentru edificarea unui nou climat mondial nu a avut un asemenea caracter palpabil, o asemenea amploare tematică, o asemenea legitimă rezonanță mondială.

Impulsionînd, determinînd, desfășurarea politicii externe românești, ancorînd în solul tracic al realității o filozofie profund novatoare și o metodică viabilă de abordare și soluționare a problemelor contemporane, imprimînd trecerii de la declarațiile de intenții la finalizarea concretă un ritm prin el însuși revelator, tovarășul Nicolae Ceaușescu a conferit și conferă dialogului României cu lumea un cadru fără precedent.

O dinamică nouă, o calitate nouă a relațiilor multilaterale, o prezentă distinctă și originală în forumurile mondiale — iată, sintetic, coordonatele afirmării românești pe meridianele politice ale planetei. Această afirmare se constituie prin însăși esența sa, ca o expresie

de pregnantă demonstrație a virtuților gândirii politice a președintelui Nicolae Ceaușescu care își confundă suprema aspirație cu cea a poporului său.

„România-Ceaușescu” — formulă politică de sinteză care circulă asiduu și elocvent în cercurile de presă mondiale — nu este altceva decît marcarea concisă a relației de nedislocat între prestigiul unei țări și prestigiul unei personalități care își împletește, lucid și responsabil, destinul cu destinul patriei și al poporului său.

Omagiul pe care îl aduce țara președintelui său cu prilejul aniversării zilei de naștere este un omagiu pe care, de fapt, poporul român îl aduce zi de zi tovarășului Nicolae Ceaușescu și aceasta pentru că fiecare cetățean al României socialiste regăsește în peisajul social-economic și politic al țării, în cota înaltă atinsă de prestigiul României contribuția, de majoră relevanță, a gândirii novatoare și a faptei constructive a conducătorului partidului și statului nostru. Numele sefului statului român se leagă de acțiunile majore ale țării noastre consacrate edificării păcii, a unei păci reale nu înarmate pînă în dinți cum o prefigurează apologetii echilibrului terorii, realizării securității și cooperării europene, eliminării ferme și definitive a decalajelor economice, luptei împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a apartheidului, creșterii rolului O.N.U. și a democratizării sale. Numele președintelui Nicolae Ceaușescu se leagă indisolubil de demersul activ, permanent și militant consacrat suveranității, libertății și independenței tuturor popoarelor, salvărdării demnității lor, dreptului acestora de a-și edifica destinul social-politic în deplină concordantă cu propriile deziderate.

Această tematică politică care îmbracă,

practic, toate compartimentele de vîrf ale vieții internaționale, ansamblul priorităților contemporane, indică în modul cel mai elocvent caracterul politicii românești — acela de a se integra în însăși esența proceselor și fenomenelor vieții internaționale, avînd ca punct de pornire cauzalitățile reale ale tendințelor mondiale. Anticipînd mutațiile social-politice și economice, propunînd soluții, căi și mijloace de temelnică reasezare a lumii pe fundamentul solid al echității și justiției, promovînd — cu înaltă principialitate — argumentul negocierii, practicînd cu un excepțional dinamism dialogul politic și finalizîndu-l, în mod exemplar, virtuțile, președintele Nicolae Ceaușescu s-a făcut cunoscut și apreciat în întreaga lume ca un prestigios gânditor și un eminent practicant al unei politici noi consacrate unei lumi noi.

Laborioasa și neobosită sa activitate de zi cu zi, fie în cadrul contactelor nemijlocite cu șefii de state și guverne, cu reprezentanții ai partidelor, parlamentelor, organizațiilor obșteti, desfășurate între fruntariile țării sau pe scena largă a lumii, fie în faza de „laborator” a politicii românești, în stadiul în care inițiativa și acțiunile își cristalizează substanța strategică și tactică, își concentrează impulsurile în direcția unică de afirmare plenară a dreptului poporului român, ale tuturor popoarelor, de a trăi în pace și libertate, în colaborare și deplină egalitate, în demnitate și înțelegeră.

Acțiunea luminoasă a președintelui se întîlnește în spiritul și litera impresionantă suite de documente oficiale, de tratate și declarații, a acordurilor de colaborare, a foarte numeroaselor acte juridice care au consfințit în marile forumuri internaționale opțiunile românești, contribuția țării noastre la aborda-

rea și soluționarea unor imperative stricte ale epocii.

Nenumărate sînt mărturiile prestigiului sefului statului român și dacă ne-am referi numai la suita imensă de volume apărute pe zeci de meridiane ale lumii și consacrate relevării excepționalei virtuți ale contribuției sale la edificarea, în fapt, a unei lumi în care popoarele să-și regăsească în mod real aspirațiile împlinite am avea o imagine convingătoare a impactului prestigios pe care personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu o are asupra vieții contemporane.

După cum se știe, la București, sau peste hotare, președintele României socialiste, a primit omagiul popoarelor, a numeroși șefi de stat, decernîndu-i-se înalte ordine, medalii jubiliare, însemne ale prețurii profunde, fiecare dintre ele constituindu-se în dovada profund semnificativă a locului proeminent pe care îl ocupă astăzi seful statului român în conștiința a zeci și zeci de popoare.

Omagiul pe care îl aduce întreg poporul român conducătorului său iubit se constituie în expresia ardentă a recunoștinței pentru împlinirile multilaterale pe care le trăim, pentru demnitatea plenară pe care România și-a dobîndit-o printr-o responsabilă cetezanță, pentru locul nou pe care țara noastră îl ocupă azi, pe scena lumii, un loc în care s-au concentrat idei majore și aspirații majore, un loc care dă expresie unei vocații validate de o acțiune concretă și anume vocația de a construi pacea, de a deschide drumuri noi colaborării, de a împlini de sens și viabilitate democrația internațională, justiția internațională și, de ce nu, progresul internațional. Acest loc s-a născut, conturat ferm, pe masa de lucru a președintelui, acolo unde actul de decizie politică, în consens deplin cu voința poporului, devine destinul unei țări, între fruntariile ei și fruntariile planetei.

B. RADU ■

Sărbătorirea tovarășului Nicolae Ceaușescu la aniversarea zilei sale de naștere

O ZI LUMINOASĂ PENTRU CALENDARUL ROMÂNESC

Luni, 26 ianuarie, cu prilejul aniversării zilei de naștere, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a fost sărbătorit de membrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

La ceremonie, care a avut loc la Comitetul Central al partidului, au luat parte tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdeț, Iosif Bane, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazaacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Constantin Dăscălescu, Ion Dinca, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Andrei, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Marin Vasile.

Tovarășul Ilie Verdeț a dat citire scrisorilor pe care Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adresat-o tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu ocazia aniversării zilei sale de naștere.

Mulțumind călduros pentru urările și sentimentele exprimate, a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Toți cei prezenți l-au felicitat cu deosebită căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-au îmbrățișat cu profundă afecțiune și stimă, i-au urat, cu dragoste, multă sănătate și fericire, viață lungă, neobosită putere de muncă, activitate îndelungată și rodnică în fruntea partidului și statului, pentru a conduce, cu aceeași înțelepciune și strălucire, țara, poporul, spre orizonturi tot mai luminoase de bunăstare și civilizație, spre comunism.

Cînd ianuarie își perindă lumina spre o altă vîrstă a anului, poporul român sărbătorește ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conștiința deplină a însemnătății omului, cinstit astfel cu firească bucurie, în istoria noastră, în viața noastră, în munca noastră și în temelile speranțelor noastre. Și se cuvine spus adevărul atât de drag nouă că și în începutul acesta de an și cincinal nou sărbătorirea celui mai iubit fiu al poporului și-a păstrat pilduitoare semnificațiile, întocmai cum pilduitoare sînt și resursele tovarășului Nicolae Ceaușescu de a călăuzi țara spre un orizont îmbietor de bunăstare și pace.

Am fost și sintem, împreună, toți fiii acestei patrii, martorii unor momente înălțătoare de devotament față de drumul pe care ne călăuzește secretarul general al partidului nostru, președintele României socialiste, și, în același timp, am receptat împreună confesiuni și acte de conștiință, purtînd semnătura muncitorilor, țărănilor și intelectualilor țării,

implinind la rîndul lor o oglindă curată, în care ne recunoaștem cu mindrie și chipul și sentimentele. Telegramete și mesaje de felicitare, trimise cu acest prilej din toate colțurile pămîntului românesc, au cuprins în slova lor nu numai urări de ani mulți și stimă și prețuire, ci și tonica mărturisire că nici unul dintre fiii acestei patrii, bărbați sau femei, tineri și foarte tineri sau oameni ajunși la vîrsta senectuții, români, maghiari germani și de alte naționalități, nu vor precupeți nici un efort și nici un sacrificiu pentru a duce la împlinire o lucrare în care regăsim mereu gîndul și fapta tovarășului Nicolae Ceaușescu, o operă destinată nu numai să ne îmbogățească ziua de azi, ci înțeleasă și ca o moștenire pentru viitorime.

Firesc, apropiat, devotat unor idealuri statornice și generoase prin fibra de omenie topită în ele, secretarul general al partidului a întors țării și omagiale și bucuria de a ne ști, laolaltă, filii ai timpului nostru. „În ce mă privește — ne-a

incredințat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la 26 ianuarie a.c. — doresc să asigur partidul, Comitetul Central, să vă asigur pe voi, dragi tovarăși, că voi face totul, și în viitor, pentru a-mi îndeplini misiunea incredințată de partid și popor, că voi servi întotdeauna cauza socialismului și comunismului în România și în întreaga lume. Voi servi întotdeauna interesele și năzuințele poporului nostru spre o viață demnă, fericită și liberă. Voi face totul pentru a nu dezminți, în nici o împrejurare, faptul că partidul nostru și eu personal slujim neabătut cauza suveranității și independenței României, a înfloririi ei tot mai puternice, ea egală în rîndul națiunilor libere și independente ale lumii. Nu voi precupeți nimic, voi face totul ca partidul nostru să-și îndeplinească misiunea de a uni eforturile tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, ale întregului popor în vederea înlăturării Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare

a țării spre comunism, de ridicare a bunăstării și fericirii întregii națiuni”. Și, între un gînd pentru pacea țării și un gînd pentru pacea lumii, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a incredințat și un mînușchi de îndemnuri potrivit acestui timp, deduse din însăși statura și imperatiile timpului.

Este de admirat, cu nețărmurire și cu voința de a ajunge la altitudinea ei, gîndirea cuprinzătoare și fericit întemeiată pe clarviziune, care, de cite ori se exprimă sau se concretizează în faptă, zidește, înalță, desăvîrșește. Întil în om și apoi în împrejurările ce conferă vieții omului un înțeles mai adînc decît al ființării nemijlocite. Din aceste daruri cu care a fost hărăzit, deducem o dimensiune fundamentală a omului Nicolae Ceaușescu: puterea de a se devota semenilor, puterea de a nu pune distanță între principii și viață, de a le contopi într-o unică existență, armonioasă pînă în esența ei.

Nu întimplător, definiția generoasă a comunistului de omenie îi aparține și, de asemenea, nu întimplător îl aflăm în primele rînduri ale celor devotați hotărîrii de a-i transpune principiul în practică.

Cu alte cuvinte, sărbătorindu-ne conducătorul, sărbătorind omul Nicolae Ceaușescu, am sărbătorit totodată o construcție temerară, umană, socială, politică și spirituală, ce se desăvîrșește chiar în cuprinderea existenței noastre, în sfîrșit dezlegată spre împliniri pe măsura puterilor zidite de istorie în ea. Și sărbătorindu-ne eroul, venim în întîmpinarea viitorului cu toate darurile pe care le-a hărăzit istoria și lui și poporului. Hărnicie, tenacitate, răbdare, temeinicie, încredere în puterile proprii... Altele s-au făurit chiar sub aripa acestui timp glorios și, mai devreme sau mai tîrziu, din suma cîștigurilor materiale și morale care au adăugat puterile țării pînă la dimensiuni încă nebănuite într-un trecut apropiat, vom măsura cu o nouă înțelepciune cît îi datorăm conducătorului partidului și statului și neodihnei lui.

Un om între oameni este cel ce izbuște să-și impună prezența și alături de omul concret și alături de umanitatea în care acesta se află încorporat. Intuim o capacitate deosebită a firii omenești în această izbîndă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a fi alături de fiecare, de a fi alături de toți. Recunoștința ce i-o purtăm pentru a fi redat tuturor trăsăturilor firii noastre comune o necesară conștiință de sine am inclus-o în toate gesturile ce i-au omagiat ziua nașterii, o zi luminoasă a calendarului românesc.

MIHAI PELIN

Unitatea politică, ideologică și socială a poporului nostru

Făurirea unității social-politice și ideologice a poporului român — bazată pe o indestructibilă coeziune spirituală și printr-o largă comuniune de interese și idealuri — este și va rămîne fără îndoială cea mai importantă realizare a ultimelor decenii și în mod deosebit a perioadei inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului. „Unirea muncitorimii, țărănimii, intelectualității și celorlalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului — a tinut să arate tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la congres — constituie factorul hotărîtor al marilor biruințe dobîndite de poporul nostru. Întărirea continuă a acestei unități reprezintă garanția sigură a mersului nostru victorios înainte pe drumul socialismului”.

Afirmarea plenară a conștiinței sociale socialiste în rîndul tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fenomen dinamic și legic cu adînci rădăcini în trecutul de luptă pentru eliberare socială și națională a națiunii noastre, s-a impus ca un fenomen calitativ nou în istoria țării odată cu opera de edificare a socialismului, cînd unitatea poporului nostru s-a afirmat simultan ca unitate politică, economică, socială și spirituală. În această etapă de permanente remodelări și redescoperiri istorice, poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, a creat baza obiectivă a participării tuturor oamenilor muncii la conducerea vieții social-politice, conferindu-le, fără nici o discriminare, rolul și statutul de produ-

cători, proprietari și beneficiari, uniți în interesele lor particulare și generale. A apărut astfel o conduită socială nouă, participarea oamenilor muncii la procesul decizional, asimilată și interiorizată ca fapt de conștiință, obiectivată și generalizată ca fapt de comportament.

Unitatea de voință și acțiune a națiunii noastre, acest uriaș edificiu spiritual al României de azi, s-a născut ca toate celelalte realizări ale socialismului din gîndul și fapta comunistilor români, prin activitatea lor fecundă, prin jertfa și spiritul lor de abnegație. În cadrul acestui proces dinamic, revoluționar, de o amploare fără precedent în perioada ultimului deceniu și jumătate, se evidențiază pregnant aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuția sa constantă și hotărîtoare la perfecționarea întregului edificiu social. În toate marile și multilateralele înlăturări ale ultimului deceniu și jumătate este prezentă gîndirea originală, suplă și îndrăzneată a secretarului general al partidului nostru, energia sa revoluționară a cărei combustie este patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit față de cauza socialismului și comunismului în țara noastră. Poporul nostru prețuiește în mod deosebit contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la întărirea partidului comunist, la perfecționarea continuă a formelor și metodelor de activitate, la inițierea și permanentizarea dialogului deschis, nemijlocit între conducerea partidului și masele de oameni ai muncii.

Prin grija permanentă a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, societatea noastră beneficiază astăzi de un cadru instituțional larg democratic care asigură fiecărui om al muncii posibilitatea de a-și spune cuvîntul în cunoștință de cauză, de a participa la elaborarea și transpunerea în viață a hotărîrilor care privesc activitatea sa. În ultimii ani, după cum se știe, au fost organizate congrese și conferințe cu caracter național, pentru cele mai importante sectoare ale activității economice și sociale, iar corespunzător acestor largi forumuri ale democrației socialiste au fost create organisme noi cu caracter permanent cum sînt Consiliul Național al Oamenilor Muncii, Consiliul Național al Agriculturii, Camera Legislativă a Consiliilor Populare.

În acest larg context al permanentei democratizări a vieții social-politice a poporului nostru, al unității social-politice și ideologice a națiunii noastre, crearea Frontului Democrației și Unității Socialiste reprezintă un moment de referință în viața țării noastre. Cuprinzînd toate organizațiile politice de masă, obșteti și profesionale, toate clasele și păturile sociale, Frontul Democrației și Unității Socialiste se afirmă, prin caracterul său revoluționar, democratic și reprezentativ, drept cea mai largă organizație politică, exprimînd unitatea de voință și acțiune a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român.

Instituționalizarea și permanentizarea dialogului lucrativ cu masele, înscris la loc de frunte în stilul de muncă al organelor centrale și locale, au creat multiple și variate canale de comunicare și interacțiune între cetățeni și cei cărora li s-a incredințat, cu mandat, răspunderea vieții sociale. Această situație de fapt, caracterizată prin colaborare și conlucrare între diverse clase și categorii sociale, prin comunități de interese și aspirații se re-

flectă în planul conștiinței sociale prin armonizarea intereselor spirituale, prin concordie și existența unor concepții și convingeri politice și ideologice unitare. Sintem astfel martorii unui proces în plină desfășurare și care, departe de a însemna o uniformizare socială, va determina tocmai acumularea treptată de elemente calitative capabile de a contribui la omogenizarea societății noastre.

În această largă perspectivă se înscrie și vasta activitate ideologică și politico-educativă desfășurată de partid, condiție esențială în edificarea conștiinței a unității și coeziunii poporului nostru, a unității lui politice, sociale și ideologice. Trăsătura esențială a unității socialiste, caracterizată astăzi prin maturitate și trînicie, prin forță dinamizatoare a dezvoltării societății noastre o reprezintă unirea strînsă a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român. Așa cum se subliniază în Directivele Congresului al XII-lea al partidului, „astăzi, România oferă tabloul unei societăți strîns unite, care cu clocotitoare energie și elan revoluționar, asigură dezvoltarea în ritm înalt a tuturor sectoarelor vieții economice și sociale, înaintarea țării pe calea bunăstării și civilizației”. Un adevăr ridicat la scara realității prin forța constructivă și prospectivă a comunistilor români, azi mai mult decît altădată, în aceste ore calde ale începutului de an și de cincinal, ale unei noi etape de împliniri istorice, cînd o întreagă națiune își îndreaptă gîndul spre marile bărbat al țării, arhitectul și părintele spiritual al României moderne, comunistul de omenie Nicolae Ceaușescu, căruia îi urăm cu nețărmurită dragoste și grațitudine viață lungă, sănătate, putere de muncă, spre binele țării, pentru prosperitatea și fericirea întregului nostru popor.

LIVIU MAIOR

Din presa județeană

O importantă realizare a Institutului de mine Petroșani — cuțitele pentru combinele de tăiere. Până în prezent aceste cuțite erau aduse din import ceea ce însemna un efort valutar substanțial. Amănunte referitoare la importanța acestor cuțite le-am aflat din reportajul lui Ioan Dubek în ziarul **Steagul Roșu** (Petroșani, 21 ian.) care amintește că rezultatele experimentărilor au fost bune, iar consumurile specifice s-au apropiat de cele ale cuțitelor aduse din import. Acțiunea de perfecționare a tehnologiei de fabricație a cuțitelor continuă, însă ea trebuie sprijinită în continuare. ● În același ziar, „creații ale mișcării de inovații”, prima realizată la mina Dilja și se numește „secură hidraulică pentru bandaje” înlocuind secură mecanică și în același timp dezavantajele acestora cum ar fi pericolul de accidentare al muncitorilor și reducerea efortului fizic. A doua inovație este un dispozitiv de pornire a locomotivelor și constituie o noutate pe plan național. Foarte important este că acest dispozitiv poate fi realizat în atelierele mecanice ale oricărei mine. ● Din pasiune pentru frumos, din dragoste și respect pentru oamenii plaiurilor bucovinene, la Centrul energetic Gura Humorului s-a deschis o expoziție cu caracter permanent unde sunt expuse obiecte de iluminat (oaze, candelă, lămpi, becuri) însemnând de fapt evoluția iluminatului. Fiind rodul unei pasiuni netrădate a lui Liviu Macovei, șeful centrului, expoziția mai cuprinde și o serie de fotografii care te poartă într-o dulce Bucovină. (Ion Drăgușanu — Zori Noi — 21 ian.) ● Există cămine de nefamiliști pe care vizitându-le ai zice că te afli într-un vast apartament. Dar, cum „pădure fără uscătură nu există”, iată că o astfel de constatare a făcut-o și Didi Mușală în căminele de nefamiliști ale grupului de santiere construcții industriale Galați. Vecinii acestor cămine locuite, se înțelege, numai de tineri, au uitat de mult ce înseamnă să ai liniște. Aproape zilnic aici se fac petreceri care se lasă cu manifestări huliganice, și injurii la adresa trecătorilor. Un semnal de alarmă. (Viața nouă — Galați — 21 ian.) ● În același ziar, Mariana Iliescu consemnează o discuție avută cu tărani comunei Sendreni (Galați) care afirmă: „pământul te mulțumește dacă îl faci să rodească”. Cine nu știe, că dacă stai cu miinle în sin nu-ți vin legumele în curte. Trebuie folosit orice metru de pământ, numai așa e ai reușit să ai venituri de până la 30 000 de lei numai din zarzavaturile și legumele valorificate. ● Începând de la 15 ianuarie și până la 1 martie, o brigadă de tineri, formată din elevii Liceului industrial de construcții navale Tulcea, a plecat pe Santierul național Canalul Dunăre Marea Neagră. Continuând o frumoasă tradiție ei sînt în același timp un exemplu demn de urmat. (Delta — Tulcea — 22 ian.) ● Recent Oficiul de Stat pentru Inventii și Mărci a eliberat brevetul nr. 76 072 pe numele Bucur Horea de profesie farmacist, din orașul Sebes. Inventatorul a reușit după îndelungată experiență să extragă din plante un preparat pentru combaterea afecțiunilor căilor respiratorii. Același inventator este autorul altui medicament recunoscut pentru eficiența sa: comprimatele antigripale. Pentru munca și atenția acordată sănătății și vieții omului, farmacistul Horea Bucur merită stima și admirația tuturor. (Gh. Ciul — Unirea — Alba — 21 ian.)

I. IACOB ■

O sarcină prioritară: dezvoltarea bazei de materii prime

Baia Sprie: Cota 604

Convorbire cu tovarășul Octavian Țibuleac, inginer-șef la E-ploatarea minieră Baia Sprie

— „Mult mai activ trebuie să se desfășoare lucrările de exploatare a minereurilor de fier, plumb, zinc, cupru, mangan, metale rare, resurse bauxitice, precum și a substanelor nemetalifere necesare economiei.” Sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres vă privește direct. Iar acum citeva zile, în cursul vizitei de lucru la Timișoara, secretarul general al partidului ne atrăgea tuturor atenția asupra importanței covirșitoare pe care o are în momentul de față pentru țară dezvoltarea bazei de materii prime. Dv. cum acționați aici, acum, la început de cîncinal, în această direcție, în contextul sarcinii generale de a reduce costurile de producție?

— Extindem tehnicile moderne de prospecțiuni, explorare și exploatare, inclusiv asupra zonelor cu minereuri sărace. Exploatarea zăcămintului se face prin mai multe metode care au evoluat în timp către îmbunătățirea indicatorilor, prin asta înțelegîndu-se o productivitate mai ridicată și un consum de lemn mai redus. Concret, iată o dinamică a productivității la Baia Sprie: 1966 — 2,1 tone/post; 1976 — 3,7 tone/post; 1979 — 4,8 tone/post; 1980 — 5 tone/post (post = munca unui om în cele șase ore ale unui schimb). În 1966, pentru fiecare mie de tone de minereu se consumau 20 metri cubi de lemn; în 1980 am avut nevoie doar de 6 mc, iar pentru 1983 vor fi necesari doar 1,5 pină la 2 mc. Noutățile se condiționează una pe cealaltă, obligă la schimbări importante. În urmă cu trei ani fuseseră generalizate masinile de încărcat cu cupă și siloz. Cu acel prilej s-a redus în totalitate încărcarea manuală în abataje. Ceea ce a implicat schimbări

structurale în tehnologiile de lucru, pentru a putea fi corelate cu capacitatea mașinilor de încărcat. Reacția a fost promptă, productivitatea orară realizată a variat între 10,8 și 5,8 tone/post. În acest an, aici, la Baia Sprie vom inaugura o tehnologie de foarte mare capacitate, cum n-a mai fost în România. Cum spunem, asta determină reacții în lanț, ne obligă la introducerea masivă a noului...

— Ce cantitate de minereu estimați să se fi extras de la începuturi și pînă în prezent?

— Zeci de milioane de tone. Pe măsură ce exploatăm spre est și în adîncime se schimbă structura mineralizației, minereul devine complex și din ce în ce mai sărac, însă exploatabil și chiar convenabil — dacă avem în vedere prețurile existente la Bursa din Londra, care guvernează prețurile metalelor neferoase pe plan mondial. Aici, acum, principalele elemente exploatabile sînt plumbul, zincul, cuprul și sulful, în cantități din ce în ce mai mici. Și totuși extracția rămîne rentabilă!

— Demonstrați, vă rog.

— Pe piața mondială, prețurile, în dolari, oscilează astfel: cupru — 2 000; zinc — 1 600; plumb — 1 200... Pe noi, tona de metal în concentratul respectiv ne costă după cum urmează: cupru — 29 000 lei; zinc — 8 690 lei; plumb — 5 480 lei; argint — 3 000 lei; aur — 128 600 lei. Media se înscrie în jurul a 6 000 lei. Ceea ce vădește că rezervele acestor produse primare nu sînt nici supraabundente, nici ineputabile, iar prețul lor reflectă tocmai acest aspect.

— Am auzit că la Baia Sprie există o preocupare deosebită pentru recuperarea minereurilor, oricît de sărace.

— Cercetarea a scos în evidență că apele de mină, în anumite zone, au o concentrație de cupru dizolvat de peste 200 mg/litru. Am trecut la construirea în

subteran a unor celule de beton în care cu ajutorul șpanului de fier s-a precipitat cuprul solubil. Pe această cale s-a obținut un nămol cuprififer cu un conținut de 19,9 la sută cupru. Procedul permite obținerea a circa 50 de tone de cupru/an. Cam același lucru dorim să facem și pentru zinc. În ceea ce privește wolframul, primele încercări pentru valorificarea lui s-au făcut prin '62-'63, prin elaborarea unor studii în sectorul de cercetări de la Baia Mare. Pînă în 1964 sterilul rezultat în urma procesului de prelucrare a minereului a fost deversat, sub formă de turbureală, în emisarul riului Săsar, astfel încît elementele nevalorificate în procesul de preparare erau pierdute. De la punerea în funcțiune a iazului de decantare a sterilului rezultat în urma procesului de preparare a minereului, o parte din wolfram (circa 80 la sută) a rămas în acest steril, de unde poate fi valorificat. Situația este oarecum aceeași și pentru celelalte elemente. Sore adîncime zăcămintul trece într-o mineralizație de impregnații, în care conținutul de plumb și zinc sînt mai scăzute. Volumul rezervelor cu conținuturi sărace crește an de an. În prezent acestea reprezentînd din volumul total al rezervelor circa 65 la sută. Cu toate acestea, lunar, introducîm în exploatare noi zone de zăcămint cu conținuturi sărace.

— Care sînt primii zece oameni pe care acum, în prima lună a anului 1981, îi considerați a fi „de bază”?

— Minerii Costache Grigoras, Ion Hăltu, Ion Buchet, Attila Bakșai, maistrul miner Ion Sav, lăcătușul Wilhelm Măguran, strungarul Virgil Filip, preparatorul Wilhelm Petrușka, inginerii Gheorghe Hauptrich și Aurel Cioltea.

— Tutoor, în numele revistei — NOROC BUN!

MIRCEA BUNEA ■

Atitudinea oamenilor față de propria lor bogăție

La C.A.P.-ul Dragalina, lipsa canalelor de desecare, pe de o parte, și folosirea nerațională a sistemului de irigații, pe de altă parte, a dus la scoaterea din funcțiune în cursul anului trecut, a peste 100 de hectare „compacte”, după spusa inginerului șef Dan Coman, la care președintele Ion Chivu adaugă că ar mai fi vorba și de niște fișii de pământ răzlețite pe întinsul celor 3 298 de hectare ale cooperativei. Inșă, din păcate, la C.A.P. Dragalina chiar pământul pare a se fi schimbat, a fi ajuns altfel decît cel de la I.A.S. Ciulnița, deși el se numește tot cernoziom. Producția de porumb obținută anul trecut de către operatorii de aici a fost dealtfel cu vreo 2 tone mai mică decît cea a vecinilor lor de la I.A.S. Ciulnița. Aceasta este desigur o dovadă, devenită acum palpabilă, ca o ultimă consecință a unei serii de cauze printre care grija față de pământ, adeseori dată uitării, se cuvine a fi considerată hotărîtoare. La C.A.P. Dragalina, unde n-a mai fost făcută o cartare agrochimică din 1975, președintele Ion Chivu susține că se lucrează „științific”, el știe că „o cartare agrochimică ne ajută să facem o fertilizare corectă”, însă o comparație a calităților pămîntului C.A.P.-ului cu loturile I.A.S.-ului, unde cartarea se face din doi în doi ani, arată că grija pentru păs-

trarea și chiar sporirea fertilității naturale a pămîntului este înțeleasă cu totul diferit în cele două unități. Urmarea este că, deși ele și-au început activitatea — în urmă cu un șir lung de ani — pe pămînturi avînd aceleași calități, aceste pămînturi au început, treptat, dar din ce în ce mai accentuat, să se diferențieze în privința gradului de aprovizionare a lor cu elemente nutritive. I.A.S.-ul Ciulnița a dat, constant, producții mai mari și a reușit, totodată, să păstreze mult mai bine calitățile pămîntului său, pămînt care neindoielnic este aprovizionat cu mai mult azot, fosfor și potasiu decît cel al cooperativei. Ca să dăm numai un singur exemplu, vom spune că — după cum rezultă din analizele efectuate de către specialiști în pedologie și agrochimie — conținutul în humus a terenurilor I.A.S.-ului este aproape de două ori mai mare decît al celor ce reprezintă proprietatea cooperativei și a membrilor C.A.P.-ului „Recolta” Dragalina.

În aceste condiții, este lesne de înțeles că realizarea unor canale de desecare pentru îndepărtarea excesului de apă nu va asigura, în perimetrul C.A.P.-ului Dragalina, decît îndeplinirea uneia dintre cele două condiții pentru ca pămîntul, în această parte de Bărăgan, să poată aduce și în viitor recolte imbelșugate. Atitudi-

nea oamenilor înșiși față de propriul lor pămînt rămîne să fie „desecată” de excesul de indiferență. Și dacă, numai aparent abătîndu-ne de la cursul drept al acestor rînduri, vom spune cîteva cuvinte și despre mersul zootehniei în acest C.A.P., nu vom face decît să aducem un alt exemplu despre felul cum este înțeleasă aici — mai exact: cum nu e înțeleasă — cerința de a folosi toate mijloacele, toate rezervele de care dispunem pentru creșterea producției agricole. Din prima zi a acestui an și pînă pe 20 ianuarie, la C.A.P. Dragalina muriseră 10 taurine și 1 100 de puș. De luni de zile, de pe la sfîrșitul lui octombrie, n-a mai plecat de aici, către fondul centralizat al statului, nici măcar un litru de lapte! Înfașurarea bietelor vaci, cărora numai numele le-a mai rămas că sînt „cu lapte”, este de-a dreptul incredibilă. Bietelor blinde animale le-a devenit cit se poate de evident scheletul. În soldurile lor ascuțite, ieșite în relief, un glumet și-ar putea așeza liniștit pălăria. Dar ce este de-a dreptul revoltător este că privelșteea nu se datorează nicidecum lipsei de furaje. C.A.P.-ul Dragalina dispune de furaje din belșug: 450 tone de siloz, 170 tone de lucernă, 300 tone de sfeclă furajeră, 1 400 tone de paie, 600 tone de cocieni de porumb, 50 tone de vreji de fasole și alte 60 de soia etc. Atunci de ce a ajuns sectorul zootehnic al C.A.P.-ului un fel de infern al animalelor?

— N-avem îngrijitori, zic inginerul Dan Coman și președintele Ion Chivu. „N-avem îngrijitori!” Într-o comună cu peste 10 000 de oameni...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Ce profesim, ce profesăm

Orașul dintre vii

Orașul dintre vii fiind în cazul de față Urlați, poate că ar trebui lămurite cîteva paradoxuri în ce privește această localitate. Mai întii, să dezmințim anecdota că la sosirea în gara acestui oraș conductorii de trenuri anunță: „Urlați, 5 minute!” Din simplul motiv că Urlați, nefiind situat pe calea ferată, pe aici nu trece nici un tren. O a doua confuzie se referă la podgoria Urlaților care nu este alta decît... celebra Dealul Mare, întilnită pe etichetele atitor soluri de vinuri, negre și albe, între care și foarte căutata fetească neagră. Fapt real, un sofer care venise de la o întreprindere de export să preia o anumită cantitate de vin, neavizat, s-a învîrtit cîteva ore prin zona respectivă tot căutînd localitatea Dealul Mare pînă s-a dumirit

că acesta e numele întreprinderii agricole de stat Urlați. Altfel Urlații, ca orice oraș dintre vii, ar fi trebuit să-l vizitez toamna și nu în miezul iernii. Și mai ales în toamna care a trecut, una dintre cele mai fierbinți, fiind prea de timpuriu rece și într-un an agricol cu o primăvară foarte întîrziată.

— Bătălia nu s-a dus numai pe dealuri, mai ales cînd a fost vorba de strugurii pentru vinificație de pe cele mai bine de 1 300 de hectare cit are întreprinderea agricolă de stat, a ținut să-mi precizeze o reprezentantă a noilor organizații ale democrației și unității socialiste, președinta comitetului celei de la această unitate, economista Valeria Perjeru. Să nu uităm că fără intrarea în funcțiune a Combinatului de vinificație, în această toamnă nu știu cum s-ar fi prelucrat, în condițiile rudimentare cunoscute, cele 670 vagoane de struguri, în care intră și o producție suplimentară de 1 000 t, adică 100 de vagoane. Fără începerea și dăruirea colectivului de 40 de oameni, 12 comunisti și 28 membri ai O.D.U.S., de la atelierul de întreprindere nu s-ar fi putut realiza marile agregate, din inox, și la fiecare litru

de vin ne-ar fi costat în plus 11 lei numai depozitarea. Dar orașul dintre vii nu înseamnă numai îndeletniciri agricole, ci și industriale, cum sînt, între altele, cele ale tînarului colectiv de la Filatura de bumbac construită și intrată în producție în cîncinalul recent încheiat.

Insoțiți de directorul acestei întreprinderi, și el destul de tînar, inginerul Ion Amuza, facem o vizită prin această întreprindere care nu numai că a intrat în funcțiune cu întreaga capacitate la 21 septembrie anul trecut, respectiv 1507 t pe an, ci și produce, cu depășiri chiar, la parametrii proiectați. Utilajele, în mare parte românești, produse la Cluj-Napoca și Tg. Mureș, se comportă admirabil, ca și fetele care le minuiesc.

Filatura de bumbac, cea mai nouă unitate industrială, nu este și singura căci pe teritoriul orașului, chiar dacă nu-și au sediul principal aici, se mai află o veche exploatare petrolieră și una minieră, de dată mai recentă.

— Campania noastră de fiecare zi, nu numai de primăvară, de vară sau de toamnă, trebuie să le aibă în vedere pe toate, să ne împărțim între toate — și în aceasta constă și fr-

museja dar și dificultatea muncii de activist într-un oraș agroindustrial în care soarele însuși răsare în mod diferit pentru fiecare categorie de oameni — remarcă într-o discuție primarul Ion Burada. Există și un numitor comun — condițiile de viață, începînd cu cele de locuit.

Cu toate că Urlați figurează de mult ca oraș — așa îl consemnează și Enciclopedia României din 1939, comună urbană cu 5 800 de locuitori — practic mai ales în cîncinalul trecut a căpătat, atît pe plan economic cit și edilitar-gospodăresc această calitate.

Antrenați în toate aceste activități, locuitorii orașului dintre vii sînt ocupați în același timp de reprezentarea orașului lor în Festivalul național „Cîntarea României”, localitatea ambiționează să devină și o vatră a armoniiilor spirituale. Ceea ce nu mă miră la un oraș dintre vii, din moment ce un mare poet, în numele „sufletului vinului”, care știe truda și sudoarea, și soarele necesare ca el să capete viață și vigoare, proclama: „Din dragostele noastre să iasă poezia”.

NICULAE STOIAN ■

Pentru energetica nucleară românească se cer trei lucruri:

CALITATE, CALITATE ȘI IARĂȘI CALITATE

A crea o energetică nucleară nu înseamnă, în cazul țării mici și mijlocii, a importa echipamente, chiar dacă în unele situații, cum este și cazul României, apare rațional a se recurge și la import. Înseamnă a introduce în toată industria, inclusiv în proiectare și cercetare, de fapt în întreaga economie, o nouă ramură și o nouă calitate. Aceasta este ideea de bază care se degajă după aprofundate discuții pe care le-am purtat cu factori de răspundere și diverși specialiști din Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară. Dealtfel, în documentele Congresului al XII-lea al partidului, în care se trasează jaloanele energeticii nucleare românești (660 MW în 1985, 3.960 MW în 1990, circa 10.000 MW în anul 2000) se arată clar: „În vederea îndeplinirii acestui program, cercetarea științifică și ingineria tehnologică trebuie să contribuie la accelerarea asimilării — într-o măsură tot mai mare pe bază de concepție proprie — a fabricației echipamentelor, pregătirii combustibilului și producerii apei grele”. Așadar: într-o măsură tot mai mare, pe bază de concepție proprie.

OPERATORI CARE LUCREAZĂ CA PIANIȘTI

— De ce energetica nucleară impune o nouă calitate, și nu doar o simplă dezvoltare cantitativă, fie ea cât de considerabilă, tovarășe doctor inginer Dumitru Bengulescu?

— În adevăr, apar în acest domeniu cerințe de calitate cu totul deosebite, care depășesc chiar și pe acelea din aviație, bunăoară, unde de asemenea sînt implicate o tehnică de vîrf și preocupări speciale pentru securitatea oamenilor. Se impune o calitate nouă în energetica nucleară fiindcă investițiile sînt considerabile și, în al doilea rînd, fiindcă se cere o grijă cu totul specială pentru securitatea popu-

lației din zonele unde vor fi instalate centrale nucleare-electrice. Din acest motiv, se exercită un control tehnic extrem de sever în proiectare, construcții-montaj, punerea în funcțiune a obiectivelor, exploatare, întreținere. Se fac toate eforturile pentru a se asigura o funcționare fără greș a tuturor echipamentelor.

— Înțelegem deci că tehnologia nucleară este sumumul celorlalte tehnologii pe planul performanțelor materialelor, al calității proiectării și execuției, al omului care le dă viață.

— Intocmai. S-a calculat că într-o investiție de un miliard de dolari într-o centrală nucleare-electrică, aproximativ 30 la sută se cheltuiesc doar pentru a se garanta o calitate deosebită! Milioane de pagini de documente nu au alt rost decît să certifice această calitate. Minuțiozitatea atinge limite extreme. Un exemplu: într-un obiectiv nuclear, cînd se sudează, electrozii uzați nu se aruncă, ei se pastrează și se etichetează, pentru control. Pentru a se garanta o execuție ireproșabilă, toate operațiile dintr-un proces de producție a echipamentelor nucleare sînt strict procedurate, adică se desfășoară într-un mod reglementat pînă în cele mai mici amănunte. Operatorii lucrează ca pianiiștii, au mereu în față „partitura”, pe care trebuie s-o respecte ad literam. În acest context, să amintim că este în curs de elaborare o Lege a calității în domeniul nuclear.

Toate țările interesate să dezvolte — nu să cumpere „la cheie” — energetica nucleară își au propriile programe de cercetare. Este, firește, și cazul României. În mod deosebit, trebuie menționat Institutul de reactori nucleari energetici de la Pitești, destinat dezvoltării tehnologiilor nucleare (inclusiv a combustibilului pentru centralele nucleare) în vederea transferării ulterioare a acestor tehnologii industriei. Tot la Pitești se efectuează cercetări privind reactorii nucleari avansați, precum și alte faze ale ciclului combustibil:

tratarea și depozitarea deșeurilor, autototări, se vor realiza testări și componente pentru centralele nucleare-electrice. Bineînțeles, institutele și centrele de cercetări de pe Platforma Măgurele sînt și ele antrenate în aceste activități, în special pe linia realizării de aparatură de automatizare, măsură și control, care ocupă un loc extrem de important în energetica nucleară.

UN EFORT GENERAL, MAI ALES DE GINDIRE: 30 DE INSTITUTE PENTRU A SELECTA AMPLASAMENTUL UNEI CENTRALE

Spuneam mai înainte că noua calitate care caracterizează acest domeniu de recentă dată a industriei românești afectează toate sectoarele ei. Ea se vedește, firește, chiar de la punctul de plecare, adică de la proiectare.

— Interlocutorul nostru: inginerul Nelu Vasilescu, directorul adjunct tehnic al Institutului de reactori nucleari energetici, proiectant general al obiectivelor nucleare din țara noastră.

— Așadar, pe planșetele dumneavoastră prind contur viitoarele cetăți nucleare ale României, sinteți primii care le „vedeți”.

— Din punct de vedere tehnic așa stau lucrurile. Cînstit vorbind, pentru un privitor din afară sau un vizitator, într-o centrală nucleară mai impresionantă este... partea ei „clasică”. Acolo se găsesc piesele în mișcare, turboagregatul, instalațiile electrice, în timp ce partea nucleară poate fi cu greu vizitată. Reactorul este înglobat într-un cheson de beton, de afară nu se vede mai nimic, cel mult capetele terminale, unde se introduce combustibilul. Pot fi zăriți generatorii de abur, care însă sînt și ei protejați de ziduri groase de be-

ton. Îți imaginezi cum arată exact doar dacă ai cunoscut planurile. În schimb, în sala mașinilor totul este în mișcare, zgomotul, pare mai familiar, aduce mai mult a uzină, a centrală. Doar turboagregatul măsoară 50 m lungime. Aceste date vă dau și o imagine, desigur palidă, a viitoarelor noastre centrale nucleare-electrice.

Care este pecetea gîndirii tehnice românești?

Aceste realizări pot fi mai bine înțelese dacă le privim dintr-o perspectivă mai largă. Specialiști, reprezentanți ai unor organizații de „engineering” străine, interesați în programe nucleare, care au fost în țara noastră și-au dat seama de înaltul ei nivel industrial, de competența specialiștilor noștri vizitînd asemenea obiective ca hidrocentrala de la Porțile de Fier I, centrala Rogojelu, întreprinderea de mașini grele București, Institutul de reactori nucleari energetici, Institutul de fizică și inginerie nucleară, întreprinderea de mașini și utilaje pentru industria chimică Ploiești etc. Desigur, nu toate obiectivele antecitate sînt de aceeași importanță, dar toate la un loc lasă o netă impresie specialiștilor și partenerilor străini, actuali sau potențiali, că industria română este perfect capabilă să-și însușească tehnica nucleară și că stă pe propriile ei picioare.

— În adevăr, o mobilizare de forțe. Dar pe tărîmul proiectării?

— Am antrenat o mare parte din institutele de proiectare din țară. Noi sîntem proiectant general, dar munca se realizează făcînd apel la un număr extrem de mare de specialiști din toate colțurile țării. Doar pentru stabilirea amplasamentului primei noastre centrale nucleare-electrice am făcut apel la aproximativ 30 de institute de studii și proiectări, deci un număr întreg față de cazul unei centrale energetice normale, convenționale, ca urmare a cerințelor sporite de calitate și securitate reclamate de centralele nucleare-electrice.

(Va urma)

LIONEL NIȚESCU ■

SCHIMBAREA O FAC ÎNTOTDEAUNA OAMENII

Sîntem la Centrul de reparații motoare pentru combina C 12. După forfota de-aici, hala de reparații pare o adevărată hală de uzină, căci în aceste zile se va termina instalarea liniei monorail a celei de-a doua benzi de montaj — soluție care va face posibilă optimizarea timpului planificat reparațiilor. Directorul S.M.A. Roșiori Teleorșan, inginerul Florea Marin, este în mijlocul oamenilor și conduce lucrarea.

— Ce rezolvă acest monorail, tovarășe director?

— În campania trecută, din cele peste 1.600 de tractoare ale trustului, am efectuat intervenții la peste 1.000 de motoare, dintre care 840 reparații capitale. Noi avem, aici, oameni cu multă experiență; 22 de muncitori reparau patru motoare pe zi, ceea ce înseamnă o productivitate foarte bună, dar nu am făcut față, și prin aprilie am cerut ajutor unor S.M.A.-uri vecine. Dar nici aceasta nu s-a dovedit a fi o soluție acceptabilă, pentru că muncitorii trimiși să ne ajute erau specializați pe motoare de tractor și au pierdut 5 sau 6 zile pînă au „învățat” motorul de la combină. Devenea clar că în anul următor trebuia să încercăm altceva. Și așa a apărut ideea cu cea de-a doua linie de montaj, care urma să lucreze paralel cu linia existentă. Celor 22 de oameni li s-au adăugat 8, iar productivitatea s-a dublat, deoarece muncitorii specializați pe anumite operații fac același lucru la ambele benzi. Noutatea o va constitui linia monorail, pe care vor circula containere cu piese noi și reconstruite. În aceste condiții va funcționa chiar și o lansare centralizată a pieselor de care se va ocupa un maistru.

— Deci veți putea ieși din impas. Cum a apărut ideea aceasta?

— Soluția nu am adoptat-o eu de unul singur, ea a apărut în perioada în care eram strînsi cu ușa. Mai mulți au venit cu idei care au concurat, pînă la urmă, toate în aceeași direcție. Muncitorii sînt entuziasmați deoarece timpul morții îi împiedicau să-și practice meseria.

Mecanicul Gheorghe Mardale este unul dintre cei care vor lucra la două benzi. El este cel care a reușit să ne convingă că această reorganizare a producției devenise un lucru firesc, o necesitate.

— Pe zi ce trece, toată lumea se înnoiește și vrea mai mult. Și noi facem parte din lumea asta și am zis să facem ca banda să dea mai mult. Datorită ei, cu cinci ani în urmă, ne-am dat seama ce înseamnă să te organizezi, să-ți folosești mintea la ușurarea muncii, încît să produci în plus. Așa s-a întîmplat și anul trecut, cînd iarăși ajunsesem de ne-caz și iarăși a trebuit să stăm puțin din lucru, pe care deja nu-l mai făceam bine. Atunci, ce e drept, tovarășul director a venit cu ideea dar în momentul în care, parcă, nu ne-ar mai fi trebuit mult și am fi găsit-o noi, de parcă ne-ar fi ghicit gîndurile. Și așa am început să montăm a doua linie. Asta se întîmpla pe la jumătatea lui decembrie și ne gîndim să o terminăm repede și să avem o lună întreagă pentru repararea motoarelor care ne-au mai rămas. Vom crea și disponibilități de timp pe care-l vom folosi la repararea motoarelor de autocamioane. Pînă acum făceam o serie de operații la un motor, pe prima bandă, după care plecam la magazie după pie-

se. Pompa de apă și radiatorul de răcire îmi luau timp la asamblare, înainte de a le monta pe motor. Cînd va funcționa și a doua bandă, cărucioarele vor aduce subsansamblele gata montate la lansare, eu doar le voi monta la motor pe prima bandă, după care voi trece la cealaltă bandă și voi repeta operația. Astfel nu voi mai avea timp morții, drumurile la magazie nici măcar nu mă relaxau, mă făceau doar să-mi „ies din mină”.

— Înțeleg că a mai apărut o fază intermediară, lansarea?

— Da. Fără ea tot mecanismul noii organizări nu ar mai avea același randament. Dar de lansare se ocupă altcineva, maistrul Enescu.

La postul de constatare și lansare al liniei pentru reparat motoare maistrul Pandele Enescu calibre niște piese, dar a fiut să ne vorbească despre necesitatea și avantajele lansării: „Primul avantaj este acela că avem de-a face cu o lansare centralizată. Piesele odată trecute prin mina mea nu mai pot fi necorespunzătoare. În atelier facem cîntăriri, măsurăm și verificăm toate piesele înainte de a forma seriile și seturile pe care le lansează posturile de lucru cu ajutorul monorailului. Acum fiecare om la locul lui de muncă poate să răspundă pentru calitatea muncii lui”.

Pe inginerul șef, Florea Dumitru, l-am întîlnit în altă hală ocupîndu-se cu organizarea unui atelier pentru reparat combine. Pînă acum combinele se reparau în cadrul celor opt secții ale S.M.A.; dezavantajul era că nu se respecta, în toate secțiile, calitatea reparațiilor, oa-

menii avînd cunoștințe tehnice diferite. În cadrul atelierului vor lucra douăzeci dintre cel mai buni combinieri și mecanici de secție cu aceeași pregătire: se vor obține o calitate corespunzătoare și un consum de piese mai mic, pentru că se vor putea folosi piese reconstruite. La plecare, întorși în biroul directorului, l-am găsit foarte ocupat, cu un teanc de hîrtii. Nu erau acte la semnăt, se vedea cît de col.

— Ce gînduri, tovarășe director Marin?

— E vorba de carburanți, pe care-l simt că ne scapă printre degete. Reducerea carburanților nu va însemna altceva decît asigurarea condițiilor ca să ținem această bogăție cît mai bine în mîini, să nu ne mai scape printre degete. După ce mi s-a întipărit imaginea asta bine în minte, am început să aștern pe hîrtie o serie de remedii pe care să putem conta. Anul trecut am consumat 1.800 tone de carburanți, or, în reparațiile pe 1981 avem prevăzute 1.400 tone în condițiile în care trebuie să respectăm tehnologiile pe toate culturile. Devine mai mult decît necesar să strîngem surubul. Este vorba de piinea noastră, de prestigiul nostru. Oamenii care lucrează în acest S.M.A. sînt în majoritate specialiști în meseria lor și poate că le-ar fi mult mai ușor să lucreze în industrie, unde ar fi primiți cu brațele deschise; industria Roșiorului este tînără și inghite foarte multe brațe de muncă. Dacă au rămas, au făcut-o din ambiție pentru profesia lor. Acestor oameni trebuie mai mult decît să le ghicești gîndurile, pe ei trebuie să-l ajuți. Asta am încercat eu acum: să stabilesc măsurile cele mai bune pe care va trebui să le respectăm în viitor ca să reușim să ne facem meseria mai bine. Iată la ce ne-am gîndit:

1. centricubarea, pînă la 1 februarie, a tuturor celor 204 pompe de injecție, la debit minim;
2. folosirea agregatelor complexe la pregătirea terenului și la semănatul porumbului;
3. generalizarea în '81 a stabilității formațiilor de lucru în cîmp;
4. organizarea în cadrul tuturor secțiilor de mecanizare și introducerea întîreținerii tehnice în sistem „service” a tuturor utilajelor, pe tot parcursul anului;
5. înlăturarea tuturor pierderilor de la sistemele de alimentare a tractoarelor și a dispozitivelor.

— Desigur, ne spune, în încheiere, directorul S.M.A. Roșiori, pînă la începutul campaniei de primăvară vom mai găsi alte resurse de mobilizare a eforturilor pentru o muncă de cea mai bună calitate; ideile vin și din mers, dacă există un climat corespunzător. Iată, noi am reconstruit piese și ansamble, tractoare și mașini agricole în valoare de 1,2 milioane lei. Anul acesta avem de gînd să săltăm la 1,7 milioane, ceea ce va însemna mai multe mașini agricole în cîmp.

ELENA GHERA ■

Rețeta se află chiar în întreprinderea pe care o conduceți, tovarășe director!

La sfârșitul documentării pentru această anchetă privind cheltuielile materiale ridicate înregistrate la întreprinderea de utilaj chimic și forță din Rîmnicu Vilcea în anul 1980 — documentare efectuată atât la unitatea amintită, cât și la ministerul și la centrala de resort — ne-am amintit de cuvintele unui economist, expert în meseria sa, potrivit cărora aplicarea noului mecanism economic înseamnă, simplu și pe înțelesul tuturor, să produci, dar nu oricum. Acest nu oricum, preciza economistul, se referă, desigur, la o sumedenie de aspecte de ordin tehnic și organizatoric, dar, mai întâi, apare ca o chestiune de mentalitate. Să nu produci oricum, pentru că te amendează însăși viața. Nu oricum, în sensul că trebuie să fii cu picioarele pe pământ și să-ți pui în permanență mîntea la contribuție pentru a găsi acolo unde muncești soluții tehnice moderne, deci mai trainice și mai ieftine, să-ți chibzuiești energia și materia primă, să-ți gospodărești responsabil avuții.

Întreprinderea vilceană de utilaj chimic și forță a înregistrat în anul 1980 o serie de cheltuieli de producție foarte ridicate, cu o mare diferență între planificat și realizat la indicatorii privind cheltuielile la mia de lei. Aceasta, în bună măsură, ca urmare a unei anume mentalități păguboase nu numai pentru întreprinderea din Rîmnicu Vilcea, dar și pentru industria noastră.

Cine are o rețetă în plus ?

Inginerul Dan Pirvănescu, directorul întreprinderii :

— De la mărimea unui atelier de biciclete, sintem azi o întreprindere cu aproape șase mii de oameni, de peste tot din județ ; 90 la sută i-am calificat chiar noi. Uzina exportă acum în zece țări. În urmă cu câțiva ani, am realizat fără licență arboarele pentru autocamioane. Tot fără licență am făcut valțuri pentru industria cauciucului. Nivelul de performanță la utilaj chimic este aproape egal cu al celorlalte întreprinderi din țară, întreprinderi cu tradiție. Dar de trei ani înregistrăm cheltuieli suplimentare la mia de lei din cauza unor necorelări. Pe anul 1980, la cheltuielile totale, planul a fost de 714 lei la mie. Noi am fundamentat acest indicator la 808 lei și îl prelăminăm la 775 lei. De la 808 la 775 lei reprezintă efortul propriu de reducere. Eu vă declar că resurse de reducere uzina mai are. Le avem în vedere și nu spun că am făcut totul. Dar pînă la nivelul planificat, cine are o rețetă să ne-o dea !

O dinamică anormală

Economistul Valentin Răutu, serviciul prețuri de cost al M.I.C.M. :

— Noi am făcut o analiză în 1980 și, la nouă luni, întreprinderea din Rîmnicu Vilcea dădea rebuții de 9,9 lei la mie, neavînd cotă pentru rebuții. La cheltuieli speciale, în loc de 17 lei la mie, cit era planificat tot pe nouă luni, ei au înregistrat 30,3 lei la mie. La cooperări au depășit, de asemenea, cifra planificată, cu 6,7 lei la mie. Potrivit indicației ministerului, se impunea ca numărul cooperărilor să fie cit mai mic, asta presupunînd un efort propriu de inteligență tehnică mai mare. Pe de altă parte, de-a lungul anului, la I.U.C.F., nu există o dinamică normală în realizări la indicatorul cheltuielii totale. Priviți : în ianuarie 1980 — 721 lei, februarie — 730 lei, în martie — 775 lei, în mai — 830 lei, în iulie — 779 lei, în august — 779 lei, în septembrie — 892 lei, în octombrie — 808 lei (prima parte a anchetei noastre s-a desfășurat în luna decembrie 1980 ; la ora predării acestui articol, aflăm că la cheltuielile totale, pe 11 luni, la I.U.C.F. s-au înregistrat 778,8 lei, iar la cheltuielile materiale 546 lei față de 501,7 planificat, n.n.).

I.U.C.F. nu este deloc nedreptățită

Economistul Florentin Vișan, contabilul șef al Centralei industriale de utilaj tehnologic și chimic :

— Repartizarea acestui indicator al cheltuielilor ține seama firese de ponderea întreprinderii. I.U.C.F. nu este deloc nedreptățită. Ea este a cincea întreprindere a noastră din acest punct de vedere. Ținem seama de dotare, de capacități, de capacitatea tehnică, de gradul de integrare a producției etc. Creșterile lor se datorează, în bună parte, rebuțiilor și remaniierilor. În plus, ei trebuiau să-și „pregătească” acest indicator din vreme. Din raportarea lor pe nouă luni reiese că din 29 de măsuri cu o eficiență de 22 milioane au aplicat doar 6 măsuri fără eficiență. Dacă punem cap la cap toate neîmplinirile, vom înțelege mai bine de ce apare diferența între realizat și planificat la cheltuieli.

Mersul în gol : la propriu și la figurat

La întreprinderea de utilaj chimic și forță din Rîmnicu Vilcea încercăm să pu-

nem cap la cap neîmplinirile, însumînd, de fapt, tot atîtea soluții pentru ca indicatorii privind cheltuielile la mia de lei să-și schimbe fața în acest prim an al cincinalului.

— **Tovarășe inginer șef Cristian Diaconescu, care este situația în cadrul sectorului utilajelor tehnologice privind reducerea cheltuielilor materiale ?**

— Am adoptat metoda croirilor combinate, pe mai multe comenzi, astfel încît cupoanele rămase să se redistribuie pe alte repere. Se economisește metalul și există o evidență mai exactă a cupoanelor rămase.

— **Alteceva ?**

— În sectorul de utilaj chimic se modifică proiectul de execuție pentru folosirea optimă a formatelor de tablă, deci și aici se economisește metal. În plus, am introdus un nou sistem de urmărire și evidențiere a economiilor rezultate, care ne dă posibilitatea să știm exact, la orice oră, cit consumăm din refolosiri, cit rezultă cupoane pentru terți.

— **Ce n-ați făcut ?**

— O chestiune nepusă la punct : remedierile la sudură. Volumul mare de remedieri se datorează calificării slabe a sudurilor. Pentru calificarea și specializarea lor am înființat un laborator școală.

— **Înțeleg că acest laborator ar deveni, în ultimă instanță, cheia unor suduri de foarte bună calitate. De ce nu s-a înființat mai demult ?**

— Nevoia ne-a învățat.

— **E drept, dar nevoia nu apăruse de ieri, de azi. Unde se mai pot reduce cheltuielile materiale în acest sector ?**

— La cazangerie, la consumurile energetice, la convertizoarele de sudură, prin montarea unor limitatoare de mers în gol. Încercăm să găsim o soluție. Ar fi fost normal ca mașinile unelte și convertizoarele să fie utilizate cu asemenea dispozitive. Se vorbește mult, de ani de zile, dar tot așa se fac.

— **O mulțime de întreprinderi și-au realizat singure dispozitive pentru evitarea mersului în gol. Cit merge în gol un convertizor, la dv. ?**

— Se pierde cam 30 la sută din energia consumată în opt ore.

Inginerul Marin Adam, șef atelier proiectare :

— **Lucrăm cu protecțiile beneficiarilor, aceste proiecte fiind elaborate de institutele lor de proiectare. Sistemul nu permite întreprinderii noastre să-și tipizeze subsamblele în vederea reducerii consumurilor de materiale. Noi știm mai bine cum se poate executa mai eficient un subsamblu în funcție de posibilitățile tehnologice ale întreprinderii. Consider că ar fi util ca**

institutele de proiectare să elaboreze doar desenele de ansamblu, calculele de rezistență și condițiile generale, urmînd ca întreprinderea noastră să detalieze proiectul la nivel de reper. S-ar evita astfel unele greșeli și neajunsuri din producție. În actuala metodă de lucru, pierdem timp la întocmirea documentației tehnologice și executăm anumite repere, în condiții de unicat, cu consum mare și productivitate mică.

Procentul de rebuții este încă foarte mare

— **Tovarășe inginer Ion Oprisor, cum stau lucrurile în sectoarele calde ? Ce anume duce la creșterea cheltuielilor materiale ?**

— Materiile prime vin de la furnizori fără tratamentul termic de recoacere. Ei cîștigă la consumuri, dar ne încarcăm noi la costuri.

— **Este un aspect, dar vă întreb ce anume au făcut muncitorii și inginerii din acest sector pentru a reduce cheltuielile ?**

— Noi primim lingourile cu maselotă și picior, două adausuri tehnologice pe care le debităm noi. Debitarea ne costă pe noi...

— **Nu ne înțelegem. Revin la întrebare : care este efortul propriu al tehnicienilor din sector, care sînt cauzele interne care duc la cheltuielile menționate ?**

— Adevărul e că procentul de rebuții este încă mare și se înregistrează cheltuieli mari, pe 10 luni, circa 7 milioane lei. De asemenea, executăm piese forjate cu adausuri mari.

— **Ce v-ați propus să faceți ?**

— O zi pe săptămînă, timp de două ore, să ne ocupăm de pregătirea profesională a oamenilor.

„Ca să fim cinstiți, nici cu disciplina nu stăm tocmai bine“

Cristian Bercea, maistru principal la școlărie, secretarul biroului organizației de bază pe secție :

— **Ne confruntăm cu două probleme mari : calificarea oamenilor și rebuțiile. Sînt în strînsă legătură. Am făcut cursuri de calificare, dar rezultatele nu au fost cele dorite. Nivelul de cunoștințe nu este destul de ridicat. Am pornit greșit. Trebuia plecat mai de jos. Avem lucrări foarte complexe. Ne-a grăbit timpul să începem de la un nivel ridicat și acum, prin unele locuri, e necesar să ne întoarcem. Și ca să fim cinstiți, nici cu disciplina nu stăm tocmai bine. Absențe nemotivate, întîrzieri, plecări din timpul programului. Singurii vinovați de această stare, care nu este generală, dar care există, sintem noi, și pînă să ne ajute alții, trebuie s-o facem singuri.**

Ceea ce vrea să însemne că pînă una, alta rețeta se află chiar în întreprinderea pe care o conduceți, tovarășe director.

RĂZVAN BARBULESCU

Autoconducerea înseamnă răspundere

— **Tovarășe Florea Marin, am aflat că acum numai cîteva zile s-au implinit patru ani de cînd sînteți directorul întreprinderii de rulmenți Alexandria. Ați venit de la Brașov împreună cu directorul comercial Nicolae Rogoz și cu inginerul șef Florea Crăciun, toți trei transferați în Teleorman pentru a pune pe picioare o întreprindere din aceeași centrală, care însă mergea mai slab. Ce ați reușit în această direcție ?**

— Întreprinderea din Alexandria, intrată în funcțiune în martie 1974, atîngea, doi ani mai tîrziu, un nivel de producție care nu întrecea decît cu puțin jumătatea capacității proiectate. În 1980 noi am dat o producție marfă în valoare totală de trei sferturi de miliard, față de 429 milioane lei în 1976. Poate mai mult decît aceste cifre vor spune datele privind producția netă, noi avînd dealțul și avantajul de a ne fi numărat printre primele întreprinderi care au experimentat noul sistem economico-financiar. Astfel, de la o producție netă de 175 milioane lei în 1976, la începutul cincinalului, am ajuns în ultimul an al cincinalului la 443 milioane lei.

— **O asemenea creștere în numai cînd ani a producției nete este, în adevăr, elocventă în ce privește eficiența activității de producție. Vorbeați însă mai înainte de un anumit avantaj pe care l-ați avut legat de noul sistem economico-financiar. Care a fost el ?**

— Mă refeream la sprijinul mai susținut primit din partea întreprinderilor cu care am colaborat și, desigur, a centralei de resort. Se spunea mereu : „Atenție, cei de la Alexandria lucrează cu produc-

ția netă ca indicator principal, trebuie să-1 sprijinim !” Am fost, așadar, primii beneficiari ai unei colaborări-model între unități, model pe care, desigur, aș dori să-l văd continuînd și mai departe. Greul însă abia începe, pentru că vom fi nevoiți să ne descurcăm și fără atîta sprijin, uneori numai prin forțele noastre. N-ar fi însă pentru prima oară.

— **Aveți un astfel de exemplu ?**

— Chiar mai multe, dar am să subliniez mai întîi îmbunătățirea activității de sculărie, fiindcă ne mindrim cu ea. În 1976 lucrau 480 de oameni în secția amintită, dar cheltuiam 12 milioane lei anual pentru a cumpăra SDV-uri de la alte întreprinderi din țară. Astăzi avem numai 320 de oameni și producem SDV-uri atît pentru necesarul unității, cit și pentru alte întreprinderi, tot în valoare de 12 milioane lei pe an... Am mers însă mai departe, am ajuns pînă la a face mici ateliere pe lingă secții, pentru reconșionării de piese și SDV-uri uzate, tocmai pentru a lega cit mai mult aceste secții, oamenii care le compun, de propriile cheltuieli materiale.

— **Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, spunea de curînd la adunarea cu activul de partid din județul Brașov, referindu-se la necesitatea aplicării cu hotărîre a noului mecanism economico-financiar, că trebuie să facem în așa fel încît fiecare secție, fiecare atelier, fiecare om al muncii să fie conștient că autoconducerea și autogestivitatea înseamnă mărirea autorăspunderii, a răspunderii fiecăruia față de el însuși, față de întreprindere, de societate ; că aceasta înseamnă a face totul pentru o mai bună gospodărire a mijloacelor materiale și financiare incredîntate de popor fiecărui colectiv de oameni al muncii.**

— Evident, mijloacele de producție care aparțin întregului popor sînt totuși administrate de colective concrete din întreprinderi și instituții, și fiecare asemenea colectiv poartă răspunderea asupra felului cum gospodărește și redă societății și poporului, cu beneficii și cu o rentabilitate sporită, mijloacele ce i s-au incredîntat ! În ceea ce ne privește, avem o bună experiență în această direcție, ajungînd la importante reduceri de cheltuieli materiale în urma măsurilor pe care le-am luat. Mai întîi, am defalcat și analizat producția din fiecare sector de activitate,

din fiecare secție sau atelier și am ajuns la concluzia că putem face multe limitări în cheltuielile materiale. Dacă o anumită secție nu este, nu se simte legată de propriile cheltuieli, nu-și pune problema îmbunătățirilor tehnologice sau a refolosirii unor piese, SDV-uri sau a pietrelor abrazive, de exemplu. Era mai simplu să se ceară de la magazie... Cînd au fost limitate cheltuielile s-a gîndit mai mult, s-au făcut îmbunătățiri tehnologice, s-au realizat economii însemnate. În 1977, de pildă, consumam 280 tone de pietre abrazive de import, care după o primă folosire se aruncau. Acum ele se folosesc „în trepte”, adică sînt pregătite pentru polizarea unor repere mai mici, după ce primul strat s-a tocit. În 1980 n-am mai întrebunțat decît 135 tone, deși producția uzinei a crescut considerabil. În privința consumului de metal, numai în 1980 am redus 508,5 tone față de norma de consum printr-o serie de îmbunătățiri tehnologice, cum ar fi forjarea în turn sau ștanțările multiple la „colivile” de rulmenți. Și aici aportul de inteligență al colectivului a fost decisiv. Dorim ca și în continuare să tratăm fiecare secție de producție ca o unitate independentă, ca o mică întreprindere în cadrul mării uzine, dacă vreți, dotată cu tot ce-i trebuie în acest sens, inclusiv SDV-ști și mecanici de întreținere ! O să vedeți ce întrecere va porni între aceste secții...

— **O întrecere înseamnă și un cîștigător !**

— De cîștigat va cîștiga în primul rînd întreprinderea, fiindcă tîndem spre o și mai mare reducere a cheltuielilor materiale, deci creșterea rentabilității produselor noastre. Deocamdată am ajuns la circa 400 lei cheltuieli pentru 1000 lei producție marfă, față de 595 lei în 1976.

— **Aveți probleme cu disciplina la locul de muncă ?**

— Nu prea. Noi n-am dus niciodată lipsă de forță de muncă — un avantaj al investițiilor în zonele mai puțin industrializate, iar astăzi cine ocupă un loc de muncă la „Rulmenți” se mindrește cu el. Sintem, ca să zic așa, întreprinderea de gradul cel mai înalt din zonă. Nu spun că nu mai înregistrăm absențe nemotivate, dar ele au scăzut simțitor. Vă dau cîteva exemple : 809 ore în ianuarie 1979 la secția mecanic șef, 429 în ianuarie 1980 ; 3300 ore la strungărie (secție cu

600 încadrați) și respectiv 1256 ore, în același interval de timp, sau 1339 ore față de numai 184 ore, la rectificare. Avem și o hotărîre, care s-a dovedit bună : cel care lipsește o zi nemotivat nu e primit la lucru a doua zi, dacă nu vine cu un bilet de la șeful secției și de la biroul personal ; i se cere mai întîi o... motivare scrisă a lipsei. De obicei, a doua oară nu se mai întimplă ! Dealțul, tot cifrele vorbesc, dacă în anul 1976 au plecat de la noi 1044 de oameni, în 1979 n-au mai plecat decît 512, dintre care 130 transferați și 171 la școală sau la armată. La 137 am fost nevoiți să le desfacem contractul de muncă.

— **Știm că atuncî cînd a luat ființă întreprinderea pe care o conduceți, ea avea de plătit firmei japoneze „Koyo”, de la care s-au achiziționat licența și o serie de utilaje, echivalentul în producție fizică, adică în rulmenți, al mai multor milioane de dolari, la care se adăugau alte milioane pentru plățile importului european. Care este situația în momentul de față ?**

— Exportăm masiv. Datoria a fost plătită și am obținut, pe această cale, și alte sume în valută, pe care, prin eforturile întreprinderii din Alexandria, statul nostru le-a putut investi pentru alte obiective și dezvoltări. Noi exportăm aproape 70 la sută din producție, cea mai mare parte pe devize libere ; principalul nostru beneficiar sînt Statele Unite.

— **Cîți oameni din Teleorman, pînă mai ieri județ agrar al României, contribuie la aceasta ?**

— Erau 4100 de oameni al muncii în 1976 ; astăzi avem 4340, dar la o producție de rulmenți mult mai mare ca în 1976. În licența japoneză era prevăzut ca gradul de deservire mașini/om să fie de 1,9 mașini la un om al muncii. În primii ani, 1975, 1976, parțial 1977, abia dacă am putut să ne apropiem de acest grad. Astăzi însă gradul de deservire s-a ridicat la 2,4 mașini/om, ceea ce explică destul de bine creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor și, în final, desigur, rentabilitatea sporită.

— **Ceea ce ne impresionează este efortul de bine se leagă între ele toate aceste lucruri pe care le-ați amintit aici : disciplina și productivitatea, inițiativa creatoare, gîndirea tehnică și reducerea cheltuielilor materiale, principiile noului mecanism și rentabilitatea.**

— Da, într-adevăr toate se leagă între ele.

DUMITRU GRAUR

Numismatică la Suceava

Recent, Societatea numismatică română și Muzeul județean Suceava au organizat o interesantă expoziție: **Valori numismatice în colecții sucevene**. Acțiune înscrisă în cadrul Festivalului național „Cintarea României”, expoziția adună, în câteva săli ale muzeului județean, piese numismatice de o deosebită valoare istorică.

Dacă ar fi să trecem în revistă ceea ce s-a expus, ne spune **Ioan Emil Emandi**, directorul adjunct al muzeului, ar trebui să începem cu exponatele cele mai vechi, de o mare valoare istorică. Acestea sînt piese din vremea dacilor liberi. Monedele demonstrează participarea și includerea populației din zonă în sfera circuitului economic al razei de influență a Imperiului roman. Apoi, se pot consemna piese numismatice din vremea perioadei de apogeu a Imperiului roman. Toate acestea,

dublate și confirmate de ceramica de uz comun și ornamentală, descoperită cu ocazia săpăturilor efectuate de-a lungul timpului, atestă o continuitate și unitate de cultură a populației din zonă, populație ce se integrează unitar în circuitul civilizației carpato-danubiano-pontice. În alte vitrine, continuă directorul **Ioan Emil Emandi**, se pot studia piese numismatice din perioada prefeudală, din perioada feudală. Totodată, sînt considerate rarități, ce fac parte din patrimoniul național, și piesele străine din secolele XI—XII ștampilate în țările centrale europene, atestînd încă o dată că zona de nord se integra în diferite perioade istorice în circuitul economic european. De asemenea, expoziția cuprinde întreaga serie de bani de hirtie tipărită la noi în țară. Tot în expoziție sînt prezentate și o mulțime de medalii, plachete și insigne, începînd cu decorațiile din timpul Războiului de independență, decorații din cele două războaie mondiale — terminînd cu diferite ordine și medalii ale României socialiste dobîndite

de județul Suceava. Matematic spus, se pot vedea peste 3.000 de piese numismatice, 500 de medalii, 6.000 de insigne și peste 350 de bancnote.

— Care au fost, în timp, zonele din Bucovina cele mai generoase din punct de vedere numismatic ?

— În primul rînd, întreaga zonă a mănăstirilor a furnizat un bogat tezaur numismatic. Apoi, săpăturile arheologice de la Liteni, Vorniceni, Dolhești, Rădăuți și Siret au completat zestrea colecționarilor.

Fiecare colecționar în parte și-a adus contribuția în reușita expoziției. Dar cel mai vîrstnic dintre ei este **Toader Hrib**, autorul Cronicii de la Arbore. Toader Hrib, cunoscut prin muzeul său, nu numai în țară, este cel care reprezintă pentru noi un adevărat nucleu în jurul căruia gravitează toate acțiunile de acest gen. Apoi, placheta Independenței este în grija celei mai tinere colecționare, **Andreea Lelescu**.

SORIN POSTOLACHE

Pro memoria

(29 ianuarie — 4 februarie)

● 29.I.1866 — S-a născut scriitorul francez **Romain Rolland**. Premiul Nobel (1915)
● 29.I.1945 — Știința publică programul de guvernare al F.N.D. care preconiza instaurarea unui guvern democrat, participarea cu maximum de efort la război alături de Națiunile Unite, democratizarea aparatului de stat, a armatei și a întreprinderilor, înfăptuirea reformei agrare, stabilirea de legături pritenesti cu toate statele democratice ● 30.I.1521 — **Scrisoarea lui Neacșu din Cimpulung** adresată judeului Brașovului ● 30.I.1695 — **Constantin Brîncoveanu** primește titlul de „principe al Imperiului” pentru serviciile aduse Curții din Viena ● 30.I.1832 — Se naște în satul Haimanale (azi I.L. Caragiale), lingă Ploiești, **Ion Luca Caragiale** ● 30.I.1878 — **Spiru C. Haret** își la doctoratul în matematică la Sorbona cu o teză de mecanică cerească, devenită celebră ● 30.I.—3.II.1921 — lucrările Consiliului General al Partidului Socialist din România și sindicatelor. Se hotărăște convocarea Congresului general al partidului la 8 mai 1921 ● 30.I.1932 — Se naște la Rm. Vilcea **Dinu Săraru** ● 30.I.—1.II.1933 — Puternice acțiuni greviste ale petroliștilor ploieșteni ● 26—30.I. 1945 — La Congresul general al Sindicatelor Unite se creează **Confederația Generală a Muncii** ● 30.I.—4.II.1960 — Întîlnirea tineretului și studenților din țările regiunii Balcanilor și Mării Adriatice la București ● 31.I. — Sărbătoarea națională a **Insulei Nauru** ● 31.I.1418 — A murit **Mircea cel Bătrîn**, în timpul domniei căruia Țara Românească cunoaște o puternică înflorire economică și politică. El se intitulază „mare voievod și domn... stăpînînd și domnînd peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătarăști și Amlașului și Făgărașului herțeg și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile pe toată Podunavia, încă și pină la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dirstorului”.
● 31.I.1797 — S-a născut compozitorul austriac **Franz Schubert** ● 31.I.1841 — **Mihail Sturdza** decretă în Moldova emanciparea țiganilor ● 31.I. 1834 — Se deschide la București Școala de muzică vocală, de declamație și literatură a „Societății filarmonice” ● 31.I.1945 — Prima conferință pe țară a femeilor muncitoare ● I—VI.1849 — Se desfășoară lupta eroică de apărare a Munților Apuseni împotriva nemeșimii maghiare, de către armatele țărănești conduse de **Avram Iancu**, ajutat de **Petru Dobra**, **Ion Buteanu**, **Simion Balint**, **Axente Sever**, **Roman Vivu**, **Vasile Moldovan**, **Vasile Fodor**, **Nicolae Corcheș**, **Amos Frincu**, **Mihail Andreica** ș.a. La 1.II. 1849 moșii obțin o victorie la **Mărieșel**. Eroina luptei este **Palaghia Roșiu** ● 1.II. 1868 — S-a născut pictorul român **Ștefan Luchian** ● 1.II.1890 — I.L. Caragiale publică în **Convorbiri literare** farsa **Conu Leonida față cu reacțiunea** ● 1.II.1949 — Moare la București romancierul și publicistul N.D. Cocea, unul dintre cei mai caustici pamfletari români, frunța al mișcării socialiste. La 1.II.1936 apare sub direcția sa **Era nouă**, revistă lunară de filosofie, literatură și știință. Colaboratori: **Al. Sahia**, **Virgil Teodorescu**, **Șt. Roll**, **Lucrețiu Pătrășcanu**, **M.R. Parahivescu** ș.a. ● 2.II.1871 — Orașul Roma, întemeiat, potrivit legendei în 753 î.e.n. de **Romulus și Remus**, a devenit capitala Italiei ● 2.II.1906 — S-a născut **Wolf-Boczor Francisc**, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, luptător în Spania și în Rezistența franceză, executat de hitleristi în 1944 ● 2.II. 1917—23.III.1918 — Apare la Iași ziarul de front **România**, condus de **M. Sadoveanu** ● 2.II.1919 — **M. Sadoveanu și G. Topîrceanu** scot la Iași săptămînalul **Însemnări literare** ● 2.II.1928 — **Tudor Arghezi** scoate la București, în mai multe serii, **Bilete de papagal** ● 2.II.1932 — 11.VI.1934 — Conferința internațională pentru dezarmare de la Geneva la care participă 63 state, între care și **România** ● 2.II.1947 — Se publică textul oficial al Tratatului de pace dintre Națiunile Unite și România ● 2.II.1964 — Moare la București **Ion Marin Sadoveanu**, poet, prozator, dramaturg și teatrolog. A descoperit formula conferințelor teatrale experimentale ● 3.II.1395 — Prima mențiune documentară a **Cetății Neamț** ● 3.II.1809 — S-a născut **Felix Mendelssohn Bartholdy**, compozitor, pianist, organist și dirijor german ● 1—3.II.1918 — Războiul marinarilor din flota austro-ungară, la care au participat și marinarii români, în portul Cattaro. Se revendică încetarea războiului și dreptul popoarelor din Austro-Ungaria de a forma state naționale independente ● 3.II.1929 — Premiara filmului **Iancu Jianu** de **Horia Igiroșeanu**, începutul unei trilogii haiducești ● 3.II.1952 — Moare poetul **Constant Tonegaru** ● 3.II.1954 — A murit romancierul **Ionel Teodorescu** ● 3.II.1979 — La Galați a fost lansat primul mineralier de 55.000 tdw cu motor principal de fabricație românească ● 4.II. — Sărbătoarea națională a **Republicii Democratice Socialiste Sri Lanka** ● 4.II.1934 Echilajul românesc de bob (**Al. Frim — V. Dumitrescu**) obține titlul mondial la **Engelberg** ● I.1961 — Apare la București revista **Secolul 20** ● I.1964 — Apare la Timișoara revista **Orizont**, continuare a „Scrisurii bănațeană” ● I.1975 — Premiara la Teatrul Național „I.L. Caragiale” a dramei **Danton** de **Camil Petrescu**.

REGHINA VARVICI

„Eu pictez cu fiecare rază de lumină”

— Trebuie să vă mărturisesc că înainte de a vă solicita acest interviu, l-am întrebat pe directorul dumneavoastră, romancierul și omul de teatru **Dinu Săraru**, dacă ar fi oportun acest dialog. Spre mulțumirea mea, „zgîrcitul” în aprecieri **Dinu Săraru** mi-a replicat: „E cel mai mare din țară. E poetul luminii, să-l lăi de urgență, pentru că **Titu Costănișescu** nu poate fi despărțit de succesele scenei românești în ultimii 40 de ani”. De fapt, cine sînteți, stimată **Titu Costănișescu**, pentru că mă simt obligat să avertizez cititorii că am în fața mea un om la...

— 61 ani!

— ...care, pe cît de mare îi este renumele, pe atît de — scuzăți-mă, tovarășe **Costănișescu** — mică îi este statura.

— De fapt, mă cheamă **Constantin Costănișescu**, dar mi se zice **Titu** din todeauna. Tatăl meu era cizmar la operă, pe vremea cînd îmi făceam ucenicia la Atelierul de radio al inginerului **Mihăilescu**. În timpul liber mergeam la operă și-l ajutam pe tata, în sensul că lustruiam sandalele de lac ale coriștilor. **Manon Lescaut** era spectacolul pe care-l uram cel mai mult. Avea 150 coriști... Dar îmi plăcea, de atunci, viața de culise. De la lustruitul pantofilor și pină la lumina fascinantă a reflectoarelor nu era decît un pas. Așa că, atunci cînd mai trăgeam chiulul cu lustruitul, fugeam pe la electricieni. Pe de o parte mă fascina jocul de lumini. Pe de altă parte mă minuna celebrul **Binder**, maistrul de lumini de pe acea vreme, dar cel mai mult mă captiva fotbalul pe care-l jucam ori de cite ori scena era goală. Și uite așa, îmi purtam pașii între operă și ucenicie, cînd, într-o bună zi, maestrul **Sahighian** vine la inginerul **Mihăilescu** pentru a-l solicita un amplificator. Amplificatorul cerea un om cît de cît priceput în ale electricii, și iată-mă într-o bună zi în biroul lui **Nicolae Iorga**, diriguitorul de pe atunci al Teatrului Ligi Culturale, pentru a fi angajat ca electrician la amplificator. Pasiunea mea pentru teatru, deprinsă încă de pe cînd frecventam opera, mi-a îndreptat pașii spre cabina electricienilor. Am lucrat cu foarte mari oameni de teatru și cred că nu exagerez cînd spun că am colaborat cu mai toți marii artiști ai ultimilor 40 de ani.

— Spuneți-mi, ce sînteți, meseriaș sau artist ?

— Vezi matală, nea **Birlădene**, e o întrebare simplă și, paradoxal, complicată. Eu zic că sînt un artist în meserie, așa cum artist trebuie să fie și strungarul, și mecanicul, și croitorul, și minerul.

— **Tovarășe Costănișescu**, toată lumea merge la teatru, foarte mulți sesizează frumusețea luminilor, dar foarte puțini cunosc procesul muncii dumneavoastră. Care este secretul sau, mai bine spus, cum se desfășoară munca unui maistru de lumini ?

— Obligatoriu e să citești piesa pentru a-ți forma o părere asupra acțiunii, personajelor, atmosferei. Apoi discuți cu regizorul și pictorul scenograf. Trebuie, doar, să existe un punct unitar. De aici, de la aceste discuții, pină cînd piesa se urcă pe scenă, adevăratul electrician se gîndește cum să rezolve problemele luminii, încît spectacolul să corespundă exact intențiilor regizorului. Aici intervine, pe lingă rutină și experiență, fantezia. Flîndcă, pentru a obține un efect cerut de regizor, există mai multe soluții tehnice. Dar asta nu e totul! Electricianul trebuie să știe distribuția. Fiecare actor are o anumită configurație, o anumită musculatură a feței, pe care adevăratul electrician trebuie să o evidențieze sau să o estompeze de la caz la caz. Simt nevoia să zăbovesc mai mult la acest capitol, pentru a arăta că, în cariera mea, lucruri excepționale am realizat împreună cu peruchierul **Romaniță**, alături de care am realizat un tandem de zile mari. De exemplu, la **Apus de Soare** stabileam cu **Romaniță** și ce culoare de fard să-l pună maestrul **Calboreanu** la fiecare intrare în scenă pentru a putea realiza exact ceea ce dorea regizorul. Cînd era vorba de **Storin** sau **Manolescu**, știam todeauna că penumbra îi avantajează. **Leopoldina Bălănuță** se simte mai bine cînd lumina o detașează de sală, iar **Marietta Sadova** nu se simțea bine dacă nu avea lumină de jos.

Susținea că lumina de jos îi creează o atmosferă familiară și deci îi dispare senzația de teatru. Dorea ca totul să fie firesc.

— **Tovarășe Costănișescu**, fără doar și poate, meseria pe care o exercitați vă facilitează multe prietenii. Cu ce oameni mari ați legat prietenii ?

— Eu nu am prieteni, am zei! Ei sînt acei regizori sau pictori scenografi, indiferent de vîrstă, care mi-au îndrumat pașii și mi-mi mai îndrumă încă.

— Sînteți chiar atît de modest ?

— Nu e vorba de modestie, dar în meseria mea trebuie să fii receptiv și dispus să înveți. Îmi place să mi se ceară imposibilul, dar atunci cînd îl realizez nu permit nici un fel de imixtiune. Pentru că nu există satisfacție mai mare — și prin aceasta vă răspund într-un fel și la prima întrebare — decît atunci cînd, după spectacol, **Leopoldina Bălănuță** sau **Olga Tudorache** îți spune: „**Nea Titu**, m-ai mingiat cu raza ta de lumină ca într-o adevărată scenă de amor!” Sau ce mi-a spus **Octavian Cotescu**, în urmă cu mulți ani, după premiera spectacolului „**Amor!**”: „**Nea Titu**, toți electricienii din lume se căznesc să facă pe scenă lumină, tu te-ai căznit să faci „ceață” și ai reușit. Îți mulțumesc”.

— Meseria pe care o practicați, printre profesioniștii de elită din umbra culiselor, v-a lăsat și amintiri mai puțin plăcute ?

— Fiecare meserie își are riscul ei, deci iată și citeva din riscurile meseriei mele: se juca **Othello**, cu **Sireteanu** și **Lili Carandino** în rolurile principale. Scena omorului era prelung pregătită. **Sahighian** a plantat pe scenă trei lumînări pe care maestrul trebuia să le stingă cu un anumit protocol, care pregătea scena deznodămîntului. Din cabina mea, participam de fiecare dată cu încordare, pentru că luminile trebuiau stinse una cite una, cu foarte multă îndemnare. În seara cu pricina, cînd **Sireteanu** se pregătea să stingă ultima lumînare, eu — emoționat de marea lui realizare — aprînd lumina pe scenă și în sală. Am strîcat totul. Înebunit de rușine, nici nu l-am văzut pe maestrul **Sahighian**, care pur și simplu era să mă sugrume. Nu știu cum i-am scăpat din mină. Pot eu, astăzi, să fiu supărat măcar pe memoria lui, cînd îmi dau seama ce lucru groznic am putut să fac ? Doresc să spun mai tinerilor mei colegi că obligația primă a electricianului este să participe alături de fiecare scenă, să se emoționeze și să se lase pătruns de fiecare răsufare, de fiecare pas, de fiecare mișcare. Dar luciditatea și limpezimea judecării nu trebuie alterate. Nu vreau să dau nume, dar am văzut colegi care cu o mină erau pe șalter iar cu cealaltă... Un nume se cere însă subliniat: **Anton Dumitru**, maistrul de lumini de la teatrul nostru pe care îl socotesc drept un mare talent. Am convingerea că despre el se va vorbi foarte mult.

— Emoționante amintiri, continuată.

— Jucam, într-un spectacol, la **Liga Culturală**, cu regretatul **Mihail Popescu**, care, ca de obicei, era senzațional. Bruce, o flamă îmi la vederea, și gata scurt-circuitul. Înebunit de consecințele care puteau urma, am fost imprudent și eram pe punctul de a mă electrocuta. Nu știu dacă știți că în momentul electrocutării

oamenii scot un vuiet ca de scioacă, aceasta fiind, dealtfel, singura lor manifestare. El bine, atent la ce se întîmplă în jur, **Mihail Popescu**, care tocmai atunci rostea replica, a sesizat cumplita situație în care mă aflam. Prompt, a intervenit: „Lăsați cortina, s-a întîmplat ceva cu **Titu**”. Și mi-a salvat viața. Și acum, după ani buni, amintirea asta îmi dă lacrimi...

— De cîtiva ani, în lumea teatrului de la noi și de aiurea, decorul este din ce în ce mai redus. Locul încăperilor pline de încărcătura mobilierului este preluat de simple practicabile, care reușesc să fie prezente și simțite datorită luminii.

— Este un mare adevăr, pe care am început să-l simțim de cîtiva ani și în teatrul românesc. S-au realizat numeroase spectacole cu foarte puțin decor, dar cu foarte multă lumină, nu abundentă, ci funcțională. După părerea mea, un asemenea spectacol cere o scenografie mai complicată, fiindcă puținele elemente care rămîn în scenă trebuie să fie atît de puternic și de personal conturate, încît actorul să-și poată desfășura rolul în toată amploarea și personalitatea sa. Mă simt dator să evoc numele regretatului **Toni Gheorghiu**, care de acum 20 de ani milita pentru înlocuirea decorului cu arta luminii. El a fost poate primul care a fost convins că o rază, un singur fascicul de lumină, poate însemna mai mult decît un vagon cu decoruri. Se cere precizat un lucru: că în lumea întregă, ca și la noi, se vorbește despre marea minune care este orga de lumini. Este adevărat! O orgă de lumini este o minunăție, dar tot atît de adevărat este că numai cu 4 butoaie se pot obține — dacă vrei — efecte senzaționale. Nu vreau să mă laud, dar mergeți la Teatrul Foarte Mic. Acolo numai de orgă de lumini nu poate fi vorba. Vă mărturisesc cîndt că și eu mă mir de ce am putut obține în această sală, la spectacolele ca bunăoară **Copiii lui Kennedy** sau **Un pahar cu sifon**, doar cu citeva butoaie. Doresc să fiu bine înțeles — nu sînt împotriva tehnicii. Dar tehnica avansată, fără inimă, pricepere și dragoste rămîne o simplă dotare în patrimoniul unei săli de teatru.

— Pentru că tot sînteți în pragul pensionării și pentru că nu vi se mai poate întîmpla, practic, nimic, vă rog să-mi spuneți ce părere aveți despre directorul teatrului ?

— **Dinu Săraru** este un pătimaș al teatrului. Sper că sînt bine înțeles. Are treabă, uneori, cu impostori în meserie și nu face nici un fel de concesie atunci cînd e vorba de un spectacol. La noi la teatru nu se joacă, se oficiază. A adus elita actorilor în mijlocul nostru. Asta-i fantastic. A detectat pe cei tineri talentați și i-a aruncat direct în foc. Regret că nu l-am întîlnit pe **Dinu Săraru**, ca director de teatru, acum 20 de ani.

— Numele dv. este legat și de apariția primelor spectacole de sunet și lumină în România, gen inedit inventat în Franța, pe malul marilor fluvii și sub marile ziduri ale castelelor medievale de pe Loara. Aceste reprezentații aduc, în ciuda tuturor formelor de montare spectaculoasă, o poezie și o emoție cu totul neobișnuite. Ce a însemnat pentru dv. acest gen inedit de spectacole ?

— Am încercat un asemenea spectacol încă din 1934, la **Vălenii de Munte**, sub oblăduirea lui **Nicolae Iorga**. Apoi au urmat 30 de ani de tăcere. După trei decenii, ediliu Capitalei au fost și ei cucerii de ideea descoperirii frumuseții unor colțuri de Capitală, prin îmbinare luminii, a vocilor actorilor și a muzicii. Astfel, bursturile scriitorilor din celebra rotundă a **Cismiguiului** au îmbrăcat hainele luminii și au căpătat glasurile unor mari actori. **Clopoțeli** de la vila **Mina Minovici** au strălucit în noapte, iar decorurile luminoase au condus spectatorii spre exponate de mare pret ale folclorului. După cum florile din **Parcul Herăstrău** au căpătat în alte spectacole forme neobișnuite. Gîndindu-mă la spectacolul sugerat de **Liviu Ciulea** care mi-a propus un **Eminescu nocturn** în fața **Ateneului Român**, nu pot să nu amintesc entuziasmul rezizoarei **Olimioia Arghir** imoreună cu care, nu foarte demult, deschideam cortinele nopții.

DAN BIRLADEANU

MICROHIDROCENTRALELE: entuziasmul trebuie organizat!

— Tovarășe inginer Ion Leuștean, șef al directorului Institutului de studii și proiectări hidroenergetice, ISPH București. Aici s-au proiectat marile hidrocentrale ale țării. Să le amintim doar pe cele de la Porțile de Fier sau pe cele de pe Olt și Argeș. Știind că aveți o mare experiență în acest domeniu, vă rugăm să ne vorbiți despre problema microhidrocentralelor, tot mai actuală azi.

— Pare ciudat, dar problemele ridicate de proiectarea unei microhidrocentrale diferă destul de mult de cele ale marilor hidrocentrale. Am fost nevoiți să le învățăm pe parcurs. Înainte de a spune câteva lucruri despre asta, să delimităm noțiunea de potențial hidroenergetic. El se poate împărți în două: economic amenajabil și tehnic amenajabil. Odată cu declanșarea crizei energetice, prin scumpirea combustibililor clasici, potențialul economic amenajabil a crescut. Cu timpul, întregul potențial tehnic amenajabil va trebui valorificat, lucru posibil numai prin aportul microhidrocentralelor.

— Care este locul microhidrocentralelor în efortul național de investiții, în efortul tehnic național de realizare a fiecărei unități de energie? Ce s-a făcut până acum, care sînt sarcinile Institutului pentru viitor?

— În institut se proiectează, avînd stabilit turbinele și generatoarele de curent, partea de construcții: amenajarea, aducțiunea, coordonarea instalației, asistența tehnică. În această lună vom edita un album de soluții tip pentru microhidrocentrale care va constitui un ghid pentru proiectare. Ministerul Energiei Electrice valorifică microhidrocentralele pentru care se poate face racordarea la sistemul național. Microhidrocentralele izolate vor aparține beneficiarilor care le vor realiza. O microhidrocentrală este o investiție

care se poate realiza în cadrul legii investițiilor, pe baza unui proiect și avînd toate aprobările legale. Valoarea ei obligă la o acțiune colectivă, organizată.

— Presa semnalează frecvent realizări ale unor cetățeni sau grupuri de cetățeni, inventivi și entuziaști, care au pus la punct microhidrocentrale.

— Într-adevăr, fără muncă, fără entuziasm nu se poate realiza nimic. Este cu atît mai bine dacă entuziasmul este organizat, dacă are o bază tehnică. Prin amenajarea hidroenergetică a unui riu trebuie să scoți cît mai multă energie, de o calitate corespunzătoare, ceea ce implică o tensiune constantă și cu un pret de cost cît mai scăzut. Funcțiunile rîului în amonte și aval de hidrocentrală nu trebuie afectate decît în limite admisibile.

— Programul de amenajare a bazinelor hidrografice este cunoscut?

— Am trimis consiliilor populare județene extrase din acest program. O inventariere competentă, tehnică, a posibilităților de amplasare a viitoarelor microhidrocentrale se impune în viitorul imediat.

— Cine ar fi indicat s-o facă?

— La institut au lucrat alături de noi, specialiștii consiliilor populare și ai institutelor de proiectare județene care cu această ocazie au învățat să proiecteze microhidrocentrale. În fiecare județ trebuie să fie pregătiți specialiști, întrucît județele vor fi principalii beneficiari ai microhidrocentralelor.

— Concret, cîte microhidrocentrale vor fi construite în 1981?

— 101, răspindite în mai multe județe. În această etapă am căutat să le amplasăm lîngă căderile de apă existente. În jurul Bucureștiului vor fi construite microhidrocentrale la căderile de apă de la Herăstrău, Pantelimon și Floreasca.

— Care credeți că sînt problemele importante care trebuie rezolvate pentru ca microhidrocentralele să intre cît mai repede în funcțiune, înlocuind alte surse de energie?

— Asigurarea cu specialiști a județelor cu potențial hidroenergetic care poate fi valorificat cu ajutorul amenajărilor respective. Ieftinirea agregatelor și a dispozitivelor pentru reglajul turății și tensiunii. Profilarea unor unități care să proiecteze și să execute asemenea investiții. Problemele ridicate de proiectare sînt, în mare, rezolvate. Bineînțeles că nu se exclude perfecționările pe parcurs.

— Partea a doua a documentării noastre are loc la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, la Direcția tehnică. Despre situația microhidroagregatelor ne vor vorbi inginerii Ion Negoescu și Ilie Năstase.

— Microhidrocentralele vor fi executate în colaborare de către M.E.E., consiliile populare și M.I.C.M. Care este partea M.I.C.M. și ce s-a făcut pînă astăzi?

— Sarcina noastră a fost să asigurăm o gamă de microhidroagregate capabile să acopere întreg potențialul hidro de căderi și debite. Avem puse la punct 3 familii de microhidroagregate diversificate în 11 tipodimensiuni, proiectate și lansate în fabricație. În momentul primirii unei comenzi ferme, cînd există proiect și finanțare deschisă, trecem la fabricație și livrare.

— Cîte microhidroagregate ați livrat pînă astăzi?

— 11. Se montează la Călinești, Globul Craiovei, Bucecea, Valea lui Iovan, Belci, Dridu, Poiana Uzului, Săvinești și Pucioasa.

— Din cele 101 microhidroagregate de care va fi nevoie în 1981, cîte s-au livrat?

— Pentru 1981, avem doar 4 comenzi ferme! Dacă s-ar fi respectat legea contractelor...

— Înțeleg că, deși M.I.C.M. este pregătit pentru livrarea microhidroagregatelor, din lipsa comenzilor nu puteți trece la o producție de serie. Prețul de cost este afectat de asta?

— Pentru agregatele de care vorbim încasăm beneficiul legal. Odată cu trecerea

de la unicat la producția de serie, prețul lor va scădea.

— Am reținut din discuția cu dumneavoastră că, pentru a putea executa o microhidrocentrală, trebuie să existe o notă de comandă, un proiect aprobat de I.S.P.H., coordonatorul general, și condiții de finanțare. Nu cumva i-am uitat totuși pe particularii cu inițiativă, care trăiesc în locuri izolate și pot, prin mijloace proprii, să-și construiască o microhidrocentrală?

— Ne-am gîndit la toate posibilitățile. Turbina noastră de largă utilizare răspunde oricăror condiții de teren. Trebuie să mai amintim de turbina tip Banki, realizată de „Electromotor” Timișoara, concepută special pentru consumatorii izolați.

— Tovarășe inginer Ilie Năstase, lucrați la Serviciul de prognoză al ministerului. În această calitate, ce ne puteți spune despre preocupările la ordinea zilei?

— Microhidroagregatele sînt utilaje energetice. Programul de prognoză face parte din programul de dezvoltare a utilajelor energetice care au un regim prioritar. În 1985, prin noile surse de energie, va trebui, conform sarcinilor trasate de Congresul al XII-lea al partidului, să economisim 2,5—3 milioane tone combustibil convențional. Va trebui ca, în 1990, țara noastră să devină independentă din punct de vedere energetic. Pînă astăzi doar un sfert din potențialul hidroenergetic al țării este amenajat. Nu se poate amenaja întreg potențialul hidroenergetic fără aportul microhidrocentralelor. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a luat toate măsurile și este pregătit să facă fața comenzilor de microhidroagregate.

După cum sperăm să fi rezultat din dialogul consemnat, totul este pregătit pentru începerea unei acțiuni sustinute și de durată. Scopul ei nu este altul decît valorificarea integrală a potențialului hidroenergetic al țării. N-ar strica însă, gîndim, ca ritmul de acțiune să fie accelerat pentru ca microhidrocentralele, „arme” ieftine și eficiente ale celui mai modern arsenal energetic, să intre cît mai degrabă în funcțiune.

OPREA GEORGESCU

Expoziția națională a invențiilor

Gîndirea tehnică în competiția mondială a valorilor

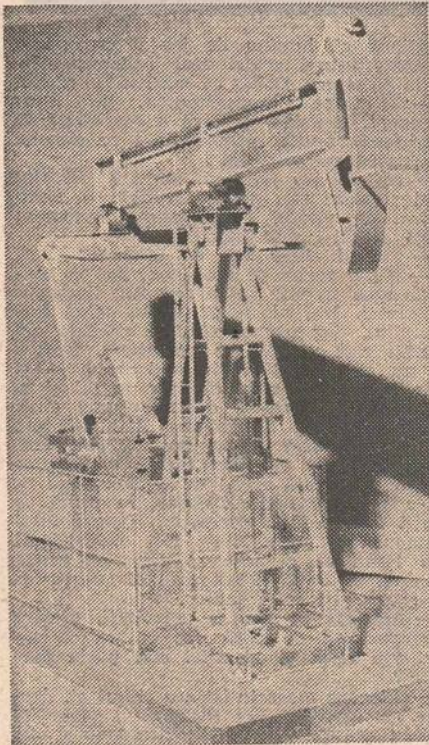
(Urmare din pagina 1)

mondial ș.a., și-au păstrat și azi valabilitatea, devenind contribuții de seamă adăugate zestrei de progres și inteligență a omenirii, dovezi limpezi că oamenii acestui pămînt au știut, dintotdeauna, să lupte pentru nou, căutîndu-l, găsindu-l și aplicîndu-l cu talent și tulburătoare perseverență.

Celelalte săli sînt, firește, dedicate epocii prezente. Zicem firește pentru că în anii noștri, indeobște după 1965, creativitatea românească a cunoscut o detentă fără precedent, ca o consecință logică a faptului că, în era socialistă, știința și tehnica s-au bucurat și se bucură de un sprijin deosebit, cel dintîi bărbat al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflîndu-se permanent în avanspostul bătaliei pentru nou, întreaga sa activitate oferînd înălțătoare pilde în acest sens. Graficele expoziției sînt, fără îndoială, lămuritoare, căci e adevărat că cifrele ilustrează mai elocvent decît vorbele. Astfel, la 75 de ani de la apariția primei legi privind invențiile, contribuția României la dezvoltarea tezaurului mondial e mai mare ca oricînd, în țara noastră fiind înregistrate, de pildă, un număr dublu de invenții față de Brazilia, Canada, Ungaria, Iugoslavia sau Belgia. Dinamica aplicării brevetelor e, ea însăși, semnificativă. Dacă în 1976 au fost transpuse în practică 614 brevete, numărul acestora a crescut la 705 în 1977, la 820 în 1978, la 902 în 1979 și, respectiv, la 980 anul trecut, eficiența lor economică urmînd, de asemenea, o curbă ascendentă. De la 1,4 miliarde lei în 1976 la 2,1 în 1980. Reiese

clar că, pe de o parte, tot mai mulți muncitori, tehnicieni, ingineri și, nu o dată, oameni simpli, fără cine știe ce studii și diplome, au găsit cel mai fertil teren spre a-și canaliza inteligențele și energiile pentru căutarea noului și, pe de altă, că rolul strădaniei lor, purtată cel mai adesea în colective largi, s-a materializat mai repede și mai deplin ca oricînd. A fost și rămîne în firea lucrurilor să se întîmple așa atîta timp cît țara a încheiat, cu fruntea sus, cincinalul revoluției tehnico-științifice, interval istoric pus sub semnul unei pasionante și învingătoare bătalii pentru o nouă calitate, cît mai înaltă.

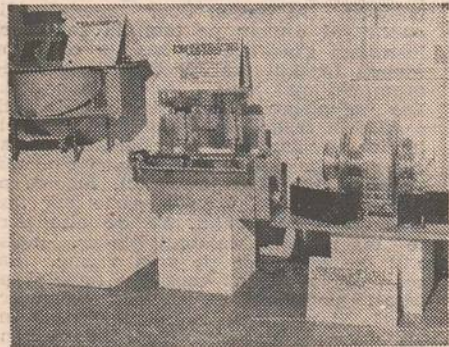
Din acest punct de vedere, organizatorilor expoziției, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci în primul rînd, nu le-a fost ușor, ei avînd de ales cele mai reprezentative invenții din toate domeniile de activitate, restul săliilor fiind structurate pe ministere. Am fi tentați să afirmăm că ei și-au îndeplinit misiunea cu competență și migală, creînd o imagine de ansamblu cît mai fidelă. Ne e dat să vedem, de exemplu, instalația de gîsare pentru coșuri de fum cu secțiune variabilă, realizată de Trustul „Energoconstrucția” și medaliată cu aur în 1971, la Tîrgul internațional de la Nürnberg. Mai departe, sînt expuse cîteva din preocupările industriei noastre în privința descoperirii de noi surse de energie, un loc important revenind Centralei solare-electrice aflate în stadiu final de construcție la ICENERG. În spațiul rezervat energiei electrice găsim, între altele, Opacimetrul pentru dispersii neuniforme. Pus la punct de inginerul Victor Vîrzar, el reduce considerabil importul

La Intreprinderea „Vulcan” a fost concepută și realizată o nouă instalație de pompare.

Fotografii de ELENA GHERA

și, în alt plan, poluarea, asigurînd substanțiale economii de combustibili. Ca o dovadă a eficienței sale, opacimetrul a fost brevetat în Elveția, Liechtenstein și, mai nou, în Austria. Pe un panou alăturat sînt înfățișate realizările Institutului de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, multe din ele incununate cu pres-

I.C.P.M.M.N. Baia Mare ține, lată, pasul celor mai moderne cuceriri din domeniul tehnicii miniere.

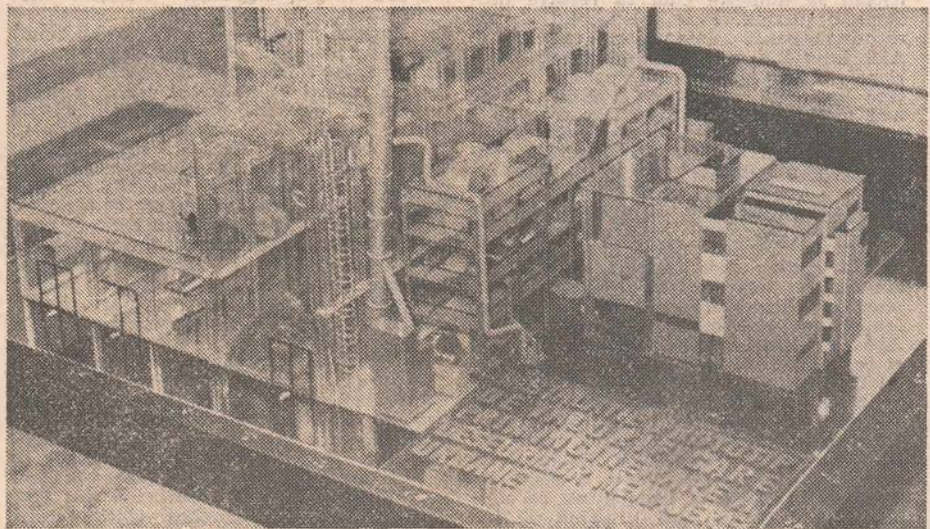
tigioase distincții internaționale. Aparaturii numărator-discriminator de vagoane, de pildă, i-a fost decernată Medalia de aur a Salonului mondial al invențiilor, cercetării și inovării industriale de la Bruxelles, 1979, manifestare la care detectorul de ieșiri din gabarit și analizatorul de ulei au dobîndit medalia „Meritul special”.

Organizatorilor expoziției le-a fost, îndrăznim să afirmăm, mai ușor decît nouă, căci puținătatea spațiului tipografic ne împiedică să procedăm la o descriere a tuturor săliilor, acestea trebuînd parcurse, și nu povestite. Să mai notăm, înainte de a încheia, nivelul ridicat la care se prezintă, și aici, Institutul central de chimie, ale cărui noutăți științifice, între care schema fluxului tehnologic pentru obținerea alcholaninelor, agenților tensioactivi cationici și amfoteri și a aminoazidurilor, sînt competitive pe plan mondial.

Rezumînd, Expoziția națională a invențiilor reprezintă o reușită remarcabilă sub toate aspectele. Ea probează, dincolo de orice dubiu, efervescența creatoare existentă în perimetrul științei și tehnicii românești de azi, oferînd, implicit, o pildă de patriotism în imagini.

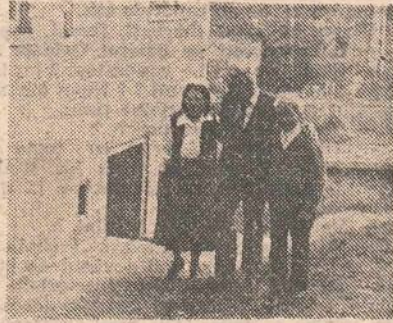
Automobilul aerodinamic, realizat în 1923 de inginerul Aurel Persu, are roțile îngropate în caroserie.

Macheta prototipului instalației de valorificare prin incinerare a deșeurilor menajere.

Un film dedicat activității doctorului Ioan Pușcaș

„Priorități medicale la Șimleu Silvaniei“

A face un film, fie el și documentar, despre un om de știință nu e, veți fi de acord, simplu. Ți se cere să respecti toate regulile jocului, între care dificilă e mai ales obligația de a restringe la 10 minute de proiectie o muncă de lungă durată și o personalitate cel mai adesea complexă. Lucrurile se complică și mai tare cind acel om de știință se află încă în depline puteri, gata în orice moment să mai adauge câteva file cărții sale de descoperiri. Dedicind documentarul științific „Priorități medicale la Șimleu Silvaniei“ activității doctorului Ioan Pușcaș, autorul medicamentului „Ulcosilvanil“ și gastroenterolog de renume internațională, rectorul Ladislau Karda s-a încumetat la un astfel de risc. N-a făcut-o fără o bază, avind o abundentă filmografie în domeniul respectiv, numele său figurind pe genericul unor pelicule de succes ca „Centenarul școlii medicale din Iași“, „Prevenirea bolilor cardiovasculare“, „La porțile gândului“ etc. În cazul „Priorităților medicale“, Karda a câștigat. Evitind, pe de o parte, capcana melodramei și, pe de alta,

pe aceea a tehnicizării, el a încheiat un film accesibil, limpede și, mai mult decît atît, omenesc. Prin conținut și prin mesaj. Să mai adăugăm că și-a ales drept colaboratori profesioniști de elită, comentariul fiind asigurat de scriitorul Paul Anghel, în calitate de coscenarist figurind Ioana Popescu, redactor la Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“.

Pelicula reconstituie drumul străbătut, nu totdeauna în linie dreaptă, din cauza piedicilor de tot felul, de doctorul Pușcaș de la cele dintîi ipoteze privind mecanismul apariției ulcerului pînă la brevetarea unei metode originale de tratare a maladiei respective fără intervenția bisturiului. La capătul acestui drum, după cum „Flacăra“ a mai scris, sprijinind fără osteneală demersul științific al doctorului Pușcaș, Șimleul a devenit un punct de referință pe harta internațională a gastroenterologiei. Totul a plecat, să reamintim, de la o observație intimplătoare. Administrînd un medicament unui grup de bolnavi cu suferințe cardiopulmonare care aveau și ulcer

gastric, Ioan Pușcaș a constatat dispariția durerii produse de ulcer și chiar vindecarea acestuia. A tras o concluzie logică, unde nu e acid, nu e nici ulcer, de unde calea firească de atac, diminuarea excesului de acid clorhidric în sucul gastric. Judecînd așa, doctorul Pușcaș și colaboratorii săi, tineri și energici, după pilda maestrului, au pornit să acționeze nu asupra leziunii, ci asupra cauzelor generatoare de aciditate. El au descoperit și descris pentru prima dată activitatea și inhibitorii anhidrazei carbonice, pe care au făcut-o răspunzătoare de producerea acidului clorhidric. Impotriva acestuia Ioan Pușcaș a folosit, în primărie medicală absolută, acetazolamida, lămurind totodată mecanismul intracelular vinovat de apariția acidității crescute. Alina acetazolamida cu o serie de substanțe de protecție, ele însele originale, a pus la punct un medicament nou, „Ulcosilvanil“, o armă de tratament eficace în lupta împotriva ulcerelor gastrice, vindecate la Spitalul orașenesc din Șimleu în numai 14 zile și într-un procent

mergînd pînă la 98 la sută.

Relatate așa, lucrurile pot părea simple. N-au fost. A fost nevoie, pentru a se ajunge aici, de minuțioase observații clinice la patul bolnavilor și de o muncă de cercetare asiduă, întinsă pe durata lunilor și a anilor, cu multe nopți albe și, nu o dată, cu poticneli. Nu totdeauna doctorul Pușcaș a izbutit dintr-un foc. N-a dezarmat însă, ci a luat-o de la capăt, mai atent, mai perseverent, convins că pînă la urmă va izbîndi, lucru care s-a și întimplat și pe care filmul lui Karda îl înfățișează cu convingere. Pelicula insistă și asupra cărții doctorului Pușcaș, „Probleme actuale și concepții noi în patologia gastroduodenală“, la apariția căreia, în 1978, renumitul profesor Benedict Gheorghescu de la Spitalul clinic Fundeni afirma, în cadrul unei mese rotunde organizate de „Flacăra“, că „reprezintă o realizare importantă în gastroenterologie, incununarea unor eforturi îndelungate, reconsiderarea unor idei mai vechi făcute în mod dinamic“.

Filmul e, cum spuneam, un documentar științific, el bucurîndu-se de o suită de filmări speciale, imaginea lui Claudiu Soltescu fiind ajutată de cea a lui Vasile Gheorma, ultima pătrunzînd în intimitatea organismului grație cuplării endoscopului, instrumentul de ficare zi al doctorului Ioan Pușcaș, la aparatul de filmat. Filmările endoscopice reprezintă, fără îndoială, mărturii științifice de valoare, ridicînd nivelul unei pelicule dedicate unui medic român care a plecat dintr-o familie de fierari din Treznea pentru a ajunge, prin muncă, talent și seriozitate, o personalitate de prim ordin a medicinei noastre contemporane. Altfel zis, „Priorități medicale“ reprezintă un elogiu adus muncii, talentului și perseverenței, calități care au făcut din Ioan Pușcaș un nume de notorietate și din Șimleu un punct de referință pe harta internațională a gastroenterologiei.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Din nou despre cultura nucului

O virtuală bogăție tratată cu indiferență

De un mare și îndreptățit interes s-a bucurat în rîndurile specialiștilor și publicului larg articolul intitulat „Nucul în experiența și vederile unui pasionat cercetător“, publicat cu două săptămîni în urmă.

Nucul, arbore ocrotit prin lege, este încă departe de a se bucura de considerația cuvenită. Despre această situație de fapt au tînut să ne vorbească și corespondenții noștri. În rîndurile care urmează publicăm integral două dintre scrisorile sosite pe adresa redacției, urmînd ca în viitoarele numere ale „Flăcării“ să găzduim în continuare și opiniile altor participanți la dezbaterea organizată de redacția noastră.

Iată pentru început scrisoarea inginerului agronom pensionar Haralambie Popescu, domiciliat în București, str. Drumul Sării nr. 19.

De ce plopî, arfați, sălcii și arbori ornamentali în locul nucilor?

Am îndrăgit nucul, și i-am înțeles și cîntărit foloasele încă din anii de tinerete ai profesunii mele. În fosta regiune Crișana, unde am lucrat 16 ani, am plantat împreună cu alți colegi de breaslă și cu sprijinul activ al organelor de partid, al serviciului de drumuri, al unor școli, spitale, primării, institutii de cultură, peste 10 000 de nucii. Acești arbori au crescut, dau rod și pot fi văzuți mai ales pe șoselele ce leagă Oradea de Aleșd, Oradea de Salonta, Salonta de Tinca sau Oradea de Marghita. Sint, repet, zece mil de nucii, o realitate palpabilă, imposibil de arunca la coș așa cum s-a făcut cu nenumăratele memorii pe care le-am adresat în cursul anilor mai multor foruri de specialitate și în primul rînd Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Ei bine, eu cred că trebuie să începem prin a schimba mentalitatea celor care se ocupă cu administrarea și folosirea spațiilor verzi ale Capitalei. Să-l convingem, cu alte cuvinte, să asimileze arborii ornamentali cu pomii fructiferi. Nucul cu înălțimea lui maiestuoasă, cu coronamentul lui uriaș, îmbrăcat cu frunze mari de jos și pînă sus este mult mai decorativ decît orice specie ornamentală. De asemenea vișinul, copac înzestrat cu o coroană piramidală, cu un frunziș lucos, verde-metalic, cu florile lui albe și fructele lui roșii îmi apare mult mai decorativ decît prunus pissardi sau triloba, specii întîlnite în spațiile verzi ale localităților urbane. Unde pot fi cultivați acești arbori fructiferi?

În primul rînd în jurul blocurilor de locuințe, în amestec cu alte specii dendrologice, în aliniamente sau grupuri. Există imense terenuri nefolosite mai ales în noile cartiere de locuințe.

Spații disponibile mai deșin numeroase școli, spitale, grădinițe, cămine studentești

sau muncitorești, unități militare, întreprinderi, baze sportive. Dar iată și câteva exemple concrete: la Grădinița de copii nr. 131 din str. Teiul Doamnei nr. 99 s-ar putea planta, după calculele mele, circa 40 de vișini. La Oficiul PTTR din bulevardul Ghica Tei există teren pentru 10 nucii. Spații mari și nefolosite dețin apoi următoarele așezăminte spitalicești: Spitalul Fundeni, Spitalul CFR-2, Spitalul clinic „Gh. Marinescu“, Spitalul Colentina etc. Un imens teren zace nefolosit în jurul Casei Științei, în vecinătatea hotelurilor „Parc“ și „Turist“ sau a Complexului expozițional din Piața Științei. Mă gîndesc apoi la Muzeul satului, unde pomii fructiferi ar crea un cadru natural mult mai autentic pentru clădirile rustice de aici.

Sint doar câteva exemple din sute de acest fel. Trebuie să se aibă apoi în vedere faptul că nucul poate fi o prezentă extrem de binevenită în marile parcuri ale Capitalei, unde poate înlocui arțarul, ulmul, prunul ornamental, pinul, stejarul, plopul, salcia și arbustăria mărunți sau

poate conviețui cu aceste specii. Concepția că spațiile verzi se amenajează numai cu arbori nepomicoli mi se pare rigidă.

În sfîrșit, câteva estimări privind economia nucului la nivel național. Doresc în acest sens să pun la dispoziția specialiștilor câteva date la care am ajuns după foarte multe calcule și cercetări. Plantarea, îngrijirea și industrializarea nucului mă preocupă de mai bine de 30 de ani.

Avînd în vedere că miezul de nucă este alcătuit în proporție de 75% din grăsimi, o parte din necesarul de grăsimi în țara noastră (obținut în prezent de uleiul de floarea-soarelui) s-ar putea asigura prin extragerea uleiului din nucile recoltate de pe 20 milioane nucii. Am indicat cifra numai pentru a evalua și pe această cale valoarea nutritivă și comercială a miezului de nucă.

Iată și terenurile libere pe care s-ar putea sădi nucii, fără ca prin aceasta să rupem vreoa palmă de pămînt din perimetrul altor culturi. Calculul meu se bazează pe datele oficiale. Am ajuns la concluzia că s-ar putea planta peste 15 milioane nucii de-a lungul căilor ferate și rutiere de circulație, alte 4 milioane pe văle și terasele apelor, 15 milioane pe pășuni și în perdelele de protecție, un milion în curțile unor instituții și întreprinderi, 5 milioane în curți și grădini particulare, un milion în unele parcuri (unde nucul ar deține doar 5% din totalul speciilor), un milion în unele păduri, 500 000 pentru consolidarea nisipurilor zburătoare, 2 500 000 pe panta dealurilor pentru combaterea eroziunii și un milion pe alte terenuri. În total: 46 milioane. Considerați că fiecare exemplar poate produce la maturitate cel puțin 50 kilograme de fructe, înmulțiți

această cifră cu 10 lei (prețul minimal al unui kilogram!) și cîștigul total ne apare cu adevărat fantastic!

În continuare, părerea unui cultivator amator, inginerul Eugen Jaklovsky, de la Institutul de fizică și tehnologia materialelor.

Fiecare cetățean al țării ar trebui să planteze un nuc

Într-un interviu acordat televiziunii, Vida Géza amintea o zicală maramureșeană: „nu e bărbat acela care nu are un fiu, nu a clădit o casă și nu a sădit un pom“.

Nu m-am încumetat să clădesc o casă, locuiesc într-un bloc, dar în 1970, cînd am auzit această zicală, am hotărît să sădesc măcar un pom. Am dorit să sădesc arbori de tisa, ocrotiți de lege, și m-am informat la Grădina Botanică asupra modalității obținerii puieților. Acolo o cercetătoare m-a sfătuit să plantez nucii, un arbore frumos, mai ușor de plantat de un diletant și care prezintă un dublu avantaj: dă lemn prețios și fructe și este de asemenea păzit de lege.

Lîngă bloc nu aveam teren pentru a oferi spațiu unor nucii și atunci mi-a venit ideea să plantez nucii în jurul Institutului de fizică București, unde lucrez, institut care se mutase într-un spațiu mai larg în Bulevardul Păcii. Aceasta se întimpla în 1971. Puțin mai tîrziu institutul s-a mutat din nou, de data aceasta pe Platforma Măgurele, unde în sfîrșit mi-am pus planul în aplicare și în toamna anului 1974 am plantat 15 nucii în coajă în fața ferestrelor laboratorului.

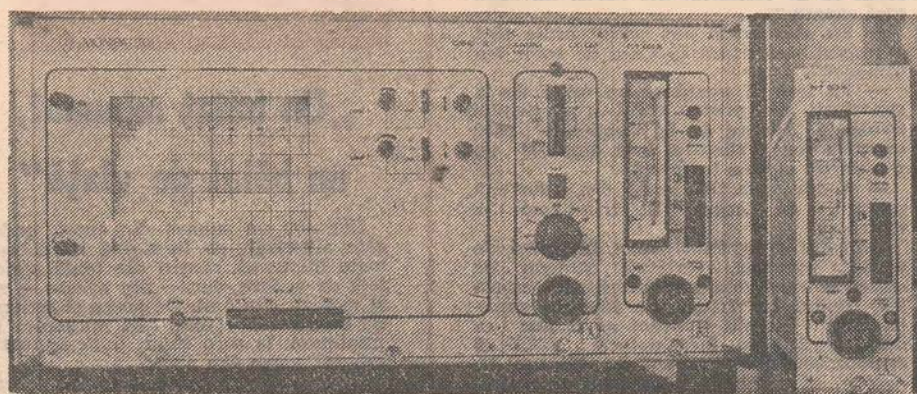
Adevărata problemă s-a ivit mai tîrziu cînd nucii trebuiau transplantați deoarece în jurul institutului șantierul încă nu s-a terminat. Cererile ocazionale ale unor colegi au fost parțial salvatoare; am dăruit C.A.P.-ului din Măgurele cîțiva puieți, dar în primăvara viitoare vor mai trebui transplantați cel puțin 15 nucii. Unde? Nu mă încumet să-l pun pe șoseaua București — Măgurele, deoarece chiar plopi de 4 metri înălțime au căzut sub năvala tractoarelor care ies direct de pe tarla pe șosea. M-am gîndit să-l sădesc pe canalul de aducțiune Domnești—București pentru a completa locurile rămase goale printre nucii de 50—60 de ani care străjuiesc acest drum al apei.

Nu am cerut încă ajutorul nimănui, dar intenționez să-l cer pentru a găsi un spațiu nucilor pe care voi continua să-l semăn. Scepticii au tînut să remarce: „Ți vor jumuli pomii și-ți vor fura nucile“. Nu consider nucii proprietatea mea și cred că fiecare cetățean ar trebui să planteze un nuc pe care să-l îngrijească și eventual să-l culegă.

Oricum, Institutul de fizică și tehnologia materialelor, cum se numește acum institutul nostru, nu e indiferent că niște nucii cresc sub ferestrele sale și am deja colegi care m-au ajutat la plivit pentru a scoate în evidență că nu sint niște buruieni oarecare.

Articolul interviu cu tovarășul Gheorghe Mohora, din nr. 3/1981 al revistei Flacăra, mi-a descoperit noi orizonturi asupra protejării mele — nucii, și mă alătur celor care încearcă să planteze pe lîngă nucii o idee.

LIVIU TIMBUS ■

Aparatul din imagine, realizat la Întreprinderea „Electronica“ din Capitală, se numește MONIPAT 101 și e utilizabil în spitale, în clinici, în laboratoarele de explorări funcționale etc.

Făcînd parte din familia monitoarelor medicale, el e însărcinat cu supravegherea funcțiilor vitale ale bolnavilor, asigurînd monitorizarea cardiovasculară și cardiorespiratorie. Grație MONIPATULUI 101, frecvența cardiacă și cea respiratorie sint urmărite cu exactitate, depășirea limitelor acestora punînd în funcțiune, automat, semnalizatori sonori și optici de alarmă. Aparatul e un util instrument de lucru și pentru studenți, după cum el poate fi folosit, cu rezultate remarcabile, și în medicina veterinară, la experimente de fiziologie și farmacologie.

Asimilarea și fabricarea în țară a acestui tip de aparat, primul dintr-o serie complexă, creează premisa dezvoltării impetuoase a cercetării și finalizării privind noi aparate electromedicale. Se va reduce astfel substanțial importul.

Un copil lăsat pe drumuri

Multe, prea multe greutăți s-au adunat pe umerii mici ai copilului Nicolae Marian Ochisor. Când a simțit că nu le mai poate duce, că viața lui nenorocită se afundă tot mai mult într-un labirint întunecat, sfătuit de un șofer din sat, a scris revistei noastre. Scris de copil care abia a învățat să așeze cuvintele pe hârtie. Cele 4 pagini de caiet de dictando, acoperite cu litere rotunjite și tremurate, au devenit de la data trimiterii lor spre lume un document care acuză nepăsarea. „Acum am 10 ani — notează în încheierea scrisorii micuțului nostru — am pierdut doi ani de școală, privesc cu jind după copiii care merg la școală, în timp ce eu nu am casă în care să trăiesc, stau prin gară sau autogară, pe străzi, car bagaje unor oameni sau fac diferite servicii. Trăiesc de pe o zi pe alta, nu am ce mânca, nu am unde dormi, nu am haine ce să mă îmbrac, nu am încălțăminte și nu vreau să ajung un vagabond să fur, să sparg uși ca să trăiesc. Dorm pe unde mă apucă noaptea, dorm prin diferite comuni pe sub bănci și pe la porți. Acuma stau pe la diferiți oameni de prin Dragomirești Vale, Ilfov, oriunde întrebați de mine, știu toată lumea și toți copiii. Eu doresc la toți copiii din lume să nu ajungă ca mine și mamele să nu facă așa cum a făcut mama mea Sărut mină. Vă rog să mă ajutați. Ochisor Nicolae Marin, 29 decembrie 1980” (Îi veți lerta copilului care are doar două clase, făcute prin mai multe locuri și o întrerupere în ale școlii de aproape un an și jumătate, greselile de ortografie și punctuație.)

Cum și când s-a născut cazul Ochisor pentru comuna Dragomirești Vale

„24.I.1980. Tovarășe președinte, Subsemnata Șerban Georgeta, str. Ghiocel, satul Zurbaua, comuna Dragomirești Vale, vă aduc la cunoștință că de la data de 1 iunie 1977 am găsit părăsit în casa pustie din marginea satului Zurbaua, culcat într-o cușcă din baloți de paie, pe copilul Ochisor Niculae Marian, fără nici un fel de acte. Am luat copilul acasă și din investigațiile făcute am aflat despre el că are mamă, pe care o cheamă Ochisor Stela. Până în prezent am încercat să află adresa mamei, am anunțat și organul de miliție din Dragomirești Vale, care a luat copilul și l-a prezentat la miliția Joița, aflând că copilul ar fi fost născut în comuna Joița, satul Săbăreni. Miliția Joița a dat copilului 20 de lei și l-a trimis înapoi la mine, spunând că nu are cine să-l îngrijească, mama părăsind comuna, nelăsând nici o adresă (n.n. — De 3 ani la Miliția județeană Ilfov se află înscrisă noua adresă a mamei)! Am mai aflat că mama copilului are o soră în satul Bicu, comuna Joița. Am fost împreună cu soțul meu la ea în august '77. I-am spus să-mi primească nepotul părăsit, că eu mai am doi copii și multe greutăți. Ne-a răspuns că nu-l primește. Atunci, am venit acasă și, așa cum am văzut de copiii mei, am văzut și de acest copil, l-am trimis la școală, clasa I la Zurbaua. În prezent, tov. primar, ne este foarte greu să mai ținem acest copil, soțul este bolnav, operat. De aceea vă rog să luați copilul părăsit de mama sa”.

Aceasta este prima piesă din dosarul Ochisor, alcătuit grabnic de autoritatea tutelară a comunei. Tot atunci, soții Dragomir, care lucrau pe raza comunei (domiciliați în comuna Moșteni, Teleorman) declară în fața autorității tutelare că doresc să ia spre creștere și educare prin înfiere, cu efectele unei filiațiuni firești, pe copilul părăsit de mama sa. La fel de grabnic se întocmesc toate celelalte adrese — către Consiliul popular Moșteni, către Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor, în care se anunță măsurile luate pentru copilul părăsit, se trimite o notă și la ziarul „Știința” pentru aflarea adresei mamei care deținea certificatul de naștere al minorului. Așadar, câteva ore de activitate scriptică febrilă din partea autorității tutelare locale, după care s-a pus punct dosarului Ochisor, dosar deschis abia cu ocazia anchetei noastre.

Ce s-a ales din viața micuțului Ochisor din acel an 1978 când fusese încredințat spre creștere unei familii? Autoritatea tutelară nu știe, deși ar fi trebuit să știe precis cum se dezvoltă copilul în noua ambianță. Mai bine-zis, se face a nu ști, încercând astfel să ascundă starea de nepăsare față de viața unui copil pe care în dosare o găsim rezolvată fericit!

Iată, pe scurt, faptele înscrise dureros în viața băietelului care azi are 10 ani: 1) Doar două trimestre a stat elevul Ochisor la Moșteni, în vacanța de primăvară familia Dragomir aducându-l la Șerban Nicolae din Zurbaua „pentru că nu au reușit să-l înfiere deoarece nu aveau nici un act al copilului și nici consimțământul mamei care nu a vrut să-l dea”. 2) Șerban Nicolae, prin intermediul Miliției județene Ilfov și al Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor îl internează la Casa de copii școlari din Condești unde încheie trimestrul III. 3) Imediat, la intrarea în vacanța mare, Marian Nicușor văzând că tata Șerban Nicolae nu vine să îl ia cum îi promisese, fuge din internat. 4) Casa de copii din Condești trimite

zadarnic adrese pentru căutarea fugărilor despre a cărui soartă: „nimeni, nu știe nimic”.

Dialog cu secretara consiliului popular local, tovarășa Tudose Dudața

— Priviți și dv. acest dosar. Noi, după cum vedeți, ne-am ocupat mult de acest copil din momentul în care Șerban Nicolae din Zurbaua l-a găsit părăsit într-o casă pustie.

— Am văzut. Ați trimis adrese peste adrese. Ați făcut și formalitatea de încredințare a minorului unei familii din Teleorman. Dar după aceea?

— Nu am mai știut nimic de el. Abia în noiembrie '80 Casa de copii școlari din Condești ne-a anunțat că băiatul era fugit de la ei de foarte multă vreme. Atunci am aflat că fusese internat acolo. Internarea se făcuse nu prin noi, ci prin Miliția Ilfov. (n.n. — la Condești am găsit adresa 936 din 3 decembrie 1979 a Consiliului popular Dragomirești Vale, în care drent răspuns la sesizarea școlii despre fuga miștorului se comunica scurt că „minorul Ochisor nu este din comuna noastră, ci din comuna Joița”. Alte comentarii ar fi de prisos).

— Ce ați răspuns la adresa din noiembrie 1980?

— Că nu cunoaștem situația minorului fugit.

— Chiar nu o cunoașteți?

— Eu n-am știut până la venirea dv. că băiatul trăiește cum trăiește în satele comunei noastre. Ceilalți însă văd că știu. Au greșit că nu au sărit în ajutorul băiatului...

Frumos mod de a pasa răspunderea! Greu de crezut că exista vreun om din sat care să nu cunoască starea jalnică în care ajunsese micuțul Ochisor!

Dialog cu șeful postului de miliție Dragomirești, tovarășul Năstase Gheorghe

— Știți că băiatul stă mai mult prin comuna dv.?

— Știim, de aceea le-am și interzis unor cetățeni să-l primească. Are mamă, de ce vagabondează pe teritoriul satului nostru?

— Pe mamă, toată comuna știe, nu o interesează propriul fiu. L-a părăsit chiar pe „teritoriul” dv. cu toate că nu făcea parte din „teritoriul”.

— E un copil rău, vă spun eu. E foarte rău. S-a chinuit și nea Stelică (n.n. — Dragomir) să scoată om din el, să-l trimită la școală la Moșteni. S-a dus vreo 3 zile, a luat numai zece, că nu e prost, după care nu l-au mai prins pe la școală. (n.n. — elevul frecventase cu regularitate două trimestre la Moșteni.)

— De unde știți?

— Am auzit. Și apoi, băga zizanie în familia Dragomir. I-a vindut omului și vinul din butoi. Dealtfel, a și fugit de la el. Era învâtat „halduc”, derbedeul.

— Și pe astea tot din auzite le cunoașteți?

— Tot! E foarte rău băiatul ăsta, vă spun eu. Vă mărturisesc că i-am dat și citeva palme, ca să-l fac să priceapă că nu e bine să vagabondeze. Venise într-o zi cu încă doi copii mici după el, copii ai concubinului mamei lui. I-am dat vreo citeva, zdravene, i-am urcat pe toți în autobuz, după ce m-am convins că știu să ajungă la mama lui, punându-i pe fiecare să-mi spună adresa.

— De ce nu ați anunțat organele în drept că pe teritoriul dv. există un copil fără căpății?

— Eu abia acum am primit ordin să-l găsec și să-l trimit la Casa de copii din Condești.

— Vă trebuia neapărat un ordin de la superiorii dv. pentru rezolvarea cazului Ochisor? Adresa de la Condești care semnală fuga elevului înăci din 1979 nu v-a stîrnit nici un interes?

— V-am spus. Nu era din comuna noastră, de aceea îl trimiteam la mamică-sa.

Educativ procedeu! Luat la goană de pe raza comunei, avertizat oamenii de suflet să nu-l mai primească prin casele lor, copilul era trimis, de fapt, să vagabondeze. Simplu și drept ar fi fost ca omul legii să-și facă datoria: adică să anunțe secția de minori a Miliției județene, să răspundă cum se cuvine apelului Casei de copii din Condești.

Dialog cu o femeie care-l adăpostise pe copil citeva nopți

— Mi-a fost milă de el. L-am găsit noaptea la poarta lui Ion al lui Geamgiu. Tremura ca varga. De asta l-am luat. Dar mi-a zis tov. militan să nu-l mai tin la mine că dacă fură ceva, pe mine mă ia, nu pe el... Și atunci, i-am zis să nu mai vină.

— V-a furat ceva?

— Mă? Nici vorbă! Nu e copil rău, să știți, e doar amărit, săracul. Pe puțin 20-30 de oameni din sat l-au luat peste noapte în casele lor. N-am auzit să fi pus mina măcar pe un capăt de apă.

Dialog cu satul (bărbați, femei, copii):

— Îi cunoașteți pe băiatul Ochisor?

— Cum să nu-l cunoaștem?! Cine nu-l știe pe bietul copil?! Doar din mila satului trăiește în ultimul timp.

— Cerșește pe la colțuri?

— Nu cerșește de cerșit, cu toate că, dacă ar fi făcut-o, la viața lui, n-ar fi fost de acuzat. A mai lucrat pe la unul, pe la altul.

— Un fel de slugă a satului.

— Nu e vorba de slugărit. Trebuia învățat cu munca. La unii a văzut de oi, la alții de cai, îl mai luau tractoristii la cîmp, uneori îl lăsu să conducă tractorul cu viteza a doua (!?), apoi, mergea în autogară, mai căra bagaje, lua și el un ban muncit. Șoferii de pe autobuze îl știu toți. Stergea parbrizele...

— L-ați văzut dormind pe la porțile dv.?

— L-am mai văzut, în toamnă, pină a nu cădea zăpada. Îi dădeam cite o pătură, o șubă.

— Nu vă era teamă că o să rămîneți fără ele?

— Nu, de fiecare dată le găseam la locul lor.

Dialog cu băiatul Nicolae Marian Ochisor

— De ce nu te-ai întors la Casa de copii din Condești?

— Fugisem de acolo în vacanța mare a lui 1979. Trecuseră două zile și tata Nicu (Șerban Nicolae — n.n.) din Zurbaua nu venise să mă ia cum îmi promisese. M-a împins să fugă un băiat mai mare. Mi-a părut rău pe urmă.

— Pe ce nu ai anunțat la miliție, în sat, că vrei să te întorci la școală?

— Pentru că, de cite ori mă vedeau, nenea Năstase mă bătea și mă lua la goană. Eu unde să mă fi dus?

— De ce nu te-ai întors la mama ta?

— Pentru că mă alunga omul cu care trăia. Când era beat, și era mai mereu, mă bătea și pe mine și pe copiii lui, pe mine însă mă gonea din casă.

— Și mama ta ce zicea în astfel de situații?

— Ce să zică? Fir-ai al dracului, îmi spunea, oleacă!

— De ce nu ai rugat-o să te ducă la Condești?

— I-am zis, de cite ori am văzut-o. Dar îmi spunea că nu ea m-a pus să plec de acolo, și mă alunga și mă dădea dracului din nou.

— La consiliul popular de ce nu ai apelat?

— Ce rost avea! Doar toată ziua mă vedeau prin sat și apoi îmi era frică să nu mă ducă la nenea Năstase.

— Ești bucuros că vei merge din nou la școală?

— Sint foarte bucuros și vă mulțumesc. Mai ales că acum v-a promis și dv., tata Nicu din Zurbaua, că o să mă ia în vacanța la ei. N-am să mai fug, vă promit!

Seara tirziu, am ajuns la Casa de copii din Condești. Băiatul era așteptat. Am rămas și noi peste noapte la internat. Era cald și bine după viscolul prin care trecuseră. N-am putut dormi. Ne obseda,

ca un coșmar, starea disperată a copilului pe care-l găsisem după atita căutare: picioarele îi erau degerate, minile fără mânusi erau umflute de frig, lucrusearele de pe el erau umede, prinse cu ace de siguranță. Ne gîndeam la mama lui care îl părăsise, la nepăsarea unor oameni care aveau obligația prin lege să ocrotească acest copil, la trista experiență care a marcat viața sa. De pildă, din cauza subalimentației, în cei doi ani de fugă băiatul nu crescuse cu nici un centimetru.

Sint fapte care s-au petrecut cu adevărat. Incredibil, cazul în sine s-a consumat printre oameni cu răspunderi în direcția ocrotirii minorilor, printre locuitorii a 3 sau 4 sate care, iarăși incredibil, nu au făcut opinie fermă, responsabilă, pentru îndrumarea copilului pe calea cea bună. Vinovat este desigur și băiatul. Este greu însă de tras la răsundere el pentru niste fapte de care se fac vinovați, în primul rînd, oamenii mari. El, băiatul, dezertat coolărește din viața comunității în care intrase, pierde un an și ceva de școală, timp pe care nu l-ar fi irosit dacă, toți ceilalți, oameni din jurul său, nu ar fi rămas profund datori la capitolul Omenie. Cu atit mai mult cu cit notele din cataloagele în care se află înscris numele elevului Ochisor Nicolae Marian îl prezintă ca pe un copil foarte inzebrat.

GEORGETA BLANARU

P.S. Înainte de a pleca de la școala din Condești, unde Ochisor și-a găsit locul în bancă, băiatul, după ce ne-a mai mulțumit o dată, ne-a rugat să avem grijă și de frății lui vitregi, care stau cu mama lui și cu concubina acesteia, Din, care o duc acolo foarte rău. I-am ascultat sfatul, descoperind drama copiilor Din, maltratați de propriul tată, alcoolice, și mama vitregă, speriați, cu urme ce reclama o grabnică intervenție din partea autorității tutelare a sectorului 2 București, pentru luarea copiilor în îngrijirea statului. Dar despre ei într-o altă anchetă.

ZAMFIR DUMITRESCU - Natură statică

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

„Un băiat minunat, un băiat de viață”

Din nou un subiect din sport, unde, este adevărat, se formează multi oameni minunați, reușii din toate punctele de vedere, dar — din păcate — se și ratează cite unii. De aceea și scriem. Să nu se mai rateze. Să micșorăm la minimum, la zero chiar, dacă se poate, rebutul uman din sport.

...Portarul A este un fotbalist foarte iubit de spectatori, de marele public. Talent înăscut, are și un curaj nebun, motiv pentru care se accidentează mai des ca alții, cînd salvează cite un gol „ca și făcut” plonjînd în picioarele atacantului advers, iar acesta din urmă nu mai apucă să suteze în mîngă (care e „agătată” de minile lui A), ci îi nimereste cu gheata umărul, clavicula, uneori chiar fata...

Au fost multe meciuri cînd portarul A a fost dus la sfîrșitul lor pe umeri, purtat în triumf de simpatizanții fostei sale echipe și actualele sale echipe. În semn de recunoștință pentru evoluția

lui remarcabilă, în semn de dragoste pentru el, care este un „băiat minunat, un băiat de viață”, scotit ca atare de toată lumea. De toată lumea, cu excepția băiatului său mai mare... Care are vreo 7-8 ani... Și eare a început să înțeleagă viața, spre deosebire de frățiorul său mai mic... El, băiatul cel mare, a avut, de curînd, o îndrăzneală nemaiomenită. Cînd? În timpul sîrbătorilor de iarnă, a Anului nou, cînd tatăl său, portarul A, a plecat de acasă vreo 20 de zile... Cînd s-a întors la „ai săi”, pe 3 sau 4 ianuarie, pe toți pereții camerelor a citit scris cu creionul de mina băiatului său cel mare: EU NU AM TATA! Pe toți pereții!

Am vorbit cu antrenorul lui A.

Cunoștea întimplarea.

La rîndul lui, vorbise cu soția lui A, pe care o întrebare: „Dumneata ai pus băiatul să scrie pe mine a scris pe pereți?” „Vai de mine — a răspuns femeia speriată — m-ar fi omorît cu bătaia sotul meu!”

— Și dumneata ce măsuri ai luat? l-am întregat pe antrenor.

— Din drenturi nu l-am tălat, pentru că ar fi însemnat să-l pedepsesc tot familia, tot pe copil. I-am spus lui A doar atit: „Mă, băiatule, lumea te crede om. Tu ce crezi că ești? Și, mai ales, ce crezi că o să zică băieții tăi, peste citiva ani, de tatăl lor?”

Nădăjduim că talentatul portar a înțeles așa cum se cuvine această ultimă întrebare esențială...

MARIUS POPESCU

Un triplu salt mortal la un trapez numit onoare

Povestea este scurtă și concentrată, strinsă ghem, întocmai ca un triplu salt mortal. Intimplător sau nu, eroii ei sînt doi atleți de circ și miza așezată-n joc era onoarea. Povestea are și sfîrșitul fericit, cum nu convine totdeauna spiritelor fine, dar dintre toate intimplările cu happy-end noi le gustăm, aceasta-i situația, tocmai pe aceea pe parcursul cărora onoarea, fericit, se recîștigă.

Să dăm cuvîntul faptelor... În trupa Constantin, distinsă cu un Oscar, medaliată la Paris și Montecarlo, atletul Mircea Petre e o plesă importantă: e cel mai tînăr membru al echipei, abia a împlinit vreo 15 ani, și, totodată, e cel ce execută saltul dublu la coloana de patru și cinci; cu alte cuvinte, e cel pe gestul căruia lumina reflectoarelor întirzie cu o secundă indicibilă în plus, este atracția, rațiunea de a exista a celui ce alege cirul. Cu zece ani mai matur, un alt atlet din trupă, pe nume Viorel Bilea, și-a asumat de la o vreme un rol de mentor și prieten apropiat față de prislea cirului bucureștean. În cuplul trupei Constantin, ei fac figură de tandem uman particular și pitoresc, sudat printr-o prietenie corectă și sentimentală, ca toate prietenii oamenilor foarte tineri. Cu o vreme în urmă, după o evoluție la Londra, Viorel Bilea aduce în țară un Renault 16, o rablă cumpărată de ocazie. Evident, citva timp nu s-a întrezărit nici o legătură între rabla aceasta și prietenia evocată mai sus...

Între 11 și 31 decembrie 1980, cei 14 membri ai trupei Constantin s-au angajat prin contract să susțină o serie de spectacole în Berlinul occidental. La plecarea din țară, tandemul Viorel Bilea - Mircea Petre se imbarcă în acel Renault 16, cu speranța că rabla va rezista pînă la capătul călătoriei. Însă, la punctul de trecere a frontierei Nadlac, mașina vădește un cusur în plus față de cele știute: vameșii, scotocitori ca toți vameșii, găsesc dosite în spătarele scaunelor două plăci din metal, încrustate cu însemnele unui cult religios. Viorel Bilea nu știa ce să creadă, habar nu avea pe ce l se rezemă omoplații. Nici vameșii n-au știut ce să creadă: metalul din plăci nu era prețios, dar dosirea lui, totuși, frizează delictul. Proces-verbal, amendă și călătoria, începută cu stîngul, continuă. Peste tot ghinionul, spectacolele din Berlinul occidental ale trupei Constantin se bucură de un remarcabil succes și totul ar fi trebuit să fie bine cînd un turneu se încheie cu bine. Din nefericire, numai cei dezabuzați dau la spate o intimplare ciudată. Oamenii tineri și nedezabuzați nu dau la spate cu aceeași ușurință o intimplare ciudată.

În Berlinul occidental, între două spectacole, scrupulelor și frămîntărilor indurate de Viorel Bilea li se asociază curînd întîlnirea nefastă cu un cetățean arab, fost student în România, cunoscut de atlet în împrejurări de duzină. Confesiunea atletului, avînd drept obiect episodul de la Nadlac, trezește în orientul o vocație de expert dubios în drept și Viorel Bilea e asigurat că la reîntoarcerea în țară riscă cel puțin 10 ani de detenție. De unde panică, spaimă de-a dreptul. O spaimă dealtfel, fără rost, dacă vina lor

ar fi fost gravă n-ar mai fi plecat mai departe. Nefiind numai excesiv de credul, ci și excesiv de pripit, Viorel Bilea își consultă rapid prietenul foarte tînăr și decide și în numele lui Mircea Petre: pînă cînd nu vor avea certitudinea că nu pătesc nimic la reîntoarcerea în România, vor rămîne în Berlinul occidental. Zis și făcut. Dar un zis cu o jumătate de gură, proptit pe o inimă indoită, și un făcut, vai de mama lui, ca o săritură în cap într-un bazin scurs de apă. Trupa Constantin revine în țară numărînd doi atleți mai puțin. Berlinul occidental, preț de aproape două săptămîni, va număra doi nauci în plus. Și pe parcursul para-grafului următor ne vom îngădui să-i abandonăm, în favoarea unor oameni care nu au crezut de cuviință că năuceala se constituie în delict și nu i-au abandonat. Iată, survine clipa în care alți oameni încep să gîndească și să acționeze, cînd cei doi atleți au încetat să mai gîndească omenește și coerent, pentru ei și în numele lor. Și spre binele lor.

Iluzionistul și prestidigitatorul Aurel Iozefini, directorul cirului bucureștean, asistase la citeva dintre spectacolele trupei Constantin din Berlinul occidental și, în primele zile ale acestui ianuarie, se afla în drum spre București. Între Praga și Brno traversează un accident rutier, e internat pentru citeva zile în spitalul din Havlicek Brod și revine în țară cu întirzire. La București, află ceea ce n-ar fi dorit să afe: Viorel Bilea și puștii Mircea Petre, specialistul în saltul dublu de la coloana de patru și cinci, s-au rupt de trupa Constantin și au ales „libertatea”, adică neliniștea. Nu mai era vorba de o iluzie, era vorba despre soarta a doi oameni, despre soarta a doi colegi dintr-o profesie în care, evident, un om contează pe un alt om mult mai ferm decît în alte profesii. Soluția nu mai survenea prin scamatorie, trebuia acționat prompt și lucid. Și Aurel Iozefini ajunge la concluzia că impasul atleților Viorel Bilea și Mircea Petre nu mai poate fi surclasat prin prestidigitație. Împreună cu Nicolae Vlădescu, directorul adjunct economic al cirului bucureștean, Aurel Iozefini se reîntoarce, par avion, în Berlinul occidental. Legătura cu consulul român din marele oraș și-o asumă el, Aurel Iozefini. Nicolae Vlădescu angajează un taximetru și bate la pas bulevardele, în căutarea celui Renault 16, căruia îi cunoștea numărul, și a pasagerilor lui eșuați în neliniște. Caută acul în carul cu fin. Prima zi s-a sfîrșit în eșec. A doua zi, iată, suride norocul. Nicolae Vlădescu depistează mașina rătăciților, stăruie în vecinătatea ei și, într-un tîrziu, Viorel Bilea și Petre Mircea își fac apariția. Luau masa în oraș, cum se spune: ronțăiau niște cartofi prăjiți dintr-o pungă cumpărată la primul colț. Se schimbă citeva vorbe de toată ziua, ca și cum nu s-ar fi intimplat mai nimic, vine și Aurel Iozefini de la hotelul City, și se pleacă acasă. Pe un drum lung, dar sănătos și parcurs cu o bucurie asupra căreia nu mai insistăm. Ar fi inutil, ar însemna să ne dedăm unei retorici nepotrivite intimplării narate.

Așadar, nu mai rămîne decît să recons-

titulm zilele și, mai ales, nopțile petrecute de Viorel Bilea și Mircea Petre în Berlinul occidental. Zilele ca zilele; le-au îndurat ca pribegii, bătînd din poartă în poartă, perindîndu-se prin diverse oficii specializate în deturnarea conștiințelor aflate în cumpănă. Mircea Petre se destăinuie: noi solicităm o viză de lucru, doream să muncim... Viorel Bilea, la rîndul lui, se destăinuie: nu erau dispuși să ne acorde o viză de lucru, dar ne sugerau insistent să solicităm azil politic... Și adaugă: era o prostie, noi nu eram acolo din rațiuni politice, dar ni se sugera să fim... În sectorul francez al Berlinului occidental n-au avut succes. De asemenea, în sectorul englez al Berlinului occidental n-au avut succes. În sfîrșit, în sectorul american al orașului, lucrurile par să se urcească din punctul mort: sînt invitați să completeze o fișă, sînt cazați într-un bloc sordid de pe Marienfelderstrasse, primesc bonuri de masă la o cantină-restaurant din vecinătate. Dar mîncarea era imposibilă. Ajung apoi în camera ce le-a fost acordată, inzeștrați fiind cu două linguri, două furculițe, două cuțițe, două farfurii, un cealnic, un cearceaf, o pătură și o pernă. Dorm o noapte în încăperea aceea și o abandonează violentați de alura ei mizeră și deprimentă. Altă noapte o petrec în mașina defectă, chinuți de un frig crîncen. Încearcă iar bunăvoința oficiilor amintite și, din nou, nu li se acordă viză de lucru, dar sînt invitați insistent să solicite azil politic. Viorel Bilea ni se destăinuie, iar: era o prostie. Invinși de frigul nopților dormite clătînînd din dinți, în mașină, atleții caută căldura hotelului Terminus. Consecința: gaură considerabilă în buget. Izbutesc să repare mașina și mai petrec vreo patru nopți pe scaunele ei, într-un somn hăituit de trepidația sacadată întretînută de motorul aprins. Aceeași consecință: gaură în buget; benzina costă. Și pe fondul unui buget personal subțiat lamentabil, Viorel Bilea și Mircea Petre au totuși puterea să reziste tentațiilor și să păstreze intact conținutul în bancnote al unor plicuri în care așezaseră din început de o parte valuta convenită prin lege instituției lor, în urma turneului prestat în Berlinul occidental. Și nu s-au atins de această valută nici în clipa în care se părăsea că au ajuns la ananghie. Nicolae Vlădescu l-a recuperat înainte de a fi ajuns cu adevărat la ananghie. Financiar vrem să spunem. Pentru că ananghia ca atare, în plan sufletesc, au trăit-o deplin, pe de-a-ntregul.

Și din clipa aceasta, din clipa în care au regăsit țara, comentariile devin de prisos. Atleții Viorel Bilea și Mircea Petre au ratat contopirea cu „jumea liberă”, pentru că nu au cedat insistenței de a se declara refugiați politici. Nu-i nimic, n-au pierdut prea mult: la 23 ianuarie, adică în vineria care a trecut, au luat drumul Franței, împreună cu restul trupei Constantin, de acum reintregită, unde vor susține spectacole pînă tîrziu, în noiembrie. Îi așteaptă apoi un contract cu cirul Rigling Barnum, în Statele Unite ale Americii, ca o nouă pedeapsă. Astfel încît, deși nu ne-am numărat niciodată printre cei ce cred că la circ se zămislesc filozofii, credem totuși că intimplarea narată în rîndurile de mai sus închide în ea un simbur amar și dulce totodată, asupra căruia se poate medita cu folos. Pentru că, nu-i așa, stimăți cititori, că nu este o poveste chiar fără fisuri? Oricum, cînd onoarea se recîștigă, pe temelul unui sentiment inexorabil și ancestral, restul nu mai contează...

MIHAI PELIN

Cronica șoselei

Nu știu ce să spun la proces

„Mamă, mamă, în sfîrșit pot să-ți dau vestea cea mare!”

Mama, luată prin surprindere de intrarea zgomotoasă a fiului, rămîne pentru moment fără glas. Apoi, reușește să ingine: „Ce veste, mamă, nu te înțeleg?” „Păi mata nu știi că azi am fost la examen pentru carnet, pe care în sfîrșit l-am luat?” „Și pentru asta atîta gălăgie?” „Evenimentul trebuie să-l sărbătorim, căci prea m-am chinuit pînă am ajuns să fiu și eu în sfîrșit declarat „șofer amator”. Nu e ușor să transpiri de patru ori la examen. Cînd luam poligonul cădeam la traseu, cînd reușeam la traseu și la poligon, cădeam la sală și uite tot așa.

„Și acum după ce-ai luat faimosul carnet, ce intenții ai, fiule?” „Să plec prin țară, să mă plimb”.

„Halal plimbare, afară-l ploaie, lapoviță, noroi, numai tu mai lipsești pe șosea. Și apoi, tu ți-ai făcut concediul, cum o să poți pleca?”

„Totul e aranjat. Doctorul, înțelegător ca întotdeauna, mi-a promis 7 zile de „medical” și primul client mi-am găsit”. „Ce clienți, doar n-ai înnebunit?”

„O știți pe Lenuța, cea care se ceartă mereu cu bărbata-su. Vrea să plece cu copiii la Constanța, la părinți. În plus, amator e și Pavelescu, pentru aceeași direcție”. „Cum, Petrică, tu care n-ai condus niciodată mai departe de Colibași, vrei așa, tam-nesam, să pleci la sute de kilometri?” „N-am treabă mamă cu volanul, plec!”

N-au trecut decît trei zile de la această discuție între mamă și fiu și Petrică, cu Dacia lui nou-nouță, era gata de start. În mașină s-au imbarcat nu mai puțin de 7 persoane. Nu va vine poate să credeți. Da, șapte! Petrică, șoferul, flăcău de 23 de ani, Lenuța de 35, cu cei doi copii ai ei, cel mic de 3 ani și cel „mare” de 5, Pavelescu (45 de ani) cu soția, Elisabeta (32 de ani). Mamei pilotului nu i-a venit a crede la început că Petrică vorbește serios. Cînd l-a văzut, totuși, în fața porții, gata de plecare, cu mașina arhiplină, ea, femeie în vîrstă de 65 de ani, total ignorantă în ale automobilului, a intuit totuși pericolul. „Petrică, nu te las singur, vin și eu cu tine”. „Unde mamă, nu vezi cum stăm?” Bătrîna nu s-a lăsat înduplecată. A urcat lingă șofer, luîndu-i în brațe pe cei doi prunci. În spate s-au așezat Pavelescu, soția acestuia și Lenuța. Toate le-a învățat Petrică la școală, numai cum se conduce o mașină supraincercată, nu. Colac peste pupăză, începuse să plouă, iar șoseaua acoperită cu mizgă cerea măiestrie pentru menținerea direcției mașinii. Pe autostradă, în linie dreaptă, totuși, conducerea nu ridică multe probleme, mai ales dacă mergi nu prea repede și te ții pe banda 1-a. Pilotînd cu grijă, după 2 ore și jumătate de la plecarea din Pitești, Petrică a ajuns pe b-dul Păcii din București. Nu fusese încă în București în calitate de șofer, ci numai de pasager și pleton. Nu știa unde-i o stradă, întreba, se urca în tramvai, troleibuz ori autobuz și ajungea la destinație fără probleme. Acum se afla însă la volanul unei mașini și încă plină ochi cu pasageri.

„Tovarășe, vă rog să-mi spuneți cum pot ajunge pe drumul spre Constanța?” Tînărul bucureștean întrebat, a stat o clipă pe gînduri, imaginîndu-și probabil o schemă a traseului ce trebuia urmat, apoi i-a răspuns lui Petrică: „Dom-le, ai avut noroc, sînt șofer la Transcom și cunosc Bucureștiul ca pe propriul meu buzunar, dar mi-e greu să-ți descriu tot drumul, o să trebuiască să mai întreb”.

Au trecut de Urziceni, de Slobozia, de Dunăre și gîndul că litoralul se apropie îl incuraja pe tînărul pilot. Petrică nu era însă obișnuit cu sute de kilometri, ci doar cu zeci. La intrare în comuna Nicolae Bălcescu, oboseala a început să-și spună cuvîntul. Mașina supraincercată, aerul greu din autovehicul, sporovălașa pasagerilor, mizga care făcea tot mai nesigură conducerea mașinii, ceața și ploaia care îngreuiau înaintarea autovehiculului, l-au biruit pe șofer. La apropierea unei curbe a apăsat mai mult decît trebuie pe pedala de frînă. Mașina a intrat în derapaj. Șoferul nu s-a priceput s-o strunească și autovehiculul a intrat într-un pom. Femeia și copilul cel mic au murit pe loc. Mama pilotului s-a ales cu leziuni grave. Ceilalți pasageri doar cu zgîrțeturi. Pilotul, „cînd a văzut că-i groasă”, s-a proptit în volan și n-a pătînit nimic. Acum întrebă avocatul: „Și totuși la proces trebuie să spun ceva, să mă apăr într-un fel, dar nu știu cum”.

VICTOR BEDA

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ȘANTIERUL METROULUI simbol al puterii noastre

(Urmare din pagina 1)

Început simultan. A fost un act de curaj și de mare încredere al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Încredere față de capacitatea economiei noastre, a industriei, față de specialiștii noștri din cele mai diverse domenii, și încă domenii de vîrf, încredere care a constituit un factor deosebit de important pentru moralul nostru. La ora actuală, sint metroui în construcție la Lima, la Sao Paolo, la Bombay, la Hong Kong etc., dar sintem singura țară, din cele în curs de dezvoltare, care și-l construiește cu mijloace proprii. De fapt, țări constructoare de metroui în lume sint vreo cinci-șase. Partea cea mai interesantă într-o asemenea lucrare este partea de inginerie, de concepție. Asta este partea grasă, bine plătită. Apoi vine construcția propriu-zisă. Firește, în aceste condiții, țara care se angajează să lucreze prin contract o face astfel încît să încurajeze și propria sa industrie. Adică, să exporte și echipamentele. Vă dați seama cît costă o asemenea construcție!

— Spuneați că se lucra concomitent la proiectare și la execuție. Cum?

— S-a încheiat o echipă, fără echipă nu faci nimic. Planșele calde erau trimise pe șantier. Tovarășul Nicolae Ceaușescu urmărea pas cu pas lucrarea. Dezbătea împreună cu noi diverse soluții, variante, ne pune în fața unor probleme pe care nu le sesizăm, indica soluții. Proiectarea nu este o chestiune ușoară. Geometria trebuie să fie foarte exactă. În primii doi-trei ani, proiectanții au făcut de toate: cercetare, proiectare, execuție. A fost mobilizat, din indicația conducerii de partid, a secretarului general, un potențial tehnic foarte puternic. S-au asimilat echipamente pentru vagoane, instalații de automatizare pentru siguranța circulației etc., în timp record.

— Care au fost problemele dificile ridicate în fața proiectanților?

— Două, de aceeași importanță: confruntarea cu solul Bucureștiului și asimilarea echipamentelor de care vorbeam. De exemplu, vorbind despre vagoanele fabricate la Arad, pot să vă spun că nu aveam unde experimenta prototipul, deoarece nu exista linie. La Arad, s-a construit o linie de probă. Oamenii l-au fabricat învățînd. Subansamblele au fost comandate în paralel. Exista riscul, la sfîrșit, să nu încapă toate pe vagon. Au încercat perfect. S-au legat bine și prototipul a mers ceas. Nu era miracol, ci știință.

Eram un fel de meșteri Manole de adincime

— Aici, la stația Titan, au fost cazuri cînd am trudit și cite 36 de ore ca să dăm gata un radier. Noaptea ploua, apa ne acoperea munca, iar ziua scoteam din nou pămîntul, spălăm preradierele și înaintam. Eram un fel de meșteri Manole de adincime. La radiere și la boltă au fost cele mai grele momente. Vorbesc de radierele astea, în condițiile în care apa nu era înghețată și i-am deviat cursul.

— Cum înghețată?

— Înghețată de noi. În zona Titan-centru, unde nivelul la care construim era sub nivelul lacului I.O.R., s-a realizat o stație de frig care îngheța terenul și vara și iarna. Nu mai scoteam noroi, ci pămînt înghețat.

— Cum e stația Titan?

— Deosebită. Acoperișul este în boltă, boltă care îi dă și eleganță iar nouă ne-a permis să facem importante reduceri la elemente din beton-stilpi și grinzi.

Maistrul Ion Peli este un ins mic de statură și robust. De fel e din Slobozia, iar în București a venit puțin înainte de începutul războiului, cînd avea vreo 12 ani. A învățat meserie și în '31 a devenit maistrul în construcții. În cei treizeci de ani de cînd construiește n-a scăpat prea multe din edificiile importante ale orașului: clădirea Ministerului de Finanțe, extinderea Palatului Republicii, căminele studențești de la Grozăvești, aripa nouă a hotelului Athenée Palace, opera, Intercontinentalul. Sint citeva din ele, „cele cu nume”. Au mai fost blocuri de locuințe, întreprinderi și cite și mai cite. Trei ani a lucrat în străinătate, la Solingen, în R.F.G., și la Tripoli. „Am mers și cu metroul din Roma și cu cel din Frankfurt, dar nu mă vedeam în nici un fel construind metroul la București. Este adevărat că nici nu se putea construi fără mine; pur și simplu pentru că era păcat de tot ce știam, de toată meseria care încăpuse în mine în atîția zeci de ani, că am lucrat și după standardul german și după cel britanic și ce să mai vorbim...”

Oamenii maistrului Peli lucrează acum la ultimul planșeu din axul 1-5. Se toarnă peretele-casetă și planșeul. Vremea e cînd mai bună, cînd mai rea. Dedesubt însă e cald. „Nu-i ca la blocuri, cînd ți se lipește mina pe armătură de ger”. Asta e părerea dulgherului Sava Hrițcu, botoșănean de patruzeci de ani, vîrstă pe care a împlinit-o anul trecut, în toamnă, în ziua în care a desfăcut cu mare grijă boltarii de la camera de detenție și a putut pleca liniștit în concediu, la cuscri, la Slobozia. Legat de munca lui la construcția metroului, îi place să se știe, în primul rînd, că are marca nr. 154, ceea ce înseamnă că s-a aflat printre primii în „mijlocul” Bucureștiului, adică „în pintecul, în măruntaiele lui”, și, în al doilea rînd, că nu demult a primit carnetul de membru al Organizației Frontului Democratice și Unității Socialiste, fapt petrecut și în viața altor cincisprezece colegi de echipă, toți dulgheri de nădejde, cu sute de apartamente „la mină”.

— Sarcina noastră în 1981, spune Sava Hrițcu, este să ne ținem de angajament în ceea ce privește termenul de predare a stației, astfel ca la deschidere, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a bătut cu pasul toată lungimea tunelului și s-a sfătuit tot timpul cu noi, să se bucure că nu l-am dezamăgit.

Cînd se toarnă betonul sint în al nouălea cer

Se numește Dumitru Enache. Este inginerul șef al șantierului întreprinderii. A venit la metrou de la Trustul 1 construcții al

MCIND, în anul 1976. De fel este din Focșani, nu știe din care parte a Milcovului, dar de vreme ce sintem în preajma lui 24 ianuarie, n-are importanță și, dealtfel, îi place să afirme mereu că este dac liber. A construit pînă acum, cu miinile sale și ale altora, două fabrici de zahăr, una de geamuri, aproape o platformă industrială și încă altele. Mărturisește cînstit că cea mai mare bucurie a sa este atunci cînd vede că se toarnă betonul. Mirosul betonului, zgomotul care însoțește turnarea, totul îl face să se simtă în al nouălea cer. Și vă dați seama, are ceva ani în construcție. Are o istorie a lui. N-a văzut metrou nicăieri pînă acum și de aceea zice că al nostru e cel mai frumos. Și dacă ar fi văzut, ar fi zis la fel. În timpul studenției sale bucureștene, era prin '52, se foră sănătos pe lingă Cișmigiu. Ce faci, nene, aici? l-a întrebare pe unul mai răsărit. Nu vezi, metrou? Dar deocamdată facem foraje și apoi secăm Dimbovița. Era, aflate, o încercare, în scurtă vreme abandonată. De ce? Începînd cam de vreo cincisprezece ani încoace, așa cam de la jumătatea Porților de Fier, ne-am dezvoltat industria de mașini. În construcții se căra cu targa și cu samarul și din treaba asta se năstrea cam greu un metrou. Ca să ni-l facă alții, ne costa prea scump. Il facem acum cînd dispunem de un potențial tehnic pe măsura construcției.

— Afirmați că azi avem potențialul tehnic necesar. Cum este dotarea la construcția metroului?

— La limita superioară. Utilaje de mare capacitate, macarale, autobasculante, pompe, scuturile acestea făcute la „23 August”...

— Prezențați, vă rog, tronsonul doi, „Timpuri noi — Republica”.

— Are șase stații în execuție. Nici una nu seamănă cu cealaltă. Aspectul și funcționalitatea lor țin seama de zona urbană pe care o traversează, pentru a se evita monotonia. Sintem în grafic cu lucrările, iar pe alocuri chiar în devans. Știe fiecare ce are de făcut pe bucată de stație și, de asemenea, mai știm că trebuie lăsat timp și subantreprizelor pentru a ne înscrie cu toții în termene.

— Cum va fi stația de la „Republica”?

— Stație terminus cu un rebrusment, adică loc de întoarcere specifică metroului. Lungimea va fi de 270 de metri, cîintrări la ambele capete. De aici se va ajunge la „Semănătoarea” în douăzeci de minute. Eu, cu mașina, noaptea, circulație redusă, nu pot să fac pînă în mai puțin de 30 de minute.

— Cînd ați răsuflet prima dată ușura de cînd ați venit la metrou?

— Cînd s-a dat în funcțiune primul tronson. Eram stăpîni pe noi, dovediserăm că sintem în stare să lucrăm foarte bine și eram mindru că pe parbrizul mașinilor noastre avem un M. Ca să nu mai spun că s-a terminat și cu bancurile acelea cînd ne întrebau cite unii dacă îl facerăm cu două sau cu patru linii, adică, vezi Doamne, săpam tunelele și treceam un pe lingă alții ca orbeții, sau celălalt, c. v. v. v. care se dau la intrare, 7 lei pe și 5 lei în picioare, ca la bărci. După ce s-a dat în funcțiune primul tronson, ni menii n-a mai îndrăznit să ne povestească așa ceva. Argumentele noastre au fost competența și calitatea lucrărilor.

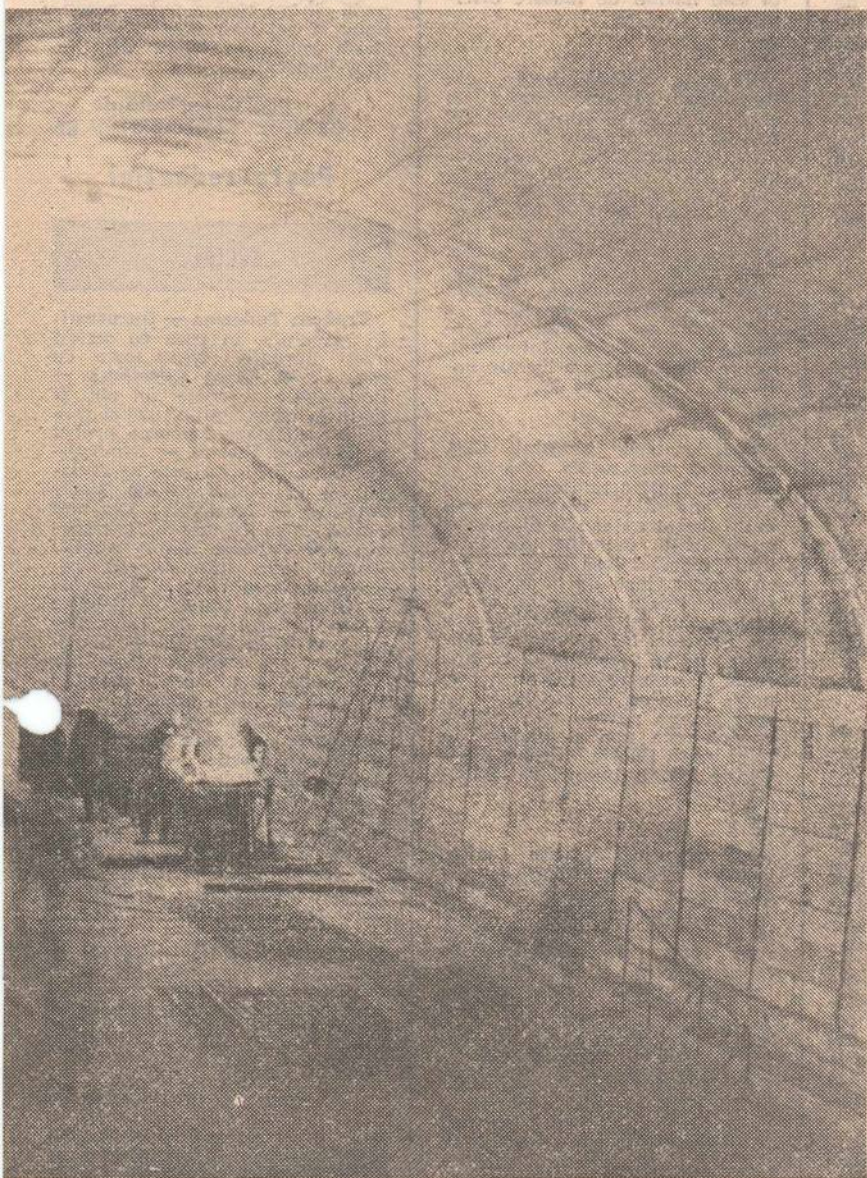
La noi, în Prahova, la firez îi zicem joagăr

Dacă al sta la taifas cu oamenii care fac să înainteze scuturile prin solul Bucureștiului, ai putea foarte bine să scrii un reportaj despre Valea Jiului, Filipeștii de Pădure, Lotru sau Siriu, precum și despre o sumedenie de alte locuri din țară, care pe harta industrială înseamnă exploatarea minierei sau hidrocentrale. Pînă la cel de 4 de ani al săi, Lazăr Cojocaru a învățat mineritul în Valea Jiului („a fost un noroc să-mi încep viața printre oamenii a ceea”), a săpat galeria de fugă de la Căpățîni pînă la Mătușa, hidrocentrala de la Corbeni („era greu că roca era slată și trebuia să facem mereu susțineri scilide”), iar pînă să ajungă la metrou a mai dat o raită, de cîțiva ani buni, pe la Așgeș, Lotru și Siriu. Tot în acest timp s-au născut și patru copii, iar azi toată familia locuiește la bloc, în Rahova. „Mi-

...LUI BUCUREȘTEAN —

...astre de a ctitori

dat să cunosc Bucureștiul întâi pe de-
ot. Nu-i știu bine străzile, dar ca-
e, canalele, o rețea întreagă, unele
e acolo dinaintea primului război,
văzut și pipăit cu minile mele". În
1979, Lazăr Cojocaru a intrat și
Unității și Democrației Socia-
de curind a primit și carnetul de
oru O.D.U.S. și „în cadrul organiza-
am discutat multe despre munca și
noastră și ne-am angajat să ne în-
aim planul lună de lună". Planul
de lună" reprezintă realizarea me-
de tunel, chestiune care „semnifică
perea și ambiția noastră de a ne
cta angajamentele", și după spusele
Nicolae I. Micu, tot miner, dar pra-
in la origine, născut „din tată son-
i mamă casnică", cu dragoste de me-
prinsă în locurile natale, la vremea
se deschisese o nouă galerie la Rotari-
a — iar unul mai glumeț l-a urcat pe
ă (vagonet) și l-a mai oprit destul de
că „era cam vale". „Dar, continuă Ni-
I. Micu, legătura cu mineritul am lua-
a Aninoasa, într-o zi când, trimis
eșter după firez, am luat o palmă și
it întorcându-mă cu un obiect care
upărat. Omul credea că-mi bat joc
dar la noi, în Prahova, la firez îi
joagăr". Pe urmă a stat la Fili-
de Pădure 26 de ani pe muchie
care, împreună cu soția, acolo șefă
pe exploatare, au prins o cursă spre
rești. „Deosebirea între exploatarea
Filipeștii de Pădure și metrou ar
nă una alta, că aici sapi la cițiva
de bloc, sub trotuar, sub bulevard,
rind am început și sub Grădina bo-
ă, și deasupra lumea nu știe nimic".
se înaintează în subteran? „Cu
Măsurăm zilnic tasările și le corelăm
hnologia de avansare. Două lucruri
mereu în minte: calitatea lucrării
l înaintearea cu cel puțin un metru
t ore. Aici, la Valea Cascadelor, pe
onsonul solul este argilos, o argilă
dar scaturile fabricate la „23 August"
bine". Ce faceți în fiecare zi, înain-
a intra în subteran? „Ce fac și mi-
: ne stringem preț de zece minute și
lumea știe ce are de făcut în ziua
Vin și inginerii de schimb și șefii
ector. E foarte important să ne vor-
 înainte".

Pe linie profesională am demonstrat că nu sîntem mai prejos decît alții

Punctul Valea Cascadelor. Ninge și ful-
gii se transformă imediat în lapoviță. No-
roi. Cizme. Tractoare, autobasculante,
trailere, macarale.

Inginerul Nicolae Munteanu, șef de sec-
tor, vorbește greu și întoarce capul ca
lupul. Spondiloză. „Mi se trage de la in-
gheț". Se referă la metoda săpării prin
ingheț, aplicată în urmă cu aproape două-
zeci de ani, pentru prima dată în țara
noastră („noi am făcut-o la 200 de metri
adincime, în timp ce, pe vremea aceea,
în lume se ajunsese doar la 160 de me-
tri"). Spune „noi" din modestie, deoarece
este singurul nostru specialist în „ingheț",
de treaba aceasta povestind și revista
Flacăra într-un număr din 1962 („un re-
portaj cu multe poze, se numea Iarnă în
plină vară, iar eu eram mai tânăr și n-a-
veam încă reumatism"), o lucrare cuprin-
zind experiența acestei metode în Româ-
nia, lucrare care-i aparține, precum și o
comunicare făcută la Academia minieră
din Freiburg.

— Aș vrea să menționez că în 1960 me-
toda a fost pusă la punct de un colectiv
de cercetători de la IPROMIN din care
faceam și eu parte.

— Oricum, azi aveți cea mai bogată ex-
periență. Dar, de fapt, vreau să știu alt-
ceva: de ce ați făcut și o a doua facul-
tate, fiind nu numai inginer, ci și eco-
nomist?

— Am ajuns la vreme la concluzia că
nu poți deveni un bun specialist într-un
loc productiv, nu poți conduce bine un
loc de muncă dacă nu ai și cunoștințe
economice.

— La ce v-a ajutat aceasta aici, la con-
strucția metroului?

— Uitați, chiar adineaori m-a sunat
contabilul șef și mi-a spus că am termi-
nat anul 1980 cu economii materiale în
valoare de aproximativ cinci milioane lei.
Economii ies dintr-o viziune adecvată a

modului în care consumi materia primă și
produci. Am evitat la minimum să scoa-
tem materiale din magazie și am recupe-
rat la sînge tot ce se putea recupera.
E una să tot ceri de la aprovizionare șine,
conduțe, console, tuburi de aeraj ș.a.m.d.
și alta să le ai păstrate de la demontări.
La demontări, materialele, din neglijență,
se puteau face praf, dar le-am stocat ca
lumea și cînd am avut nevoie de ele
le-am reparat puțin și le-am folosit.

— Ce înseamnă eficiență pe șantierul
de la Valea Cascadelor?

— Să ai productivitate mare. Deci tre-
buie să lucrăm cu o viteză de înaintare
cît mai mare. În aceste condiții, toate
elementele de cost sînt influențate favora-
bil. Considerăm că aici, în structurile grele
argiloase din bd. Armata poporului, dacă
ducem scaturile la peste 80 de metri pe
lună, eficiența este bună. Și depășim a-
cești 80 de metri.

— Ce se poate spune, din punct de ve-
dere tehnic, despre tronsonul Valea Cas-
cadelor—Lujerului?

— Măsoară doi kilometri. Reducem în
permanență tasările la suprafață, solu-
ția fiind executarea umplerii cu materiale
injectabile a spațiilor din spatele inelelor,
în trei faze de revenire. Pot să mai spun,
aprope de infiltrațiile cu apă, că acestea
sînt înlăturate cu totul, tunelele metrou-
lui bucureștean fiind atît de uscate încît
poți să mergi în papuci prin ele. Asta ar
fi una. Și alta, vorbind tot de performanțe
care au uimit specialiști din străinătate,
din țări cu mare tradiție în construcții de
metrou, vă spun că la o lungime de
2,6 kilometri devierea de la axul tunelu-
lui se înscrie într-o monedă de trei lei.

— Cum ați venit la metrou?

— De la „ingheț" mi se trage totul,
dar și de la neputința mea de a sta în-
tr-un birou. Lăsînd la o parte faptul că
a-ți lega destinul de o asemenea lucrare
e o mare șansă. Metoda „inghețului"
s-a aplicat pe o porțiune de 400 de metri
din tronsonul Titan-centru — Morarilor.
Este costisitoare, dar e și ultima metodă
la care poți apela acolo unde altă tehnolo-
gie nu dă rezultate. Nici o firmă ser-
rioasă de metrouri n-a făcut abstracție
de ea cînd au impus-o condițiile.

— Ați fost în străinătate. Cum vi se
pare metroul nostru față de cele văzute
acolo?

— Am văzut metrourele din Berlin,
Moscova, Leningrad, Paris. M-am con-
vins că specialiștii noștri reprezintă niște
valori de virf. Avem, uneori, o timorare

pe care nu mi-o explic. În contact direct,
pe linie profesională, am demonstrat că
nu sîntem cu nimic mai prejos decît alții.
Și nu mă refer doar la construcția me-
troului.

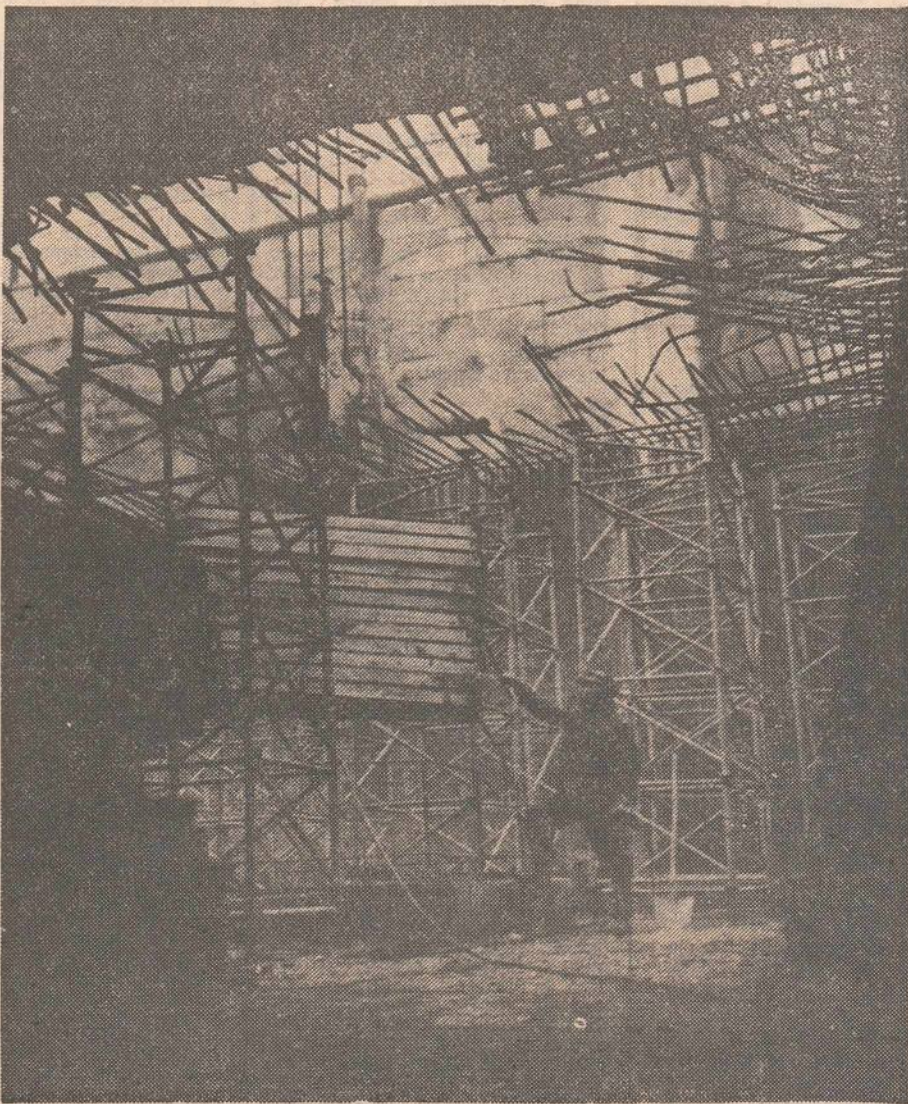
La S.U.T., ca la o fabrică de avioane

Intregul parc de transport și de utilaje
de pe marele șantier al metroului este în
stare de funcționare. Competență și răs-
pundere. Oameni gospodari, muncitorii și
inginerii de la Stația de utilaj transport
s-au confruntat cu aceleași greutăți din
proiectare și execuție. Inginerul Gheor-
ghe Idoraș, un bărbat tînăr, născut în Le-
rești, loc renumit pentru hărnicia și gus-
tul locuitorilor săi pentru frumos, ne
spune că aici, la S.U.T., mecanicii s-au
întrecut pe sine, iar uneori au făcut și
minuni. Că s-au întrecut pe sine în ceea
ce privește buna exploatare a mașinii
sau a utilajului (ține de educație. De edu-
cație (primită acasă sau chiar aici), dar
și de pricepere și disciplină.

„Am evitat transporturile în gol, spune
inginerul Idoraș, am scurtat distanțele de
transport, am respectat graficele de veri-
ficări și reparații. În 1980 am economisit,
astfel, 25 tone benzină și 40 tone moto-
rină. În cadrul atelierului de reparații, o
echipă de 25 de oameni au recondiționat
piese de schimb, în special cele defici-
tare pe economie, asigurîndu-ne stocuri
tampon la majoritatea pieselor".

L-am întrebat pe mecanicul-macaragiu
Grigore Teodorescu, care s-a plimbat cu
metroul la Budapesta și Moscova, dar de
învățat să coboare scaturile tot aici a în-
vățat, cum își întreține macaraua de 60
tone forță. Ca la avioane, mi-a răspuns.
Iarna, la minus șapte grade, uleiul se con-
gelează. Tragem în șantier și facem pre-
încălzirea cu apă caldă. E mai greu une-
ori, dar e mai rău să staționăm. Minerii
nu pot aștepta. Trebuie scos pămîntul,
trebuie să bați bolțarii, materiale de in-
jecție, diverse utilaje de mică mecani-
zare. Important e ca spatele frontului să
fie asigurată permanent pentru ca fluxul
de producție să meargă ceas.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Scrisoare

necomentată

● Mă numesc Natalia Anechitei, locuiesc în Botoșani, str. Hatman Arbore, nr. 31. De la început spun că nu aș vrea să pătească nimeni ceea ce am pățit eu. Iată pe scurt uespre ce este vorba: Avind nevoie de a-mi efectua unele lucrări dentare am apelat la Cabinetul stomatologic al Stației C.F.R. Botoșani, de care aparțin. La acest cabinet, la acea dată, lucrau trei medici stomatologi cu cite un sfert de normă fiecare. Totul a decurs normal pînă am achitat costul manoperei: 235 lei, în luna martie 1980. Trebuia să-mi execute lucrarea doctorul B. Dumnealui este încadrată la liceul pedagogic. Mi-a spus că pot veni și acolo, cînd dînsul nu are ore la cabinetul de la Gară. Astfel am început să umblu de acasă la cabinetul de la gară și de acolo la cabinetul de la liceul pedagogic. Pînă în luna mai am fost mereu amînată pentru a „a doua zi”. În luna mai mi s-a luat prima măsură. Apoi alte drumuri la cabinetul de la gară, alte chinuri, alte amînări. În fine, mi s-au făcut primele coroane dar pentru că erau neslefuite doctorul B., de la liceul pedagogic, n-a putut să-mi iacă a doua măsură. Și din nou m-a trimis la cabinetul de la gară să le slefuiască tehnicianul. Așa am tot umblat pînă în luna septembrie, fără să obțin vreun rezultat. Am scris o scrisoare la ziarul „Lupta C.F.R.” în care arătam în ce situație mă aflu. În răspuns eram anunțată că s-au luat măsuri pentru ca lucrarea să fie imediat terminată. După acest răspuns m-am prezentat la cabinetul gării, iar lucrarea mi-a fost prelucrată de doctorul V. Dînsul mi-a promis că va termina lucrarea dacă... este bine lucrată. La probă s-a constatat că lucrarea nu este bună. Alte măsurători, alte probe, alte amînări „vino” „mncata miine, că este gata”. Au mai trecut vreo 45 de zile în care nu s-a făcut nimic. Am mai scris o scrisoare la Direcția sanitară C.F.R. Iași de care aparține cabinetul stației Botoșani, astfel că în luna decembrie am fost chemată din nou pentru a mi se fixa lucrarea. Din păcate nu am putut să port proteza nici măcar o zi. Mă întreb: cum a confecționat un tehnician din luna mai pînă pe 11 decembrie 1980 o asemenea lucrare, pur și simplu imposibil de a fi folosită? Dînsii ar putea-o folosi? Vă mulțumesc, Anechitei Natalia.

Reproducem pentru mai deplină edificare și răspunsul primit de cea care scrie aceste rânduri:

Direcția sanitară regională C.F.R. Iași: Tovarășei Anechitei Natalia.

La scrisoarea dv. trimisă ziarului „Lupta C.F.R.” privind tergiversarea efectuării lucrărilor dentare vă facem cunoscut că cele sesizate de dumneavoastră sînt în parte întemeiate, în sensul că pînă acum vi s-au efectuat doar lucrările fixe. Proteza mobilă este în faza de machetă în ceașcă. S-au luat măsuri ca pe viitor astfel de situații să nu mai apară, iar lucrarea dv. să fie imediat terminată. Iași, 31.10.1980. Semnează: Director dr. Gh. Speranță.

Consiliul popular al municipiului Craiova către Filipaș Petre: Cele sesizate sînt reale, fapt pentru care, în urma controlului efectuat, organele C.F.I. au întocmit dosar pentru Tițu Dumitru și Grigore Grigore, foști administratori la Asociația nr. 2 Lăpușului, dosar ce urmează a fi înaintat organelor de cercetare penală în luna ianuarie 1981.

Am cumpărat 2,50 m stofă maron în valoare de 1.200 lei. Abia la croitor am observat mari defecte de fabricație. Bineînțeles, am trimis stoffa la Fabrica de stofe — Carpatex, str. Tîrnăra gardă nr. 2, Brașov, unitate ce a confecționat acest material de proastă calitate, cu rugămintea de a mi se trimite un material maron fără defecte sau contravaloarea stoffei. Spre surprinderea mea, în decembrie am primit un colet cu stofă neagră (? !), tot cu defecte de fabricație (? !). (Damian Valeria, Timișoara)

N.R. Stofa neagră pe care ați trimis-o pe adresa redacției v-a fost returnată. Amintim pe această cale că redacția nu primește decît scrisori.

Ne-a fost repartizat un apartament cu două camere pentru care urma să efectuăm un număr de ore de muncă patriotică. După efectuarea lor, ni s-a eliberat o adeverință în două exemplare pe care le-am depus, unul la grupul de șantier unde am efectuat orele, celălalt la întreprinderea „Turbomecanica” unde lucrează soțul meu. Dar de atunci, adică din septembrie 1980, așteptăm zadarnic apartamentul promis. (Ion Florica și Ion Remus Emil, București)

Vă scriu în numele mai multor locatari ai blocurilor din șoseaua Pandurii nr. 60. Dacă am suportat și suportăm în continuare praful provenit de la mica fabrică de asfalt situată vizavi de Academia Militară, acum sîntem în situația de a nu putea aerisi camerele din cauza fumului și a mirosului greu emanate de coșurile secției de prăjit cafea a Depozitului de produse alimentare Pandurii. Ar fi foarte bine dacă s-ar măsura gradul de poluare a acestei zone a Capitalei și ar fi întreprinse măsurile necesare pentru a preveni și combate poluarea. (Liliana Radu, București)

Procuratura municipiului București. Vă facem cunoscut că s-a admis ca întemeiată plîngerea numitului Tuțu Toma, formulată împotriva rezoluției noastre nr. 3788/II/1980 din 19.08.1980, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale față de Fotache Gheorghe, reclamat de sus-numitul pentru săvîrșirea infracțiunii de tîlhărie. S-a apreciat că urmărirea penală nu este completă, astfel că s-a dispus infirmarea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale și emiterea unei soluții legale și temeinice.

Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante trimite redacției revistei Flacăra o scrisoare solicitînd următoarele îmbunătățiri ale transportului în comun pe traseul șos. Gării Căteļu — șos. Drumul între Tarlale — Sat Căteļu — șos. Ducești: prelungirea liniei de autobuze 119 pe șos. Căteļu pînă la I.C.M.E., în regimul de circulație a liniei 112 R: trecerea liniei de autobuze 65 în sistemul de circulație înelar (în circuit închis) în ambele sensuri ale traseului, concomitent cu eliminarea staționarilor de la actualul capăt de linie. Se creează astfel — se spune în incheiere, — condiții mai bune de transport pentru un mare număr de oameni ai municipiului, inclusiv pentru navetiștii care lucrează pe platforma industrială Ducești.

Inspectoratul General al Miliției. Dosarul cu verificările efectuate de organele C.F.I. privind neregulile comise de Balu Gheorghe, fost administrator la căminul de nefamiliști de la C.I.L. Pipera, a fost prelucrat de Biroul economic din cadrul sectorului 2 Miliție, cel în cauză fiind cercetat pentru săvîrșirea infracțiunii de delapidare. După finalizarea cercetărilor, se vor lua măsuri legale.

Din comuna Putineiu, județul Ilfov, plecau pînă nu demult două curse: una la 4,45 dimineața și alta la 5,30, ambele pentru oamenii care lucrează la Giurgiu. Acum I.T.A. Giurgiu a desființat cea de-a doua cursă și, pentru că prima cursă vine aglomerată de la Izvoru și în plus este doar pentru muncitorii de la „Dunăreana” Giurgiu, noi sîntem nevoiți să apelăm la diferiții „ocazii” pentru a ajunge la locurile de muncă, deși sîntem cu abonamentele în buzunar. Nu mai spunem că deseori întîrziem din această cauză, riscînd să fim penalizați. (Ion Pițuru, în numele unui grup de muncitori din comuna Putineiu)

Pe 12 aprilie 1980, am cumpărat în rate, de la unitatea 25 din Militari, o sufragerie „Regence”. După ce am instalat-o, am constatat că stoffa de pe canapea, fotolii și scaune se desîră la cusături. M-am prezentat cu certificatul de garanție la unitatea respectivă unde am fost asigurat că totul se va aranja, de îndată ce fabrica producătoare, C.P.L. Brașov, va trimite materialul, întrucît atelierul din strada Udricani nu

posedă stocuri de stofă. S-au scurs patru luni, și încă mai sper. (Rufă Ion, București)

Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție Suceava. Către un grup de cetățeni din comuna Horodnic. Pe baza hotărîrii adunării generale din septembrie 1971, C.A.P. Horodnic a dat în folosință o suprafață de 244 ha teren arabil și finețe, pe timp nelimitat, în treprinderii pentru executarea lucrărilor de îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor Suceava, avîndu-se în vedere că au fost necesare anumite defrișări de arborete cît și însămînțarea unor suprafețe cu ierburii perene. Veniturile de pe aceste terenuri revin întreprinderii care le administrează. S-a discutat cu semnatarii scrisorii, dar nu au fost mulțumiți de răspuns. N.R. Nici nu puteau fi, cîtă vreme răspunsul reprodus mai sus este foarte departe de problemele sesizate de cetățenii din comuna Horodnic.

În primăvara anului 1980 a început canalizarea și pe strada noastră. Pe lîngă faptul că lucrările au înaintat cu o incetinireală incredibilă, în toamna anului 1980 au fost întrerupte din motive pe care nu le cunoaștem. Datorită săpăturilor și a pămîntului lăsat în mijlocul drumului, acesta a devenit total impracticabil, mai ales în perioada ploilor. Cele peste 200 de familii care locuiesc pe această stradă „năpăstuită” ar fi dispuse să contribuie prin muncă voluntară la efectuarea lucrărilor de amenajare, numai să înceapă odată. (Gheorghe Talianu, str. Valter Mărăcineanu, Drobeta Turnu-Severin)

Am comandat la Atelierul de confecții rulouri-jaluzele Oradea 7 asemenea articole în valoare de 837 lei, de culoarea muștarului. În decembrie, anul trecut, am primit un colet în care am găsit jaluzele de culoare roșu-alb, altă țesătură și de alte dimensiuni decît cele comandate (una chiar exagerat de scurtă); în plus, nici măcar nu erau noi. Informînd unitatea despre greșeala comisă, mi s-a promis că în cel mai scurt timp mi se vor trimite jaluzelele comandate de mine, pentru că s-a făcut o inversare de colete. Eu încă tot aștept. (Viorica Codreanu, com. Codăești, județul Vaslui).

Consiliul popular al municipiului București. Urmare adresei Asociației de locatari a blocului M 2 din bd. Ion Șulea nr. 34, sector 3, s-au luat măsuri ca unitatea GOSTAT să nu mai primească marfă prin bd. Ion Șulea cîl prin aleea din spatele blocurilor M 2 și M 2 A. Pentru atitudine necuviincioasă față de reprezentanții asociației de locatari, șeful unității a fost sancționat cu avertisment.

Comitetul orașenesc Costești. Din verificările făcute ca urmare a scrisorii tovarășului Din Ștefan, om al muncii la cinematograful din orașul Costești, rezultă următoarele: condițiile de locuit sînt necorespunzătoare pentru patru persoane, astfel încît biroul executiv al consiliului popular orașenesc a stabilit ca familiei Din Ștefan să i se repartizeze un apartament cu două camere din fondul locativ de stat.

Direcția sanitară a județului Caraș-Severin. Cele sesizate de Marian Maria din Reșița se confirmă. Situația fetiței bolnavei Tăroi Cornelia a fost analizată și s-a hotărît întocmirea dosarului (absolut necesar), urmind ca, în cîteva zile, să fie reinternată în leagănul de copii din Moldova Nouă.

În luna iunie 1980 am cumpărat de la magazinul de blănuri din Calea Victoriei, care aparține Fabricii de blănuri „Vidra”-Orăștie, o scurtă de blană. La sfîrșitul lunii octombrie, cînd m-am îmbrăcat cu ea, am constatat că blana a plesnit la minca stîngă, de la cot în jos. M-am prezentat cu scurta la magazin, iar șeful unității m-a asigurat că o va trimite pentru recondiționare la fabrică. Dar de atunci nu mai știu nimic, deoarece magazinul a fost o vreme în inventar iar după aceea s-a desființat. Oare, voi mai primi vreodată scurta înapoi? Sau

banii, măcar. (Cristina Niculescu București)

Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție Dolj. Pentru deficiențele sesizate de un grup de 9 cetățeni în frunte cu Triculescu M. Ion din Amărăștii de Sus, în vederea preîntîmpinării lor pe viitor s-au luat următoarele măsuri: economista Elena Ștefan a fost sancționată cu diminuarea retribuției cu 10 la sută, timp de două luni, șefa de fermă Maria Vasile a fost sancționată cu 10 la sută, timp de 3 luni, iar ing. Marian Moanță este pasibil de mutare disciplinară.

Ne scrie Cristian Soare din București: M-am prezentat cu aparatul de proiectie MEOLUX 2 la Unitatea nr. 53 a Cooperativei „Metalocasnica”. Defecțiunea? Un șpul metalic de mărimea unei monede trebuia „intepenit” pe ax. După ce am așteptat vreo cinci zile, aparatul a fost reparat cam într-un sfert de oră. I-am făcut proba și a tinut pînă acasă, cînd piesa „fixată” cu cîteva lovituri de ciocan a cedat după nu mai mult de 5 secunde de funcționare. Interesant, că am plătit pentru o lucrare nefăcută suma de 100 lei.

Noi, locatarii blocului C2B, avem un mare necaz. Încă de la sfîrșitul lunii octombrie nu mai avem apă caldă deoarece mai mulți locatari sînt rău-platnici și nu-și achită datoriile. Administrația blocului lasă și ea de dorit fiindcă, încă de la începutul acestei situații neplăcute, nu a luat nici un fel de măsuri pentru a o remedia. Nu e vorba de faptul că nu se face nimic, dar apa caldă nu este necesară nu numai nouă, femeilor, dar și copiilor pe care sîntem nevoiți să-i soălăm cu apă rece, mai ales acum, în toată iernii (Marla Militară, aleea Codrii Neamțului nr. 9, București).

Mă numesc Matache Ștefan, locuiesc în satul Tăbărăști, județul Buzău, și sînt om al muncii la I.M.P. Buzău. Vă scriu în numele mai multor navetiști de pe ruta Buzău—Făurei. Trenurile cu care facem noi, cei din schimburile II și III, naveta, nu corespund cerințelor noastre. Asta fiindcă pierdem foarte mult timp așteptînd prin gări, atît la ieșirea cît și la intrarea în schimb. Trenul 7406, cu plecare din Făurei la 12.21, sosește în Buzău la 13.12, ceea ce înseamnă că pînă la 15.30, cînd începe schimbul II, pierdem două ore bune stînd în gară sau prin oras. De asemenea, la ieșirea din schimbul III primul tren spre Făurei este la 9.24. Am dori ca măcar noul mers al trenului, mers ce intră în vigoare în 1981, să țină cont și de această dorință a noastră.

Emilian Cedar și alți nouă locatari ai blocului 131 A și B ne scriu aceste rânduri. Subsolul blocului în care locuim este inundat de foarte mult timp, constituind un focar permanent de infecție. Nimeni nu vrea să ia nici o măsură, nici I.G.O. Craiova, nici Sanepidul. Închipuiți-vă că se fisurează o conductă și că apa infectată din subsol pătrunde în apa potabilă care ne vine la robinet, iar noi o bem... Dormim o grabnică remediere a actualei situații în care ne aflăm, noi cei ce locuim în blocul amintit din Craiova, cartierul Craiovița Nouă.

Sînt beneficiarul contractului de construire a unui apartament cu două camere, cu termen de predare la 30 iulie 1979, în blocul 225, în zona Gării. Am fost invitat la preluarea apartamentului la 26 noiembrie 1980, dată ce reprezintă o întîrziere de 17 luni. Dar motivul pentru care nu am putut prelua acest apartament nu este întîrzierea, ci altceva. Iată situația în care eră apartamentul la acea dată: ferestre strîmbe, neetanșe, uși din carton presat nefinisate, neetanșe, tocurile ușilor nefinisate, cada din baie acoperită de mortar, încît nu se putea vedea în ce stare este. (Daniel Turoczi, Brașov).

Vă rugăm să ne ajutați în rezolvarea unei probleme destul de importantă pentru noi. Despre ce este vorba? Din cauza mașinilor de sudură pentru mase plastice, puse în funcțiune de întreprinderea „Napochim” Cluj-Napoca, nu mai putem recepționa programele de televiziune. Sînt 35 de astfel de mașini și s-a constatat că majoritatea tulbură funcționarea televizoarelor din apropiere. Avînd în vedere că măsurile preconizate de D.P.Tc. din Cluj-Napoca nu au avut nici un efect iar întreprinderea în cauză nu a luat nici un fel de măsură timp de 8 luni, așteptăm ca măcar pe această cale să ne audă cineva spre a putea recepționa și noi programul Televiziunii române. (Lidak Otto — Cluj-Napoca).

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

Poșta redacției

SOCIAL

Troneca Tudorina — București: În principiu, în ceea ce scrieți aveți dreptate. N-ați uzat de recurs? ● Olaru Constanta — București: Probele noi pot fi luate în considerație, dar și respinse; contează valoarea probei ● Petrescu Viorica — Dimbovița: Răspunsul nu este al revistei, ci al Tribunalului ● Lazăr Dumitru — București: V-a mai rămas calea recursului extraordinar ● Popescu Ion — Argeș: Numai după pronunțarea recursului, dacă va mai fi nevoie ● Gheorghe Ciulei — Reșița: Acoperămintul — da. Dar miezul? ● Stan Todosa — Maramureș: Ați încercat peste tot, mai puțin acolo unde trebuia; instanța ● Silviu Apetrel — Caransebeș: Chiar liber consimțit, disciplina nu poate fi încălcată ● Suzana Vasile — Brașov: Amănuntele le-ați inventat. Păcat de efort ● Belgea Aurel — București: Părerile sînt împărțite. Mai simplu ar fi să nu beți nimic ● Eleonora Sorin Ion — București: Fiind în familie, elementul constrîngere lipsește ● Sireteanu Vasilica — București: Nu e vorba de pensie, ci de ajutor social ● Petrică Ionescu — București: În ambele cazuri venitul este fără muncă: dreptul ei însă este constituțional ● Tulci Alexandru — Prahova: Inexact, chiar și în flagrant, mobilul este deosebit de important.

NICOLAE CRISTACHE

ADMINISTRATIV

Viola Sfarghiu — com. Vama (Suceava): Într-adevăr, durata căsătoriei cu soțul decedat a fost de 12 ani, iar dv. ați părăsit domiciliul comun din anul 1977, dată de la care nu ați mai fost în întreținerea soțului. Or, una din condițiile de acordare a pensiei de urmaș este ca soții să fi conviețuit pînă la data decesului sau soția să fi fost în întreținerea susținătorului pînă la acea dată ● Nicolae Coandă — com. Bicles (Mehedinți): An vechime în muncă în sectorul agricol cooperatist este anul în care cooperatorul realizează volumul de muncă stabilit de adunarea generală a CAP de care aparține, nicidecum venitul realizat din valorificarea animalelor contractate cu statul ● Ion Alexandru — Sinaia: Comitetul asociației de locatari și comisia de cenzori își desfășoară activitatea voluntar, deci fără retribuție sau indemnizație ● Florica Daradii — București: Sînteți trecută pe tabelul de locuințe la poziția 1 pentru apartament cu 2 camere ● Aurelian Chifănescu — com. Cornu de Jos (Prahova): Comisia Centrală de pensii a hotărît încadrarea dv. în gradul II de invaliditate ● Ana Beiu — Adjud: Fiul dv. după împlinirea vîrstei de 16 ani poate fi menținut în continuare în drepturi de pensie de urmaș pînă la 25 de ani numai dacă este în continuare de studii.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Un film
il realizezi
la filmare,
nu fotografiind
paginile
decupajului

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Ne propusesem mai de mult timp să avem o convorbire cu regizorul Constantin Vaeni. L-am întâlnit pe regizorul la etajul 3 al Casei Științei, acolo unde își au sediul Casele de filme. A venit apoi la redacția revistei noastre.

— Aminarea acestei convorbiri are, în ceea ce mă privește, și o cauză de natură subiectivă. Evit în ultima vreme, mă feresc să mă amestec în discuții sau... **dezbateri** publice. Mă simt stinjenit... **dezbaterile** acestea au îmbrăcat haina logoreei, care s-a instalat în viața noastră ca o manie. **Dezbateri, dezbateri...** (notiunea a început să cam scoată pe multă lume din minți), nimeni și nimic nu ne împiedică să **dezbateri**. Dimpotrivă, de multe ori sintem chiar poftiți să-o facem, în diverse forme organizate în care, se stenografiază și se face procesul-verbal al **dezbaterilor**, se alege și cite un prezidiu, iar dintre noi sint propuși delegații pentru o... viitoare **dezbateri**. Totul, cu aerul că ni se acordă importanța cuvenită și atenția cuvenită, căci și a bate apa în piua e o modalitate eficientă de descărcare a nervilor.

Mai trist e că, datorită nervilor puși la încercare și-a energiei neconsumate permanent într-o activitate concretă, profesională, productivă, ies la iveală, chiar dintre noi, caracterele slabe, vulnerabile... acei **curajoși**, care neputând, în mod firesc, intra în producție dintr-un film în altul, lucru despre care sint convinși că li se cuvine, își cam uită demnitatea în lift, încep să împartă principii în stînga și-n dreapta, să se agite pe coridoarele și prin anticamerale etajelor mici ale Casei Științei, să emită judecăți de valoare despre munca și calitatea filmelor colegilor lor, compun liste și listute cu cei care cred dinții că trebuie să lucreze **neintrepuși** și cei care să stea pe tușă, încearcă să le strecoare pe birouri, vedeți, par sinceri îngrijorați de soarta cinematografului național, iar dacă sint ascultați — căci din păcate îi mai și ascultă cite cineva — „trag tare“ în calitatea filmelor (altora), combat pe la televizor, în **dezbateri** care li se potrivește, de tipul **Stop-cadru**, în care, spre satisfacția celor din grupulețul de simpatizanți al fiecăruia, expun cu elocință și **curaj**, pe sleau, sau tac pe sleau, lăsînd să se înțeleagă pe sleau tot ce ne împiedică să cucerim piața mondială, cu filmele noastre! Ce bine spunea odată Andrei Blăier: „...vorbim atît de mult despre curaj, c-ajunge să mi se facă frică...“

Vedeți, an de an **dezbaterile** roiesc în jurul soartei cinematografului, se mai înculește cite-un **vice**, ori cite un **adjunct**, cam la doi ani **bintuie** reorganizarea prin

Buțea și pe la Casele de filme, pe la Centrala Româniatfilm, se mai schimbă cite ceva pe lici pe colo, — nu vă faceți iluzii, nu prin părțile esențiale se fac schimbări, — tot regizorul rămîne țapul ispășitor, el este principalul vinovat, el și încăpătînarea lui de-a face filme, cu care incurcă pe toată lumea, căci un film are nevoie de peliculă (negativ și pozitiv), aparatură, utilaje de iluminat, energie electrică, chereștea, mijloace de transport, benzină, materiale de construcție... ehe! Iată, însă, că în ale ispășirii au mai fost găsiți, în sfîrșit, și alți țapi: directorii Caselor de filme. Toți! Reușim să-i facem să plece, pe unii, o făcurăm și pe asta, greu, dar o făcurăm, mai ales că și citiva confrăți puseră zdăvăn umărul la rotirea buturugii. Nu e puțin lucru să-i

Atelier CONSTANTIN VAENI

găsești țaria de caracter, ca să poți arunca și copilul odată cu apa din copăiță... **Qui prodest!** Climatul de creație și de muncă, penuria scenariilor de calitate, birocratizarea producției care sufocă efortul de creație în aproape toate compartimentele, lipsa unei legislații unice, specifice creației și producției de filme, insuficienta mijloacelor tehnice moderne care să asigure realizarea unei producții de filme în continuă creștere, atingerea unui nivel calitativ cit mai ridicat, artistic și ideologic al celor mai multe din filmele noastre, care ne-a fost cerut în nenumărate rânduri de către conducerea superioară a partidului, de însuși secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și pe care publicul îl dorește atît de mult de la producția noastră națională, sint doar citeva din problemele cinematografului pe care nu numai eu le simt că dor pină la tipăt... ci mai toți confrății de breaslă. Dar, să dăm convorbirii noastre un caracter... **de atelier**. Cu ce să începem?

— Exact eu începutul. La ce Casă de filme ați fost, și de ce?

— M-am dus iar, ca de-obicei în ultimele luni, după un răspuns. Iar, deși răspunsul trebuia să-l am deja, de prin august trecut... Intîrzierea devine pentru mine mai mult decît alarmantă, căci toate proiectele mele le-am subordonat acestui răspuns, le-am întrerupt sau le-am abandonat. E vorba de decupajul regizoral predat încă de la începutul lui august 1980 Casei de filme 4, după scenariul **Imposibila iubire** de Ioan Grigorescu, o admirabilă adaptare la specificul și condițiile filmului, realizată încă din 1972, a romanului **Intrusul** de Marin Preda. Am subordonat orice alt proiect acestui viitor film, pentru că de putine ori în viață ti se oferă șansa să ai în mină un lucru la care visezi de cînd el a apărut, sau din clipa în care l-ai descoperit. Ca să nu mai vorbim că un film inspirat din proza lui Marin Preda, nu-l împarti cu alte proiecte. Decupajul meu a fost încă de-a-tunci citit, studiat, lăudat, aplaudat, înaintat tuturor celor imputerniciți să-l avizeze, mi se tot spune că a fost avizat, și încă de mult, e-ar mai fi vorba de mici chestiuni administrative și unele recomandări, pe care sint gata să le onorez, dar răspunsul concret, exemplarul cu semnătură și ștampilă neagră, pe fiecare pagină, intîrzie să-mi parvină. Aș fi fost de mult la filmări, uite că pierd și iarna...

— **Vorbești de alte proiecte. Care sint?**
— Am, desigur ca orice om, proiecte, planuri de viitor... Mai precis le-aș spune, intenții, gînduri, preocupări de a colabora cu scriitori buni, interesanți pe care să-i ademenesc spre film. Intrevăd o posibilă colaborare cu George Bălăiță, cu Iosif Naghiu cu care am intenționat în citeva rînduri să adaptăm pentru ecran **Valiza cu fluturi**, sau chiar **Absența**, cu Nicolae Țic, mi-aș dori un scenariu scris de Dinu Săraru, sau de D.R. Popescu. Poate cînd condițiile în cinematografie vor permite, voi reveni la ambiția de a ecraniza **Groapa**, de Eugen Barbu, încercînd să-l conving atît pe autor, cit și publicul, că sint și regizori și actori în cinematografia noastră care să poată aborda, cu toată răspunderea și harul necesar, marile cărți ale literaturii noastre contemporane. O să vă mire poate, dar de-o vreme, mă gîndesc chiar la volumul lui Marin Sorescu, **La Lilieci**...

— **De unde vă luați subiectele filmelor dumneavoastră?**

— Nu vă pot răspunde prea ușor... Unele le descopăr în timp, altele, care se suprapun obsesiilor și neliniștilor mele, le întîlnesc în cărțile scriitorilor, și încep să mi le doresc. Uneori mi se mai și oferă cite un subiect, sau scenariu, la care

(Continuare în pagina 17)

CORNELIA BARBU

Cugei, deci existi

Categoria de materie și evoluția ei (III)

Coincidența dintre adevăr și noutate realizată prin conceptul dialectic de adevăr deschide universul categoriilor cunoașterii și universul dialectic al obiectului. Mai precis, această și numai această coincidență ne deschide adevărata cale spre înțelegerea noutății în generalitatea și specificitatea ei, deci înțelegerea noutății în cadrul determinațiilor dialecticii. Căci noutatea care nu se răsfrînge în sporierea dialecticii, a structurilor ei nu poate avea caracter de lege. Altfel spus, ar fi o noutate limitată la domeniul individualului și particularului, iar dialectica ar fi și ea limitată la un univers în sine, închis, dat. În această situație nu mai poate fi vorba de dialectica particularului și generalului, deci de adevărata dialectică, de adevărata noutate.

Vrem să subliniem că dialectica adevărului, adică dialectica generalului și particularului este dialectica adevărată, dialectica subiectului și obiectului, iar nu dialectica nedeterminată a obiectului, dialectica pur obiectivă. Dialectica pur obiectivă nu coincide cu dialectica, cum cred dogmaticii, ci cu o abstracție a ei, cu o abstracție care se substituie relației care o produce.

Adevăratul dialectician nu caută o dialectică pur obiectivă, ci dialectica obiectului subiectiv, dialectica obiectului aflat în relație cu subiectul cunoscător constructiv. El o caută în relațiile în care se produce ea în generalitatea și specificitatea sa. Iar relația gnoseologică este tocmai o astfel de relație. Cînd Marx respingea obiectul vechiului materialism, el se situa, explicit, pe poziția relației dialectice subiect-obiect. De aceea el opunea obiectului nesubiectiv (= abstracției prin care acesta s-a constituit — avem deci prezentă și aici acțiunea constructivă a conștiinței) obiectul subiectiv, obiectul construit în relații istorice de către o conștiință istorică.

Definirea categoriei de materie printr-o unică proprietate nu conduce în mod automat la transformarea ei într-o abstracție opusă transformărilor. Este vorba de proprietatea de a fi independentă de conștiință, primă în această relație. Această definire conduce și la transformarea ei într-o abstracție constructivă a transformărilor, într-o abstracție inteligibilă a dialecticii acestora.

Definirea categoriei de materie printr-o unică proprietate evidențiază unitatea materialismului, contribuția sa la elaborarea ideii de obiectivitate. Dar materialismul cunoaște nu numai unitatea, ci și diversitatea, diferențele, opozițiile și contradicțiile ireductibile.

De unde vin acestea? Iată o întrebare esențială căreia nu-i poate răspunde vechiul materialism, ci numai materialismul nou, materialismul dialectic, epistemologia sa dialectică sau el conceput ca epistemologie constructivă singur apt să producă noutatea și să și-o asume la nivel categorial.

Ce anume conduce la diferențe fundamentale dacă proprietatea materiei avută în vedere este aceeași?

În alți termeni, datorită cărui fapt luarea în considerare a unei proprietăți unice conduce la concepte deosebite în mod radical: conceptul static, metafizic și cel dinamic, dialectic?

Dacă proprietatea materiei de a fi obiectivă este concepută în mod absolut în afara relației gnoseologice (= relația dialectică-constructivă subiect-obiect), atunci se ajunge la conceptul de materie abstract, la abstracția materiei care se substituie diversității proprietăților ei. Dar nu trebuie trasă concluzia că abstracția metafizică a materiei nu se produce în cadrul relației dialectice.

Tocmai pentru faptul că se produce în cadrul unei relații dialectice mai puțin dezvoltate ea poate fi depășită și integrată într-o relație dialectică mai dezvoltată. Și încă ceva: abstracția materiei reprezintă un moment necesar în constituirea conceptului dialectic al materiei. Din această cauză noi considerăm că limitele categoriei metafizice sint limite dialectice, limite ce nu pot fi depășite decît prin depășirea epistemologiei empiriste.

(Va urma)

ION STROIE

Cronica spectacolelor

Tannhäuser, premieră sau reluare?

S-a reluat Tannhäuser de Richard Wagner la Opera din București. Reprezentația a fost anunțată drept premieră. Credem că se exagerază. Este vorba pur și simplu de o reluare cu noutăți în distribuție dar, mai ales, cu mari retusuri de interpretare. Decorul a rămas același, mișcarea în scenă aproape identică dar atmosfera, spiritul desfășurării actului artistic sînt altele, elevate, sublimite. Spectacolul a fost așteptat cu nerăbdare, cu incertitudin și cu scepticism. Se știe că nu mai avem voci wagneriene. După unii, acest handicap ar fi trebuit să impună renunțarea la spectacol. Pedanții, ambițioșii, melomanii de salon cu instalații stereofonice și imprimări directe din spectacolele de la Bayreuth au strîmbat din nas. Ceilalți, oamenii de bun-simt, decentii, melomanii deschiși actelor nobile de cultură și de artă, au așteptat reprezentația într-o stare de grație. Holul operii a fost un platou expresiv de filmare pentru una din echipele televiziunii. Spectatorii au inundat spațiile de reculegere din antrac într-o rumoare discretă care a dat evenimentului muzical sonorității de gală.

De la primele acorduri ale orchestrei am simțit că vom asista la un spectacol împlinit, rotund, cîntat cu înalt profesionalism, cu o stăpînire deplină a detaliilor, cu tensiune, cu emoție. Orchestra a sunat bogat, bine timbrat, fluvial, a răscolit și a subjugat. Dirijorul Cornel Trăilescu a „acordat” ansamblul aproape perfect, l-a ridicat la cea mai înaltă altitudine de interpretare, depășind limitele unei orchestre reduse prin forța împrejurărilor la dimensiunile fosei. Orchestra a sunat profund, simfonic, nuanțat, redînd exact modulațiile și cromatisme rafinate ale partiturii. Corul, aflat mereu în prim planul desfășurării conflictului, a cîntat dezlîntuit și bine preparat. Ecourile sale se păstrează în memorie, prin aerul nins din seara spectacolului, ca într-un disc de aur. Dirijorul său, Stelian Olariu, este un artist iluminat, un om delicat, ultrasensibil și exigent. Corul Operei din București este o orgă umană pentru eternitate!

Regizoral, spectacolul se menține grav, bine condus prin dilema tragică dintre iubirea senzuală, carnală, extazul devorator și iubirea pură, astrală, ascetică, prin lănele leitmotivelor trubadurului rătăcitor, neliniștit, condamnat — Tannhäuser — și ale sublimului, cucernicului și refuzatului Wolfram. Jean Rînzescu a condus ansamblul limpede, clar, convingător, transfigurînd cu viziune de arhitect esența dramei duplicatarului pelerin și cîntăreț al iubirii pînă la moarte.

Dintre cîntăreții, Mariana Stoica a fost singura voce în stil wagnerian, voce amplă, strălucitoare și penetrantă; jocul ei de scenă a fost patetic, vibrant, cu mare economie de mijloace de expresie și cu adîncă trăire afectivă. Eduard Tumulășian, bariton cu glas clar și cald, învăluit, cîntăreț cultivat și spiritualizat, a cîntat și a jucat rolul lui Wolfram cu o tehnică ireproșabilă, cu inteligență de mare muzician. Masiv, impunător, cu o ținută monumentală, cu glas puternic, răscolitor și bine temperat a fost Nicolae Florei în landgraful Hermann. Cu o voce emisă ca din depărtare, dar frumoasă, cu o dicțiune defectuoasă și cu joc de scenă convențional s-a exclamat pe sine Rodica Mitrică în Venus. Au cîntat și au jucat la cota cea mai înaltă a exigențelor spectacolului: Gerda Radler Anca, Cornel Fănățeanu și Dan Zancu.

Interpretul lui Tannhäuser a debutat eroic. Vocea sa nu este dintr-un metal nobil. Nu are amplitudine wagneriană. Printr-o bună tehnică vocală însă George Lambrache a suplinit acest handicap și s-a ridicat mai presus de sine în spectacol. Rolul e coplesitor, frazele dilatate pînă la paroxism, efortul vocal impus e sufocant. Interpretarea actoricească a fost inteligentă și sobră, cu un reper pentru scena confruntării bazililor cînd a jucat fără nerv, fără explozie. Ultimul act însă l-a cîntat și l-a jucat cu o atît de nobilă dăruire, cu atîta uitare de sine încît a acoperit, a estompat toate insuficiențele notate meticolos pe parcurs. Dar ce ne-am fi făcut dacă un asemenea cîntăreț de avînt și de travaliu nu și-ar fi asumat riscul de a-l înfrunta pe Tannhäuser? N-am fi avut desigur acest spectacol tulburător, această săr-bătoare binefăcătoare a muzicii.

ADRIAN DOHOTARU

Creșterea limbii românești

(Urmare din pagina 1)

Să ne bucurăm pentru această întorsătură neașteptată a lucrurilor!

Numai să nu ne fie bucuria proastă! Căci tot apelînd la cuvintele altora, chiar ale tuturor fiind, nu cumva să le uităm pe ale noastre, iar limba aceasta pe care s-o poată toți înțelege să înceteze de a mai fi, de fapt, românească, a noastră.

Firește, știm și noi că există o dinamică naturală a oricărei limbi, constînd în pierderea unor elemente și achiziționarea altora noi, de obicei mai numeroase, astfel încît, pînă la urmă, câștigul să fie mai mare decît paguba. Cu toate acestea, credem că pentru limba română pierderea a fost mai mare decît cea care, în chip firesc, era fatală să se producă. Și mai credem că limba noastră se află azi la o răscruce nouă. Nu mai avem de ales, ca odinioară, între a folosi sau nu neologismele, ci trebuie să luăm aminte ce vom face cu o seamă de cuvinte curat românești, ale noastre de sute sau chiar mii de ani, la care, din felurite motive, cu prea mare ușurință sîntem pe cale să renunțăm.

Simpla lectură a unui dicționar de limbă românească te pune adeseori în fața unor cuvinte a căror dispariție sau raritate este greu de înțeles și regretabilă oricum. Desigur, masiva pătrundere a neologismelor a reclamat brusc un efort considerabil al vorbitorilor de a le stăpîni corect și în număr cit mai mare, ceea ce a slăbit puterile acestora de cuprindere a întregului corpus lingvistic, ducînd în primul rînd la scoaterea din uz a unor cuvinte în locul

căroră neologismul era preferabil. Dar multe cuvinte s-au risipit fără această minimă justificare, ele neavînd propriu-zis un concurent neologic. De aceea astăzi, cînd neologismele s-au așezat definitiv în structura lexicului românesc, fără ca nimeni să le mai poată contesta, avem și noi tihna necesară, dar și datoria, să ne întoarcem la cuvintele năpăstuite o vreme și să ne întrebăm, cu toată seriozitatea, ce se mai poate salva din acea parte a limbii române atinsă cu decenii în urmă de indiferența și neglijența altora ori pur și simplu de jocul nedrept al întâmplării.

Căci așa cum azi restaurăm monumente vechi de artă și de istorie, salvîndu-le din paragina în care, vai nouă, le-a dus vitregia vremurilor de dinaintea noastră, de ce nu s-ar putea salva o parte măcar și din prețioasele bunuri lingvistice uitate sau pe cale de a se pierde?

Primii care pot încerca să facă asta sînt, negreșit, scriitorii. Ei, dar nu numai ei, pot repune în circulație cuvinte și procedee lingvistice cu prea mare ușurință abandonate, inițiînd astfel această peste veac îndreptare a unor greșeli cu care nu avem de ce ne solidariza la nesfîrșit.

Cu tact, măsurînd de trei ori și abia apoi rostînd.

Fără ostentație. Umilîndu-ne dinaintea limbii la a cărei creștere îndrăznim să punem umărul.

Dar și cu credința că astfel împlinim o datorie din cele mai sfînte, căci limba română, așa cum spunea un mare poet, este patria noastră. Să-i întregim, așadar, hotarele!

În acest scop începem publicarea unor fișe de dicționar în care sînt cuprinse acele cuvinte, în jurul a o mie de unități le-

Drum înserat

Țin în mîni cartea unei debutante: Pe drum de seară de Domnica Girneată. Cîndva am avut de gînd să încep o rubrică la o revistă, cu titlul Cărțile ciudate sau mai bine-zis să recenziez cărți despre care nu scrie nimeni. Din păcate, cărți ale unor autori ce n-au aflat cum devine cu avarul răsfăț al criticilor (mult mai sprinteni în a lăuda... clasicii) și reticenți cu un „neomologat”.

Deci, cine e Domnica Girneată? Pînă să citesc volumul imi era lesne să răspund: Nimeni. Acum, lucrurile se complică fericit. Numele înscris pe coperta (altfel penibilă) a volumului tipărit la „Albatros” e al unei scriitoare. Cartea a fost încă înainte de apariție un „caz”. Îi era greu editurii să accepte literatura fie ea și cu deznădămint pocăit al unei autoare care înainte de linotip a avut de-a face cu... „codul penal”. Angrenată, la început cu naivitate și mai apoi cu culpabilitate, în „arta” ghicitului în cărți, ori palmă ori nescafe, Samantha moldoveană putea spera pe orice editor cumsecade dornic să nu-și complice existența. Dar Mircea Sântimbreanu (Doamne, iată-mă lăudînd un director de editură!) a crezut că e cuvințios să facă abstracție de „dosarul” autoarei (care și-a ispășit ce a avut de ispășit, cu demnitate) nutrînd interes doar pentru dosarul-carte, prolix și în

parte agramat dar care lui îi spunea ceva: că se află în fața unui om cu har, a cărui șansă n-avea drept s-o anuleze din start. Și Mircea Sântimbreanu a dat un mare examen de noblețe tipărit (cu muncile de redactare de rigoare) o carte căreia marele nostru scriitor clasic și în viață Fănuș Neagu i-a adăugat o postfață generoasă.

S-o recomand onor publicului cititor?

Absurd. Pe drum de seară s-a volatilizat din librării (ce simț fantastic al noutății și autenticității are publicul nostru!) și o nouă ediție ni se impune cu pregnanță. Povestea molcom derulată a femeii din Onești-Gheorghe Gheorghiu-Dej are savoare, ritm, farmec trist, are umor și năstrușnicie, are — de ce să ne ostenim să căutăm alt cuvînt — viață.

Domnica Girneată își narează, cu o cruzime exercitată asupra propriei persoane greu de explicat, picareștile-i tribulații și „romanul” vieții ei devine un document spiritual tulburător. Trezînd prin vămîi teribile, un suflet pur sfîrșește prin a învinge, drumul prin smirc are la capăt frumusețea și can-doarea.

Acest Papillon-Charrière cu fustă de „minurile” ei țesută merită întregul nostru respect. Și credem că va incita și pe alți oameni simpli nesperiți de condei și călimară dar dornici să intre în dialog cu oamenii și cu misterul cuvintelor, să-și ia inima în dinți și să-și încredințeze hirtiei lumînile și umbrele ce-i locuiesc...

Drumul înserat al Domnicăi Girneată are și o prevestire de bună dimineață literară...

GHEORGHE TOMOZEI

O blindă și dulce lumină din lumea copilăriei

Tot în categoria plăcutelor surprize ce ni le oferă Editura Litera poate fi încadrată și placheta de versuri Umbletul fîntinarului, plachetă al cărei autor, Ilie Ștefan Domașnea, cu unele mici inconsecvențe ale demersului său poetic, reușește să ne apropie de o lume după care tinjește cu dulce și blindă lumină, lumea satului bănățean, a unui copil care, în poemul Infinit, ni se destăinuie: „Tata mergea alături de car / Și noaptea era atît de buimacă / Și mersul nostru parcă uitase de lume / Și tatăl tăcea / Îngîndurat / Pînă la capătul pămîntului.” Același neostoit dor după lumea copilăriei îl mistuie pe poet și în poezia Prieteni: „Voi prietenii mei... / Lăsați-mă să aștept calul / Pe care tata l-a vindut în tîrg / Odată cu copilăria mea”, lume care transpare și în poemul Păcurar: „Ți-am jurat credință, mielule / Ți-am jurat cu suflet de copil / Fără credință și-nțelept / Mă privești / Lucid și sacru / Cîmp verde lătrat în ciinii mei...”. Dar între toate poemele care vorbesc despre aceas-

tă grație a aducerilor aminte, cel mai întreg și mai misterios ni se pare a fi Vis: „M-am așezat / Pe dealul cel mai înalt al satului / Oile trecură / Printre pietre / În ferigă păsările / Zburau / Eu alergam cu privirea / Încercînd să ies dincolo de cer / Și am simțit că e o coajă de ou / Ce mă adăpostește / Am vrut s-o sparg / Dar mi-era teamă / Să nu rătăcesc / Și poate pe-acolo / Nu-i nici un cioban / Dar oul așa așa mare / Oare cloșca cu pui ni l-a adus? // Berbecul se slobozi în mine / Scuturîndu-mă de stele”.

Versurile de mai sus, la care mai putem adăuga multe altele încă, fac dovada unei alese simțiri și a unei suficiențe cunoașteri față de mecanismele atît de complicate ale poeziei. Ar mai fi multe de spus, dar ne oprim însă aici. Intenția noastră a fost doar aceea de a saluta dialogul pe care Ilie Ștefan Domașnea ni l-a înlesnit cu lumea sa de gînduri și simțiri.

N. VICTOR

xicale, uitate sau pe cale de a fi uitate, și a căror reîntare în circuitul literar ar aduce, sîntem convinși, un spor însemnat de frumusețe și precizie limbii noastre, limbajului poetic în primul rînd. Selecția noastră este fatal subiectivă, de aceea sîntem gata să primim orice sugestii ar încerca să completeze fișele noastre. Le dăm în ordinea alfabetică tocmai pentru a-i orienta pe cei interesați asupra eventualelor omisiuni. Alături de cuvinte vor fi discutate și o serie de procedee morfologice a căror raritate ni se pare a fi păgubitoare pentru creșterea limbii românești, preanobilă misiune ce sperăm că va face iertate și unele excese din parte-ne, măcar că ne vom strădui anume să nu le facem. Dar una-i vorba, alta-i clozba.

Pe scurt, aceste fișe de dicționar vor încerca să ilustreze o parte din nenumerabilele posibilități de îmbogățire a expresiei românești, argumentînd și imperativul cultivării sistematice, pasionate și competente, a tuturor șanselor pe care, cu mărinimie, limba noastră ni le oferă.

A (SE) ABATE Semnalăm numai un sens figurat pierdut azi. Și anume, poate exista o abatere, o ieșire din calea apucată, a gîndului, a cursului vieții, prin omiterea subiectului ajungîndu-se la „il abate”, „il căsună, îl vine, îl apucă, i se năzare”: Cînd îl abate ei într-o parte, n-o mai poți scoate dintr-a ei. Mai deunăzi îi abătuse zmeoaicei să-mi pule coarne de fier. Cu acest sens, la Eminescu: „Un instinct... / Ce le-abate și la păsări de vreo două ori pe am”. Cred că nici unul dintre cuvintele și procedeele lingvistice folosite de Eminescu nu trebuie lăsat uitării, însușindu-ne integral limba română cea de Eminescu știută. Ar fi chipul cel mai potrivit de a ne arăta, ca vorbitori de limbă română, recunoștința pentru strădania hotărîtoare a poetului în serviciul cultivării limbii ce-o vorbim.

ABIUȚA — alături de abielușa, abieluța, diminutive de la abia, situație rară, dimi-

nutivele de la adverbe, fiind, teoretic, imposibile. Limba română, spun cunoscătorii, se caracterizează și prin numărul mare de diminutive. Alături de număr, să consemnăm și calitatea acestor diminutive, cum sînt aceste diminutive de la adverbe, de neîntîlnit în majoritatea celorlalte limbi. Mai cunoscute sînt acuș, acușă, acușica, binîșor, depărțîșor, încetîșor, repeșor, unii spun și acășică, adresîndu-se astfel copiilor de obicei. Tot către aceștia, mamele folosesc diminutive de la verbe: ai dormică, ai păpică, ai mincărică. Am auzit studentele salutîndu-se cu bonjurică. I l-am tradus unul francez prin „un petit bonjour” și s-a luminat de plăcere.

Abiuța se întîlnește în Banat: „La stîină laptele-l incheagă-n caș și urdă, adecă laptele se încălzește d'abluța și în el se pune cheag”. Abielușa, abieluța se întîlnesc pretutîndeni: „Zărește d'abielușa, ca prin sită, ori ca prin ciur... Numai d'abielușa l'atinsei... Abieluța iese băietu în lume, și-i șiret și rău”.

Mereuț (și mereuța) e și el un diminutiv adverbial.

ABRAȘ „Calul se numește abraș, cînd are o pată albă sub coadă. Cînd fruntea și ochii calului sînt cărărați (dîngat, vîrgat) se zice cal abraș”. (Hasdeu). Din acest sens se ajunge la „ciudat, rău, nărăvaș, violent, care nu suportă să fie condus ori jignit”, cu referință mai ales la oamenii. De oameni cu părul roșu să te ferești, că sînt oameni abrași.

Expresiv, ca și alte cuvinte turcești.

Cuvintelor legate de cal le vom da o atenție aparte. Destul de binecunoscute, din citite mai ales, de cele mai multe ori sensul lor precis nu-l mai știm, la fel cum înșiși căii îi vedem din ce în ce mai rar. Din ce în ce mai înstrăinați de natură, cituși de puțin ne mai putem întoarce la ea dacă nu vom lăsa să piară măcar cuvintele care să ne-o amintească în detaliile pentru noi pierdute.

constelația lirei

ION
BRAD

Orb

Sint orb de albul tău, ninsoare pură,
De gerul sărutat pe gură,
Statuia la răspintii, semn cu care
Își taie rățaciții peste nămeți cărare.
Sint genele mai grele ca streșina pădurii
Îmi urlă la ureche lupii, surii
Nu pot rosti nici numele tău, dragă,
Silabele în țurțuri se încheagă.
Aștept să vină noaptea să mă smulg
Din neclintirea albă ca un fulg
Cind mă vei stringe-n palmă, să te miri
Sint lacrimă? Ori stea? Ah, nici nu sint
Decit o legănare-ntr-o tine și cuvint.

Duhuri

Vi-s numai rinjete gurile,
Ca niște pesteri ce n-au văzut stele.
De vrei să mă smulgeți de-aici
Trebuie să smulgeți
Toate grinele, toate pădurile,
Să opriti toate apele
Ce curg prin hotarele mele...

Otrava soarelui

Otrava soarelui lichid
Mi se strecoară iar în vine.
În suflet pot să mă închid
Ori în abisale marine?

Seafandru? Biet pescuitor
De monștri somnolind în umbră?
Pot să-i inviu, ori să-i dobor
Cind geana soarelui adumbră...

Răsar în mine? Au apus?
Lumina-i plină de himere?
Oracolul nimic n-a spus
Din tot ce dorul meu îi cere...

Sint din mulțime? Sint actor?
Ce tragedie se mai joacă?
Un scut înalt, amestor,
Mă-mbracă-n foc și promoroacă.

Orion

De două ori îndrăgostit: prea mult
și prea puțin pentru-o viață!
Mai întâi, prizonierul unei albe fecioare
prin codrii bintuiți de ecouri
și de iluzii, animal vinător...
Înainte păcatului, pedeapsa supremă:
mi s-au seos ochii, să le caut luminile
din copac în copac, din insulă-n insulă,
pipăind pe buza prăpăstiilor
razele iar inspicate imensele lanuri
crescute în mine, precum prorocise oracolul...

A doua oară, dragostea m-a pus la-ncecare
Pe urmele unei zeițe...
Și ea, cu mult mai sălbatică
decit regii sau căpăunii pădurilor,
m-a ucis din priviri,
m-a asvirlit printre stelele verzi ca meduzele
să veghez, ziua și noaptea,
amăgirile îndrăgostiților...

Copilărie

De prea de departe mă uit îndărăt
Cu ochii mărilor și nu te mai văd...

Esti ceața verde care mă desparte
De viață, de uitare, sau de moarte?

Cine mă strigă dincolo de tine?
Mă cheamă-n leagănul din stele, cine?

Singele meu prin noapte e umbrelt fără pas?
Ori albiile goale de fluvii au rămas?

Urlet

Ghemuit în mine de-atita durere,
Abia-mi mai aud glasul cum urlă:
— Doamne, termină mai repede
Aceste crucificări ale Omului
Numite războaie, exterminări, trecerea granițelor
Laminate frecvent sub șenile,
Aceste perdele de gaze
În spatele cărora infloresce antraxul,
Paraliza, trupul de răni al lui Iov,
Declinarea unei nații pe an, ori pe zi...
Termină mai repede, Doamne,
Aceste explozii ale materiei
Și-ale sufletului, în cele trei medii:
Tărîmul lui Hades, aerul nostru fetid,
Stelele abia eucerite...
— Și ție-ți zic, Omule, încetează odată
Să-ți mai trimiți rachetele urii
În pieptul singurei divinități
Căreia-i cădem în genunchi
Recunoscînd-o, prin jertfe, cu toții:
Inima ta ca un Olimp ce pulsează
O mie de zei spre-o mie de sacre altare —
Respirația, umbrelt, pipăitul luminii,
Arderea gîndului, măturarea cenușilor,
Îmbrățișarea dată iubitei
Ca unui pom încercat
De flori, de lacrimi, de prunci dolofani...
Ție-ți zic, Omule, încetează odată
Pactul cu diavolii tuturor născocirilor
Ce-mi răscolese măruntaiele,
Îmi încarcă genele, ochii,
De pulberea radioactivă
Ca de-o fierbinte zăpadă a morții...

E singe? E-o rece sudoare pe țimpele ude?
Urlu, dar cine m-aude?

Dor cu gheare

Mi se face frig de tine
dor cu gheare mi se face
și cuvintele care atit de bine știau
să facă sluj se innegură
se viioresc acum pe limbă
și dă în clocot de amurg, iubito,
sufletul îmbracă mănușile de gală
noapte de absența ta se face,
vireolacii lumii îmi mistuie conturul —
pe scripeți uriași se desfășoară
lipsa ta — de ninsoare mi se face,
de soldat cu pușcă mi se face
să mă apere de absențe
cind umbra prinde contur de șarpe
să fiu mușcat aș vrea
ah cît aș vrea
mai visînd
mai fiind.

Cu glonț

din sîmbure de cireașă

Pune-ți plasturi pe vocale, iubitele,
mai bandajează-le cu liniști
în orișicum asurzitorul secol douăzeci
mi-a spus iubita elugulind dintr-o cireașă
— vreau armonia unui vers clasic —
tocmai primisem vești
despre cărăbușii atomici,
despre inflație și criza acută
a dolarului,
ce să mai amintesc de Sabel
și subdezvoitare...
Tocmai imi mergea de mînnune
descifrarea ultimului mesaj
descoperit în ocean
pe pămînt și în văzduh —
imensul strigăt al omenirii,
așa că nu pot renunța la vocale, iubito,
și ca în copilărie te impușc
cu acest glonț din sîmbure de cireașă.
nu pot renunța la vocale, iubito,
revoluția mai are nevoie de vocale
nu pot să-ți scriu astăzi armonioase
și suave versuri — deși îi iubesc
pe clasici
deși aș vrea, ah cît aș vrea
armonia din versurile clasice —
în rest ce să-ți mai spun?
poți să te bizui pe mine!

IOAN RADU IGNA ■

De dragoste

Și nicidecum n-o să-ți spun că mă doare
privirea cu care te văd și simțul cu care aud
zicîndu-se că ai carne de floare
și sufletul tău arată mereu polul sud.

Poate că ești pentru vis inventată —
mașinărie cu nervi și cu gînd.
Lucrurile par animale domestice
ce te ating fremătînd, delirînd.

E a dracului de lucidă ninsoarea,
nu-i făcută din aburi de-alcool
și nu-și uită vreodată culoarea
și își poartă pe cîmp trupul gol...

Cum hrănești o oglindă și-l mai dai o speranță
de a fi genială sau eroare de rînd,
tot așa eu incerc să forțez o balanță
să se-ncline spre soare, să se-ncline spre gînd...

DAN ROTARU ■

Orfelinatul limbii române

Sint singur în trenul expres
și vreau să vorbesc românește,
lume mai urcă,
lume coboară,
femei și bătrini, soldați și copii,
dar în expresul de noapte
ce merge la Baia
doar merele din desagă

ar putea să vorbească,
doar merele ar putea, însă tac,
acolo-n desagă li s-a scurtat din frunze,
li s-a scurtat din vrajă,
li s-a scurtat și limba,
O femeie plînge

pe-un sac de cartofi,

fiul ei, Domokos,
a murit,
plînge de i se zguduie carnea și dînișii,
e vreme de ploale, e frig,
parcă ziduri de catedrală
i se năruie-n trup...
Saci de cartofi

lingă sacii cu grine,
Doamne, fă-te că nu vezi această femeie
care plînge încet
la căpătiul limbii române
sau prefă-te bolnav, prefă-te că zaci
în expresul de noapte
ce duce suspine în saci.

Sint singur
și vreau să vorbesc românește,
lume mai urcă,
lume coboară;
de-ar fi să mă se tragă

pe roată un verb,

Doamne, fă-i o haltă
pe-aceste coline,
E afită tristețe.

Desen de SIMONA POP BĂRBULESCU ■

Vreau să cobor,
Afară plouă mărunț,
Zgomote de macaze, de frîne,
cineva se-apropie

și mă-ncreabă sfios:

„ce fel de tren
este trenul ăsta de noapte?”
Mă ghemuiesc într-un colț,
aș vrea să-l răspund însă nu știu nimic
și nimic nu-i pot spune,
cum să-i spun că trenul acesta de noapte
este de fapt
orfelinatul limbii române.

VALERIU ARMEANU ■

Curier literar

Vintur Romel (dacă v-am înțeles bine numele): poeziile trimise se încadrează foarte exact între „mai trimiteți” și „deocamdată nu”, motiv pentru care vă sfătuim să frecventați sedințele de lucru ale unui cenaclu literar. Același îndemn și pentru: Claudiu A. Cărcoană, Mihaela Enescu, Felix Cristian, Carmen Burcea, Elena Radu, V. I. Aru, Rodica Dimcea, Dumitru Manolache, Cristina Hard, Dolina Candor și Ciprian Budeș, Ilie Adriana și Cristian Seraclu.

Liliana Clornei: evident, aveți o îndeminare a versului, dar tocmai această îndeminare (a se citi ușurința de a versifica orice, fără temel și fără profunzime) este pericolul pe care-l sesizăm; așteptăm alte poeme de genul celui intitulat *Imprudență*.

Alexandru Gheorghe: mult sentiment și mult respect dovediți pentru ceea ce inseamnă în viața noastră de toate zilele marele Mihai Eminescu, dar, din păcate, din punct de vedere artistic, poezia este total nerealizată.

Emil Chiriță: așteptăm alte poeme precum cel intitulat *Caii*.

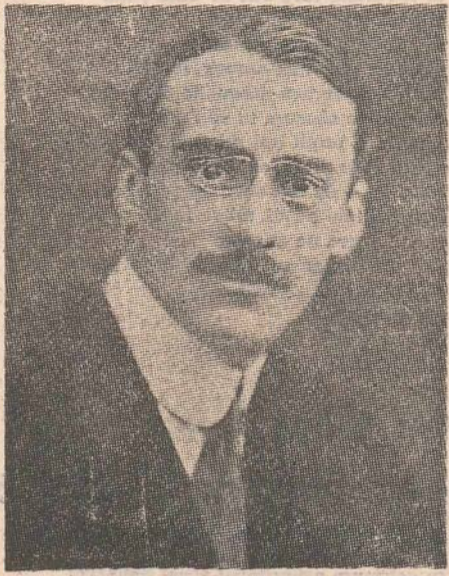
Voicu Olari: alături de versuri bine strunite ca „Dulce patrie / din iubire eternă te-ntrupezi / și acest suflet / ce noi îl purtăm / veșnic ni-l umpli / cu muguri de stele preafragede / neatînse de fluturi...” întîlnim și stingăcii ca „Tu știi că putem rețeza / ca pe o floare bălărilile (?) / Gigantice ce vor să ne-acopere...”. Sintem convinși că într-un cenaclu, supuse dezbaterilor, poeziile dumneavoastră n-ar mai avea astfel de contradicții în ceea ce privește realizarea lor artistică.

Deocamdată nu pentru paginile trimise de: Eugeniu Stavri, Ion Stan, Florica Neicu, Lică Giangu, Gică Bălășoiu, Toma Mocănescu, Iga Cristina-Doina, Indrei Florina-Anca, Mădălina Năstase, Constantin Dinvrancea, Marius I. L., Nichita Alexandru, Ioniță Gheorghe, Stelian Drăgușin, V.A. (Murgeni — Vaslui), Corneliu Teodorescu, Valentin Soco, Mariana Vătulu, Laurian Stănescu.

Manuscrisele nu se înapoiază.

V. N. ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

În acest capitol din memoriile lui Ion G. Duca — care prezintă atmosfera panicardă ce cuprinsese Iașiul în iarna anului 1916 — un loc aparte îl ocupă descrierea stării de spirit în care se găseau partizanii politici, acea „majoritate” (deputați, senatori) care constituia rezimul vieții parlamentare pentru guvernarea național-liberală.

Infringerile suferite de armata română pe fronturile în care ajutorul aliaților fusese ca și inexistent se răsfrungeau în chip dureros și în conștiințele oamenilor din spatele cimpurilor de luptă. Așa încît, nu este de mirare că o anume dezorientare — anticameră a neîncrederii, apoi a ostilității — cuprinsese și „majoritatea” parlamentară. Se ridicau chiar unele voci care cereau „sanctiuni pentru trecut, garanții pentru viitor”.

La rîndul ei, străvechea capitală moldavă făcea tot mai anevoie față asalturilor disperate ale refugiaților. Viața în Iașiul aceluia timp era marcată sever și la tot pasul de sumedenia privațiilor și lipsurilor — realități dure ce vor contribui evident la „clătirarea solidarității de partid”.

Era momentul, așadar, să se treacă de urgență la remontarea suflutească a prietenilor politici — în care ordine de idei mărturiile lui Duca abundă în transmiterea de date și, mai ales, descrierea de fapte ce prefigurează o inedită campanie propagandistică purtată după toate regulile tacticii și strategiei politice.

Opoziția tot mai strimtoare a lumii conservatoare, cea aflată în bejenie, așea — după cum era de așteptat — tumult, nerăbdarea întru venirea la putere. Trebuia, prin urmare, dacă nu ademenită cu totul, măcar ținută într-o

atitudine neutrală. Dar și aici — relevă memorialistul — abilitatea ofertanților și maleabilitatea solicitatorilor au sfîrșit prin a-și întinde punți de legătură într-o imediat-viitoare guvernare de „uniune națională”.

Minuțioși, atenți și la micile defecțiuni posibile în actele de guvernare, factorii responsabili s-au îngrijit pînă și de atitudinile celor neînregimentați în partidul național-liberal sau în cel opozant. Față de astfel de solitari de marcă — Nicolae Iorga, Matei Cantacuzino — memorialistul istoriseste cum au fost folosite, deopotrivă, persuasiunea și cultivarea virtuților și, mai ales, slăbiciunilor acestor temuți oratori.

Am văzut în prima parte a prezentului capitol cum amatorii de pescuit în ape turburi stîrniseră panică și suspiciuni la palat și printre ministrii aliați. De astă dată, I. G. Duca surprinde seria eforturilor conjugate întru potolirea agitațiilor în cercurile regale și întoarcerea la sentimente de generoasă, statornică încredere a lui Saint-Aulaire, Barclay et comp. — martori pretioși ai cumplitelor jertfe aduse de poporul român pe altarul unității sale naționale.

De peste toate cele, însă, cititorii noștri cu siguranță că vor desprinde și incerta zgură politicianistă — prezență obiectivă, am putea zice, între articulațiile unui regim de structură burgheză prins pe coama unor evenimente naționale epocale ce aveau să-i potenteze salvator singurele puncte cardinale și de rezistență din programul său politic.

STELIAN NEAGOE

Nici prietenii noștri politici n-au putut scăpa de această pernicioasă contagiune. Neconvocarea parlamentului îndată după declarația războiului se răzbuna acum. Lăsați de prea multă vreme din cauza neconvocării parlamentului în voia lor, amărîți că-și părăsiseră căminurile, impresionați de nenorocirea țării, simțind, auzind, văzînd cum ostilitatea obștească creștea în jurul lor, se clătinau și ei. Unii se întrebau dacă Brătianu n-a făcut rău să intre în acțiune; alții credeau sincer totul pierdut; alții luau drept bune toate svonurile care circulau, toate invinuirile ce se aduceau și în consecință cereau și ei sancțiuni pentru trecut, garanții pentru viitor. În genere era însă la ei mai mult dezorientare decît adevărată neîncredere sau decît hotărîtă ostilitate. Solidaritatea unor vechi conlucrări, puterea unor prietenii încercate de ani, tradiția unei discipline adinc înrădăcinate mențineau coeziunea partidului chiar în mijlocul năprasniciei vijelii care sufla peste el.

Pe de altă parte, fizionomia Iașului era impresionantă. O invazie de refugiați care de-a valma cu autoritățile căutau adăpost și hrană. Mărzescu în calitate sa de primar făcea de trei săptămîni sfîrșiri supraomenești ca să găsească tuturora locuințe potrivite. Ceea ce a reușit să facă în acele zile a fost o adevărată minune. Dar marea sa meriț nu va fi atît de a fi rezolvat dificultățile fără seamăn ce stăteau în fața lui, cît de a fi reușit s-o facă mulțumind pe toată lumea. Într-adevăr, știa cu un cuvînt prietenește, cu o glumă să aline suferințele unora, să imprăștie descurajarea altora, să fie cu toți răbdător și părintesc. Și numai lesne nu era. De dimineața pînă seara era la el un bilci. Unii cereau o oada, alții veneau să spuie că nu se împacă cu gazda găsită, alții declarau că fiind pe stradă cu nevasta și copiii stău acolo pînă primăria va avea grijă de ei; plecau, iar veneau, plîngeau, implorau, mai erau și necuviințioși. Cu o neobosită abilitate. Mărzescu evolua printre toate aceste dificultăți și adversarii și prietenii erau unanimi în a-l lăuda. Era fără îndoială singura personalitate populară din acele vremuri.

În realitate meritul lui Mărzescu era mai mare chiar decît ne apărea în acel moment. Într-adevăr, noi credeam că leșenii, mișcați de suferințele noastre, ne primeau frățește, brațele deschise. Or, nu era deloc așa. Bravii leșeni erau foarte plictisiți că venim să tulburăm liniștea pașnicului lor oraș... Recunosc că leșenii au știut să salveze oarecum aparențele. Ciuda și neplăcerea lor nu îmbrăcau forme active, se exprimau printr-o surdă ostilitate, printr-o răceală caracteristică, printr-un fel de abținere sistematică jignitoare și pentru noi, bieți refugiați, profund dureroasă și profund regretabilă. Abia mai tîrziu, după luni întregi de conviețuire și de suferințe comune, raporturile au devenit mai intime, mai apropiate de ceea ce ar fi trebuit să fie de la început. Mă tem însă că așa greși dacă așa susține că au avut vreedată cordialitatea cu adevărat frățească ce ar fi trebuit să abă neîncetat, între fiii uneia și aceiași țări și în niște clipe de așa cumplite suferințe și de așa înălțătoare speranțe.

Deocamdată, grija de căpetenie a lui Mărzescu era aprovizionarea orașului mai mult decît încarturirea refugiaților. Iașul nu era organizat ca să îndestuleze nevoile unei populații de trei ori mai numeroasă decît populația lui obișnuită și care pe lângă aceasta creștea din zi în zi și din ceas în ceas. Pe de altă parte mijloacele de transport erau aproape inexistente. Nevoile armatei absorbeau totul. Micile depozite din oraș se topeau cu o explicabilă iuteală. Piața era goală. În restaurante lumea făcea coadă și după citeva zile o fărfurie de fasole era tot ce se putea obține. Iarna bătea la poartă. Provițiile obișnuite ale gospodăriilor ieșene erau deja pe sfîrșite. Lumea degerînd cerea să se taie pomi de la Copou și de prin grădinile publice. Toți acești refugiați neavînd nici o ocupație rătăceau toată ziua pe stradă, vociferau, se văitau, așteptau ultimele știri, le comentau, le denaturau. Transfor-

Iași — Primele săptămîni (II)

măseră Iașul într-o mare agoră, într-o agoră din vremea decadenței...

În mijlocul acestei zarve, fierberii și învîlmășeli Brătianu sosi de la Birlad. L-am pus imediat cu toți în curent de ceea ce se petrece. Afară de mici amănunte se aștepta la ce a găsit. Dar atitudinea regiunii l-a surprins și l-a mihnit. Furtuna trebuia potolită. În fața noastră stăteau mari indatorii. Trebuia să ne arătăm la înălțimea vremurilor și să împlinim cu hotărîre. Spectacole ca cele de la Iași erau manifestațiuni bolnăvicioase de natură a ne scădea și a ne dezonora. Ele trebuiau deci înlăturate cu energie. Fără a pierde o clipă Brătianu s-a pus pe lucru. Ne-a convocat în consiliu la Costinescu acasă. Ne-a repartizat rolurile. Alecu Constantinescu cu Vintilă Brătianu și cu Mărzescu trebuiau să ia imediat în mînă chestia aprovizionării, cea mai urgentă din toate. Parlamentul trebuia convocat cît mai curînd. Ziua de 9 decembrie [1916] fu fixată de comun acord cu regele. Pînă atunci două acțiuni trebuiau întreprinse: întâi trebuia luat contact cu majoritatea și strînse rîndurile ei și, al doilea, trebuiau începute negocierii cu opoziția — în vederea dezarmării ei și a unei colaborări comune de guvern.

Pentru îndeplinirea primei acțiuni se hotărî ca să convocăm pe serii, mai multe zile de-a rîndul, pe membrii majorităților la Mitropolie, la mine, la un ceai. La prima întrunire va participa și Brătianu care va face o expunere a situației; la celelalte întruniri va veni dacă va putea; dacă nu, vom expune noi situația deputaților și senatorilor. Eu am primit îndeosebi însărcinarea să mă ocup cu aceste întruniri parlamentare. Dar urma că fiecare dintre colegii și Mărzescu să vorbească de pe acum cu cei cu care erau în relațiuni mai intime.

Pentru îndeplinirea celei de a doua acțiuni, Alecu Constantinescu va pregăti terenul și pe urmă Brătianu personal va avea o explicație cu Take Ionescu. În același timp, Mărzescu va profita de relațiunile sale cu Dimitrie Greceanu spre a-l îndemna să intervie pe lângă Take Ionescu în sensul dorit. Costinescu se oferî să vorbească și el cu Take Ionescu. Pe lângă aceasta, eu am mai fost însărcinat să intru în legătură cu doi dintre solitari. Cu Matei Cantacuzino, cu care eram cam intrudit și în foarte buni termeni, și cu Iorga — care trebuia neapărat menținut în bunele dispozițiuni în care se afla. Misiunea pe care o avusesem pe lângă Iorga în tot timpul neutralității și care fusese întreruptă, în parte, primele luni ale războiului — Brătianu îmi cerea s-o reiau acum cu toată stăruința. De corpur diplomatice avea să îngrijească Brătianu. Se va lămurii cu Poklewski, cu Fasciotti, cu Barclay și cu Saint Aulaire. De ceilalți nici nu voia să auză. Ziaristii străini au fost dați în sarcina mea, ca și presa internă care se reducea la vreo două ziare locale din Iași și care prin aceasta însăși și sub regimul cenzurii nu prezenta nici o importanță. În fine cu palatul, Brătianu nu înțelegea să rămîie în echivoc. Barbu Știrbey chemat din Birlad trebuia să vorbească regiunii, să înlătore influențele ce în lipsa lui determinaseră schimbarea ei de atitudine. După aceea îi va cere și Brătianu o audiență. De rege, Brătianu abea se despărțise la Birlad și credea că poate în totul conta pe el.

Pînă la 9 decembrie, adică pînă la deschiderea Camerelor, timpul era scurt, mai puțin de opt zile. Cu toți am început să executăm hotărîrile luate și însărcinările primite. Și spre marea noastră mulțumire, toate măsurile de ordin politic erau îndeplinite cu succes. În citeva zile furtuna era potolită, zarva înlăturată, agitația stînsă și criza dominată. Brătianu era iarăși stăpîn pe situație.

Cu majoritățile lucrurile au mers ușor. De fapt chiar înainte de sosirea lui Brătianu luasem contact cu mulți prietenii. Consfăturirile de la Mitropolie au avut numai meritul de a concretiza stringerea

rîndurilor și de a ne da prilejul să vorbim cu parlamentarii din Moldova, care pînă atunci rămăseseră în județele lor. Bineînțeles erau multe nedumeriri și multe nelămuriri. I-am lăsat însă pe toți să-și spună păsul, am discutat cu ei toate chestiunile pe îndelete și l-am solidarizat ușor cu politica guvernului. De fapt era firesc să fie așa. Afară de cei cîțiva ca Stere, C. Iarca, chiar Titu Frumușanu, care rămăseseră în teritoriul ocupat, toți cei ce ascultaseră de îndemnul nostru și veniseră în Moldova, toți erau principial de acord cu noi — că războiul acesta se impunea, că prin urmare trebuia să intrăm în acțiune. Cunoștința ce fiecare din ei avea despre situația internațională în genere, precum și afirmațiunea lui Brătianu că nu mai putea prelungi neutralitatea îi convinsese pe toți că nu puteam face o altă politică decît aceea pe care o făcusem.

Că planul nostru de război fusese întocmit de acord cu aliații — o știau și le-am confirmat-o cu amănunte. Că reușita acestui plan era în funcție de ruși și de Sarrail era lesne de înțeles pentru orice om de bună-credință. Că nici rușii, nici Sarrail nu se ținuseră de cuvînt — o vedeau singuri. Fiecare, putea din propria sa experiență invoca o nouă mărturie și aduce o nouă dovadă. Prin urmare, ce rămînea după sfînta dreptate de imputat lui Brătianu? greșeli de amănunt? Pe acestea le puteau scormoni adversarii pătimasi; prietenii politici se scoteau chiar datori să le înlătore cu dispreț. Atitudinea lui Ilescu? Era vădit că nu putea fi făcut răspunzător el de purtarea ciudată a lui Sarrail și de scandaloasa rea-credință a celorlalți aliați; de altmînteri se știa că va fi îndepărtat de la Marele Cartier. Atunci ce mai rămînea? De ce nu s-a încredințat din primul moment comanda lui Averescu? Membrii majorității îl cunoșteau. Știau că are ambițiuni politice, îl vedeau complotînd cu opoziția, simțîmintul de partid îi mina să fie protivnic și să aprobe prevederea lui Brătianu de a nu îl încredința o situație de care ar fi abuzat cu siguranță. Altfelva trebuia lămurit cu reprezentanții majorității. Trebuia să li se arate că noi nu eram izolați, că eram o parte dintr-un tot frontal interaliat. Că victoria sau înfrîngerea avea să fie determinată de marii noștri aliați, că fatala acțiunea noastră avea un caracter secundar și subordonat, că astfel stînd lucrurile, eram de bună seamă îndrituiți să suferim de cele ce, din vina altora, trebuia să îndurăm astăzi, dar că la urma urmei față de problemul privit în întregime lui dezastrul nostru era un incident dureros, atît și nimic mai mult. Adevărată chestie era: sorții de izbîndă ai aliaților au sporit sau au scăzut? Dacă au scăzut, atunci da, descurajarea noastră ar fi legitimă. Dacă dimpotrivă, au sporit, însă atunci nu numai că nu subzista motive de îngrijorare pentru viitor, dar putem mai mult decît oricînd privi viitorul cu liniște și cu deplină încredere.

Din toate informațiunile noastre rezulta în chip neîndoielnic că aliații erau mai siguri decît oricînd de victoria finală. Cu toate succesele ei trecătoare, Germania era sleită. Lupta cu foamea și puterea ei de rezistență era tot mai mărginită. În asemenea condiții ce putem risca: noi nenorociți, evacuarea întregii Moldove, soarta sirbilor. Groaznic fără îndoială, dar ne vom retrage cu tot frontul rusec pe Prut, pe Nistru, mai departe de va fi nevoie. Ultimul cuvînt tot noi îl vom avea. Prețul va fi mai scump decît am crezut-o, dar idealul național va fi îndeplinit. Noi, pribegii, nenorociții de astăzi, vom fi în istorie generația fericită a înfăptuirii României Mari. Acest raționament, atît de simplu, atît de evident, a fost pentru cei mai mulți dintre prietenii noștri o revelație. Ca prin farmec a liniștit conștiințele turburate și a reînviat speranțe pierdute. E curios, dar afară de rare excepții, aproape nimeni în acel moment nu-și dădea seama de solidaritatea frontului nostru cu fronturile aliate, aproape toți uitau că acțiunea noastră se încadrează în

acțiunea generală. De îndată ce le învederai aceasta, optimismul înlocuia pe dată cel mai cumplit pesimism. Ca să fiu drept, cîțiva prieteni, cu toate lămuririle și argumentările noastre, au rămas sceptici, dar au păstrat scepticismul lor ascuns în fundul sufletului lor. Concursul nu l-au făgăduit cu tot devotamentul și dealtfel numărul lor a fost redus. Ceea ce voia în primul rînd Brătianu e ca parlamentul, cu tot dezastrul suferit, să dea țării și mai ales străinătății impresia că România — strîns unită în jurul regelui și armatei ei — e hotărîtă să ducă lupta înainte alături de aliați, orice s-ar mai întîmpla și pînă capăt. Această impresie toți prietenii de majoritate ne-au asigurat că vor da-o în chipul cel mai categoric. Nu le putem cere mai mult. Partidul național liberal dovedea astfel încă o dată în ceasuri de foarte grea cumpănă ce admirabil instrument de guvernare este. Brătianu putea fi nu numai mulțumit, dar mindru.

Cu opoziția, de asemenea, greutățile au fost lesne învinse. Lipsit de sprijinul palatului, văzînd că parlamentul nu poate fi sustras influenței lui Brătianu și aliații stăruind pentru un guvern național — ce era să mai facă Take Ionescu? El avea mania tranzacțiilor atît de adinc înrădăcinate, încît se pretindea că chiar atunci cînd e să cîștige un proces, tot prefera să recurgă la o tranzacție. Dar cînd procesul era pierdut se putea să nu primească Take Ionescu tranzacția ce i se oferea și încă o tranzacție din cele mai onorabile? S-a convenit deci că Take Ionescu și trei din prietenii lui să intre în guvern. Persoanele și amănuntele se vor fixa după întoarcerea regelui. Noul guvern să se constituie imediat după deschiderea Camerelor. Brătianu ținea ca să se prezinte în fața parlamentului cu guvernul cu care declarase războiul. Take Ionescu își lua totdeauna angajamentul să se înțeleagă cu parlamentarii din partidul său, pentru ca nicî ei să nu alunече pe povîrnișul incriminării lor violente — așa încît reprezentanțiunea națională să se înfățișeze cu demnitate înaintea lumii, iar nu sfîșindu-se prin lupte intestine.

Cu solitarii, izbîndă pe toată linia. Matei Cantacuzino capitulase sub focul convergent al lui Victor Antonescu, al lui Mărzescu și al meu. Și lui îi scăpase noțiunea solidarității frontului. Argumentele mele în această privință l-au surmîntat plăcut, întii, și l-au convins pe urmă. Va veni la Camera în dispozițiuni amicale. Iorga, într-o stare de spirit excelentă, biciuia pe cei ce în asemenea momente se ținneau de intrigării meschine. Era plin de încredere în viitor, nu se preocupa decît de „Neamul Românesc”, scotocea toată prăvălia anticărului Kupfer [din] strada Lăpușneanu și se dispera fiindcă nu mai găsea cărțile vechi, edițiile rare de pe vremea lichidării bibliotecilor boierilor sărăciți. O vizită a lui Brătianu, cu mulțumiri și cuvinte de laudă, ne asigurase nu numai simpatia dar activa sa colaborare. Pe [A. C.] Cuza am convenit să-l lăsăm în plata Domnului. Mărzescu sau Morfun ne atrăseseră atenția că la el spiritul de contradicție e atît de dezvoltat, încît va fi destul să vază că îi cerem ceva — pentru ca pe dată să facă contrariu. Pe de altă parte să contractăm față de el fie chiar obligațiuni morale nu ne convenea. O notă discordantă și pornită de la o um ca el nu putea compromite armonia de care eram asigurați. Cel mult putea s-o confirme.

Cu diplomații, Brătianu știa întotdeauna să se înțeleagă cînd voia să-și dea puțină osteneală. Prin inteligența, prin dibăcia, prin farmecul său îl seducea ușor. Barclay nu cerea decît să fie convins. De la Fasciotti se obținea totul dîndu-i-se importanță. Ce costa în asemenea împrejurări să îi dai chiar importanța pe care n-o avea? Saint Aulaire a fost mai rezervat, dar Misiunea franceză și Parisul cereau ca România să fie încurajată și autorii războiului susținuți. Cu Poklewski era inutil să mai vorbești — era rechemat. Unul din înalții demnitari ai curții, unul din intimii împăratului, generalul Massoloff, fusese desemnat să-l înlocuiască. Totul s-a redus la efuluniile unei despărțiri pe care și unul și altul o regretau sincer.

Eugen Seceleanu sau virtualitatea imposibilă

Mărturisesc că m-am tot frământat cum să încep aceste rânduri triste, încărcate de emoție. Plecaser de numai câteva minute din biroul redactorului șef al revistei pe care Eugen Seceleanu a slujit-o cu vervă și ironie subțire dar și cu devotament politic și profesional, timp de mai mulți ani; eram sub puternica impresie a sarcinii pe care mi-o luasem, la ideea poetului Adrian Păunescu, aceea de a scrie o evocare despre cel care nu mai este Eugen Seceleanu, o evocare pe cit de tristă pe atât de necesară, metamorfozată într-o grea dar măgulitoare misiune pentru mine. Mă dusesem la poet să-i prezint mai multe documente aparținând prietenului comun, pentru a le găsi un rost; rămăseseră la mine întâmplător, de mai mulți ani, într-una din serile prelungite la un pahar de Stoliciua, în jurul unei teme pasionante, în care aproape totdeauna el găsea argumente mai persuasive. Documentele rămăseseră la mine dar, din indolența mea, care nu-mi este imputabilă și dintr-o lipsă de interes caracteristică lui (pentru că nu-l interesau decât ideile generoase ale acestei societăți românești și cum să contribuie la transpunerea lor cit mai „eficientă” în practică) nu i le-am restituit nici până în clipa în care ar fi urmat să ne îmbățim atunci când, împreună am fi devenit un patriarh de 80 de ani. A murit fără a împlini măcar 40 de ani, după ce fusese un fel de Ion Theodorescu înainte de a deveni Arghezi.

A trăit mult, a trăit puțin? Nimeni nu se poate pronunța. Timp de peste 15 ani a „făcut” vreo 5-6 meserii, până când și-a găsit un vocația, pe care oricum o avea, ci mai curând „terenul” de afirmare a talentului său spumos, tumultuos care „dădea afară” de finețe și ascuțime, înscriindu-se pe filiera Iif și Petrov. Când îmi amintesc cu cită profunzime și ironie îmi vorbea despre personajele lor simțeam că spiritul lui ar fi putut scoate la iveală ceva asemănător sau poate mai colorat, mai viu, mai caustic, la adresa multor strimăciuni care-l inspirau; el, Eugen Seceleanu, putea fi într-adevăr unul din scriitorii care să ajute societatea exact în partea ei bolnavă, acolo unde oamenii își mai declină, într-un fel sau altul, calitatea de oameni dar mai ales, abdică de la principiile și normele unei conduite morale atât de frumoase și de permanent înrădăcinată în românul nostru dintotdeauna.

Nu cred, după cum l-am cunoscut, că l-ar fi făcut plăcere aceste aprecieri ale mele, dar sint sigur că, în cel mai bun caz, le-ar fi luat drept una din puținele sincerități și încurajări care i s-au arătat. Cred însă că în condiții normale ar fi fost mai curind pentru mine o plăcere să-i încerc vreo recenzie la cărțile pe care nu a mai apucat să le scrie.

El primea succese și infringerile urmând sfatul marelui Kipling: „If you can meet with Triumph and Disaster, /

And treat these two impostors like the same, /... Yours is the Earth and everything that's in it, / And — which is more — you'll be a man”.

Când s-a scris despre el în „Flacăra”, la dispariție (din păcate numai aici), a fost mai curind prezentat drept ceea ce a fost. Cu conștiința împăcată de un adevăr axiomatic — l-am cunoscut foarte bine ideile, exploziile, valențele și încăpăținarea — eu sint nevoit, din nefericire, să scriu acum despre ceea ce ar fi urmat să fie. Virtualitatea imposibilă, acest paradox adevărat, trebuie înțeleasă în sensul că el se lansase pe drumul afirmării serioase și profunde, din care nu-l putea opri decât ceea ce l-a oprit în mod imoral și nedrept, dar omeneste.

Aș putea fi întrebat cum prodest aceste rânduri? Aș răspunde imediat și fără șansa de replică: ele vor să servească o idee; ideea care l-a condus tot timpul trăirii lui dar pe care n-a apucat s-o fructifice; el a apucat numai să arunce sămânța adevărului și mijloacele de a-l cultiva până va crește spre maturizare. A lăsat în jurul lui ceea ce mulți confrăți se trudesc abia să găsească și truda le este adesea zadarnică; pentru că poți ști ce căuta dar nu știi cum să descoperi și dacă descoperi, nu știi să valorifici. El ar fi știut să valorifice ceea ce găsește de mult, fiindcă mijloacele de care dispunea țineau de valoarea lui intrinsecă, lăuntrică, intimă; era ideea de mai bine, de armonie prin luptă, de simetrie morală sau de perfecțiune sferică (așa cum învățase el în facultate de la Democrit).

Tutorul celor cunoscuți le vorbea de această calitate pe care mai puțin dintre noi o avem. El ar fi îndreptat multe lucruri strimbe prin scrisul lui atât la revistă cit și, mai ales, prin scrierile de care avea convingerea că nu mai poate scăpa. Erau ideile care nu-l lăsa în pace. Era un pasionat în tot ce făcea și credea cu convingere — ca și mentorul lui literar, Miron Radu Paraschivescu — că adevărul, valoarea și dreptatea trebuie să triumfe. Relațiile lui cu autorul nemuritoarelor „cintice țigănești” nu-mi erau foarte bine cunoscute; noi cînd ne întâlneam nu simțeam nevoia vreunui element de extremitate, fiindcă aveam prea multe a ne spune.

Totusi, mi-au rămas câteva frînturi de gânduri exprimate de „maestru” dintre care nu pot să nu amintesc de îndemnul pe care-l făcea, de „a scrie cu inversunare” după ce-i citise câteva pagini „excelente”.

Nu știu cît l-a ajutat (sigur l-a ajutat moral) M.R. Paraschivescu să-și vadă „copilul” respirînd și iradiînd idei noi-toare în literatura noastră, dar sint sigur că după aceea primă și ultimă carte nu ar mai fi simțit nevoia de sprijin, fiindcă el era deja circumscris sferii celor hărăziți a iniriuri suflătele oamenilor.

După moartea lui M.R. Paraschivescu, care s-a petrecut acum zece ani (poate că cineva se va gândi la această cifră rotundă...) soția acestuia îi scria amicului meu: „...Poți veni pe la noi ori de cite ori te vei simți mai singur decit într-un pustiu. Noi îți vom arăta relicvele unui vapor care cîndva avea ancora sus dar de pe puntea căruia se mai poate visa.

Cu caldă afecțiune, Lena Paraschivescu, Văleni 12.III.1971”.

Chemat pe corabia rămasă fără timonier, avea să o părăsească, la rîndu-i, după numai aproape zece ani, timp în care abia învățase să o conducă singur.

Nu mai știu cîtă ani a muncit la micul său roman „Eternitate locală” fiindcă era în stare de explozii neașteptate, în care putea așterne pe hirtie zeci de pagini dintr-o răsufflare; după cum avea perioade în care se frământa cu tot felul de probleme, dintre care neazurile de viață personală, de familie ori de tracasare profesională, nu erau dintre cele mai mărunte.

Sigur este că de scris, l-a scris repede, după o gestație poate de o viață dar pînă la momentul nașterii editoriale i-au trebuit ani de umblături și ciocănituri la porțile inerției sau ale celor care nu puteau accepta ideea că „ascensiunea lui nu poate fi oprită”. S-a întâmplat totuși să li se facă pe plac și încă total dar pentru asta nu-i nimeni vinovat.

Intervențiile pe care și le-a permis prin M.R. Paraschivescu au fost de ordin moral și nu au ținut de probleme administrative, de procedură, de care însuși maestrul nu a fost lipsit, așa cum rezultă dintr-o frumoasă scrisoare adresată emulului său. Sprijinul sperat de la M.R. Paraschivescu era unul prea de fond ca să nu-i fie dat, iar aceasta, se pare, a cîntărit ceva în convingerea celor care nu aveau încredere într-un talent autentic.

Am cules de la prieteni de-ai mei, care s-au adăpat accidental în casa mea de la izvorul ironiei lui optimiste dar neiertătoare, impresii care confirmă total aprecierea privind ascuțimea spiritului lui; nici una însă nu a putut exprima un adevăr pe care eu i l-am putut descifra: numai rigorile publicistice l-au făcut mai reținut și l-au stîrbit oarecum din verva și sarcasmul de care-i plăcea să se folosească în deplină voluptate în discuțiile libere sau le-ar fi „valorificat” în scrierile de anvergură la care se înhamase și pe care avea datoria să le realizeze; spre binele și desfătarea celor care astăzi nu-l mai pot citi. Această tristă evocare nu poate fi la înălțimea spiritului prietenului meu și îndrăznesc să afirm că, din cauza intreruperii imtempetive a firului și filonului său creator, nimeni nu s-ar putea hazarda în aprecieri exclusiviste și

definitive; pentru că el nu s-ar fi definitivat niciodată.

Răsfoindu-i hirtile rămase la mine, chiar și după transcenderea lui în „eternitate locală” — fiindcă de una mai largă nu a avut parte — mi-am dat seama că am greșit de două ori: o dată pentru că nu le-am răsfoit din vreme pentru a i le înapoa și a doua oară cînd, la trăsnetul care a survenit, nu am alergat acolo unde trebuia (și unde am ajuns atît de tîrziu) pentru a le reda, sub această formă stîngace, celor care poate încă așteaptă de la el alte și alte cărți. Repet că nu-mi reproșez decit acum faptul că i-am respectat intimitatea gîndurilor și a hirtiiilor lui valoroase: abia împreună cu poetul Adrian Păunescu, emoționați amîndoi, am aflat pentru prima dată de existența și conținutul documentelor (fotografii foarte semnificative pentru stilul de viață și de gîndire, corespondență amîntită, certificate medicale, demisia lui de la pompierii. Păcat că nu am găsit și reflecții scrise de-ale lui asupra unor probleme ale literaturii sau ale vieții literare.

Mult m-a impresionat carnetul lui de student în care am depistat singura notă de 6 — la una din materiile înrudite cu cea care mai tîrziu avea să-i fie sursă de existență. La celelalte obiecte, în special la cele care aveau să-i dea profilul filozofului profund și larg, studentul Eugen Seceleanu avea aproape numai 10. Cu toate acestea la terminarea facultății — deși nu cu magna cum laudae — nu a avut noroc de o repartizare pe măsura valorii sale. Pentru început a funcționat scurt timp ca profesor într-un sat, din Dobrogea mi se pare: apoi s-a metamorfozat în ofiter fiindcă două care, împrejurările anilor 1968-1974 l-au dus, ca educator, la un cămin de surdomuți, pentru ca înainte de „Flacăra” să fie redactor la revista pompierilor. Îmi amintesc cu cită ironie la adresa oamenilor și cu cită simpatie la adresa patrupedelor lătrătoare, îmi povestea episodul cu un ciine brun, personajul principal dintr-un reportaj reușit.

Este foarte probabil că, dacă l-ar fi reîntîlnit pe prietenul lui, Adrian Păunescu, ceva mai devreme, acesta l-ar fi ajutat să scutească mult din tevatura la care a consimțit pînă la apariția cărții vieții lui, fiindcă poetul îl cunoștea bine și știa spre ce se îndrepta vulcanul Seceleanu; dar această întîlnire s-a produs abia cu citiva ani înainte de a ne părăsi și n-a mai avut răgazul să profite de colegialitatea într-ale jurnalisticii a redactorului lui șef.

Aici, la revistă, și-a desfășurat talentul și verva caracteristice dar, așa cum spuneam, numai în cărțile la care sigur gîndea și-ar fi manifestat plener spiritul lui ascuțit și pătrunzător.

Această pagină vrea să fie tocmai un argument pentru ceea ce prietenul Eugen Seceleanu ar fi trebuit să fie și ar fi fost cu siguranță: o figură proeminentă a literaturii noastre contemporane.

CONSTANTIN C. DRAGUȘANI ■

N.R. Aflăm din partea Editurii M. Eminescu că un amplu volum cuprinzînd reportajele publicate de Eugen Seceleanu în paginile revistei noastre urmează să apară în curînd, fapt ce va ilustra și argumenta ideile articolului de mai sus.

Ultimul monolog la T.V.

TOMA și șarpele

(Toma apare cu un turban de fahir și un coșuleț de rafie.)

— Bună seara, tuturor. Acum mi-a venit și mie rîndul să mă produc...

(Scoate un flaut și începe să cînte. Din coșuleț iese un șarpe — butaforie — care începe să danseze.)

— Îmi dați voie să vi-l prezint pe partenerul meu: Costică!

SARPELE: Ssssst!

TOMA: Ce sssst, că încă n-am spus nimic?... Să vă povestesc mai întîi, cum am devenit imblinzitor de serpi. În anul care de-abia a trecut am împlinit 50 de ani de viață și 30 de teatru și actorii din teatrul nostru s-au gîndit să-mi facă un dar. Cîneva a propus să mi se trîmită o sticlă de șampanie. Dar s-a găsit un coleg care a spus: „Toma nu bea, ce rost are șampania?”

— Poate o fi mai nimerit un tort cu luminărele...

— Nu e bine, a zis colegul, că luminărele miroso a misticism.

Și a rămas că se îngrijeste el să-mi trîmită ceva drăguț. Și mi-a trimis o anană cu...

SARPELE: Ssssst!

TOMA: Ai dreptate, Costică... Nu-i nimic de făcut cu colegul ăsta al meu. Mai degrabă imblinzesti un șarpe. Așa l-am imblinzit eu pe Costică, pe care l-am luat de la circ. Acolo era vacant un post de șarpe. Au dat concurs un șarpe boa, unul cu clopoței, altul cu ochelari și Costică. Și a reușit un... purice, care l-a ciupit pe șeful personalului. Lui Costică i s-a propus, în

schimb, un post de... curea de ceas. A refuzat și a devenit partenerul meu.

— Mă, Costică, l-am întrebat. Tu ai ceva practică în meseria asta de artist?

— Nu am și nici nu-mi trebuie!

— Cam tot așa mi-a răspuns și un cunoscut de-al meu, student la zootehnie. Cînd a ajuns el la fermă, brigadierul i-a zis: „poftim un șort, poftim un scănel, du-te și mulge vaca!” După o oră s-a întors, studentul, stropit cu lapte de sus pînă jos.

— Ce s-a întîmplat?

— Nimic, am izbutit să-i pun șortul, dar n-am reușit s-o așez pe scănel.

SARPELE: Ssssst!

TOMA: Ce sssst? Altădată să se ducă la practică. Ce dacă e nepotul lui...

SARPELE: Ssst!

TOMA: Oricine ar fi, mie nu mi-e frică nici de...

SARPELE: Ssssst!

— TOMA: Ai dreptate, Costică! Ce-mi trebuie?... Mai bine vorbim despre altceva. O dată l-am întrebat pe Costică cum se înmulțesc șerpii, iar el m-a întrebat cum se înmulțesc oamenii. I-am răspuns că foarte simplu. Se aduc la „Cocorul” cojoace și... oamenii se înmulțesc imediat... Dar ce mă interesează pe mine... Mai bine să vă spun altă istorie. Eu, cu Costică, mincăm la restaurant. La noi în cartier era un singur restaurant de categoria a doua, unde se minca a-nțtia. S-a închis, pentru renovare, și acum avem un snack-bar, unde mincăm a doua și plătim a-nțtia. Taburete plusate, hă-hă, oglinzi hă-hă, remiză hă-hă-hă-hă! Dau să intru și portarul zice: „Nu se poate! N-aveți cravată. La noi ținuta e obligatorie!”

Și atunci îi arăt un client îmbrăcat în pantalonăși, pardon, inexprimabili.

— Dar dînsul?

— Dînsul nu intră, dînsul iese...

SARPELE: Ssst!

TOMA: Ce sssst? Lasă-mă să mă răcoresc...

SARPELE: (îi spune ceva la ureche)

TOMA: Costică zice că dacă vreau să mă răcoresc, mai bine deschid ferestra decit să...

SARPELE: Ssssst!

TOMA: Ai dreptate, Costică. Ești un partener ideal... Înainte de Costică am avut o parteneră tînără, frumoasă, dar cam snoabă. Cîcă, ea dacă e bolnavă nu calcă în policlinică și merge numai la doctor acasă. Într-o zi se duce la consultație. Intră, se dezbracă...

SARPELE: Ssst!

TOMA: Se dezbracă, așa-i la doctor! Se dezbracă și zice: „Vă rog să-mi spuneți sincer, fără menajamente, ce credeți că am?”

Omul se uită la ea... se uită... și spune: „Aveți trei lucruri:

— Aveți un ruj, prea violent, pe

buze... Aveți câteva kilograme în plus și al treilea, ați face bine să vă schimbați ochelarii de soare cu unii de vedere. Nu de alta, dar medicul locuiește cu un etaj mai sus. Eu sint arhitect!”

SARPELE: Ssst!

TOMA: Costică, dacă mă tot sîsîi, îmi pierd șirul. Ce Dumnezeu mai vroiam eu să vă spun?... Asta era! Într-un orășel, la o băcănie, era un vinzător foarte biserosos și un primar foarte lăudăros. Într-o zi vine un client și întreabă: „banane aveți?”

— Mulțumită lui Dumnezeu, banane avem, zice vinzătorul.

— Dar măslîne aveți?

— Mulțumită lui Dumnezeu, măslîne avem.

Primarul, care era în inspecție, aude și se supără:

— Nu mai tot spune „mulțumită lui Dumnezeu” cînd de aprovizionare mă ocup eu, primarul.

Vinzătorul dă din cap, adică a înțeles, iar clientul îl întreabă, mai departe:

— Mălai aveți?

Și vinzătorul îi răspunde:

— Mulțumită primarului, mălai n-avem!

SARPELE: Ssssst!

TOMA: Ce vrei, Costică?

SARPELE: (îi spune ceva la ureche)

TOMA: Cum? Nu, nu... pe-asta spune-o tu, și-o sîsîi eu. A. ti-a pierit graiul?... Ei, lasă că spun tot eu. Ceva din ziare. Cîcă a fost odată o confedintă pentru dezarmare. După încheierea cu succes a lucrărilor civice participanti au organizat o partidă de tenis de cîmp, cu rachete... Sol-sol, aer-sol, sol-subsol și alte mingi „pasnice” care turbură zborul porumbeilor... Iar eu porumbeii nu mi-i pot închipi decit albi și frumoși, plutind pe cerul senin al întregii lumi, așa cum vă doresc să se întîmple la anul și la mulți ani...

DAN MIHĂESCU ■
OCTAVIAN SAVA ■
GRIGORE POP ■

Lumea în care trăim

Uraniul și soarta unei țări

Namibia. 824 269 kmp. 1 500 000 locuitori.

O țară uriașă ca dimensiuni, puțin populată. O istorie ce se pierde undeva prin negura vremurilor. Nu vom încerca să răsfolim prea mult prin paginile ei, deși nu lipsesc momente deosebit de semnificative. Poate ar fi cazul să amintim de 1884 — când Germania, în căutare de colonii, a acaparât acest teritoriu, de începutul acestui secol — marcat de marile revolte ale băștinașilor, de anul 1920 — când Germania înfruntă a cedat administrarea acestui spațiu imens Republicii Sud-Africane. S-a schimbat atunci ceva? Nu! Sud-africanii au adus un regim și mai aspritor, ignorând speranțele și interesele locuitorilor. Namibia a trăit de atunci ani negri. Fără să piardă speranța. Fără să abandoneze lupta. Fără să se retragă în resemnare. Cazul Namibiei a fost adus la cunoștința popoarelor. Vălu tăcerii n-a acoperit soarta acestui teritoriu. Lumea a aflat adevărul.

În 1966, Adunarea Generală a O.N.U. a retras Africii de Sud mandatul de protectorat asupra Namibiei, iar administrarea acestui teritoriu a fost plasată sub responsabilitatea directă a Națiunilor Unite prin Consiliul pentru Namibia. O hotărâre înțeleaptă dar care de un deceniu și jumătate rămâne în documentele de arhivă. De atunci, de 15 ani, problema Namibiei continuă să se afle printre permanentele ordinii de zi a sesiunilor Adunării Generale a O.N.U. Se discută, se votează, însă nici un progres real nu este înregistrat. În ciuda numeroaselor rezoluții și hotărâri ale O.N.U., în ciuda sancțiunilor economice și politice împotriva regimului rasist din Africa de Sud, Pretoria continuă să ocupe în mod ilegal teritoriul Namibiei și să refuze accesul poporului namibian la independență. Regimul apartheidului sporește continuu trupele de ocupație, subminează eforturile întreprinse sub egida O.N.U., refuză să trateze cu SWAPO, singurul reprezentant autentic al poporului namibian. În schimb, încearcă să împingă în scenă marionetele sale locale. Chiar înaintea Conferinței de la Geneva, ministrul de externe sud-african afirmă cu cinism că țara sa preferă să suporte în continuare sancțiunile economice ale comunității internaționale decât să consimtă la preluarea puterii în Namibia de către reprezentanții SWAPO. Ca și cum soarta Namibiei ar trebui decisă la Pretoria...

Cunoaștem ceea ce s-a întâmplat la masa negocierilor de la Geneva: conferința a eșuat, deoarece Pretoria nu a dorit să se ajungă la un acord. A fost un sabotaj deliberat, o acțiune întreprinsă cu scopul de a împiedica accesul la independență reală al Namibiei. Cum se explică aceasta?

Dedesubturile situației sînt mai simple decât s-ar părea. O privire asupra hărții economice a Namibiei explică în mod limpede lucrurile. Teritoriul Namibiei dispune de impresionante resurse de materii prime strategice, a căror exploatare aduce marilor monopoluri profituri imense. La Rosing, la 50 km vest de Windhoek, se găsește cea mai mare mină de uraniu din lume, a cărei producție anuală, de aproximativ 5 000 tone, depășește pe cea a tuturor exploatarilor de uraniu din Republica Sud-Africană. Dar uraniul nu este singura atracție pe lista bogățiilor namibiene. Teritoriul acestei țări este o adevărată „mină de aur” datorită importan-

țelor zăcămintele de care dispune: zăcămintele de diamante, aur, argint, cupru, fier, cărbune, sare, mangan, zinc, cositor, wolfram și altele.

În majoritatea lor, țările occidentale sînt interesate direct în primul rînd de uraniul namibian. Companiile de energie nucleară din Marea Britanie, Franța, R.F.G., Japonia sînt principalii consumatori ai uraniului namibian, 40 la sută din importurile de uraniu ale R.F.G., spre exemplu, provin din Namibia. „Euratom”-ul vest-european a semnat, de asemenea, importante contracte pentru cumpărarea uraniului namibian. După 1973, odată cu „șocul” creșterii prețului petrolului în lume, interesul societăților occidentale față de extracția bogățiilor subsolului namibian s-a amplificat, accelerîndu-se procesul de exploatare a uraniului. Au fost investiții peste un miliard franci francezi, uraniul a fost căutat la adîncimi mai mari, numeroase alte noi companii au obținut drepturi de prospectare. Firește, magnații occidentali erau prea puțin interesați în respectarea rezoluției din 1974 a Consiliului O.N.U. pentru Namibia, potrivit căreia resursele minerale ale teritoriului constituie proprietatea exclusivă a poporului namibian și ca atare nu pot fi prospectate, exploatare sau vindute decât după proclamarea independenței Namibiei. În ciuda rezoluției O.N.U., regimul rasist din Africa de Sud a creat — pentru a-și putea menține pozițiile amenințate de lupta de eliberare socială și națională — condiții deosebit de favorabile companiilor transnaționale, pentru exploatarea bogățiilor namibiene, facilități care asigură o rată maximă a profitului. Nu-i greu de înțeles că valorificarea resurselor țării nu a ameliorat condițiile de viață ale locuitorilor ei. Dimpotrivă, sărăcia lor s-a accentuat. Dar în același timp s-a accentuat și dorința lor de a deveni liberi.

Un joc complex de interese acționează în culisele politice pentru menținerea dominației sud-africane asupra Namibiei. Această încercătură de interese reiese clar din faptele ajunse la cunoștința opiniei publice în ultimii ani. Astfel, exploatarea uraniului namibian se află sub controlul companiei „Rossing Uranium Limited”, printre al cărei acționari se numără firmele „Rio Tinto Zinc Ltd” (Marea Britanie), „Industrial Development Corporation” (Africa de Sud), „Rio Algon Mines Ltd” (Canada), „Minatome” (Franța) etc.

Namibia este bogată, însă bogățiile ei nu trebuie să fie o sursă de nefericire pentru încercatul popor al acestei țări. Eșecul de la Geneva dovedește că în poziția sud-africană au prevalat interesele celor ce răpesc Namibiei avuțiile ei. Acționînd astfel, guvernantul de la Pretoria au contact pe sprîjinul din umbră al beneficiarilor uraniului și al celorlalte resurse ale Namibiei. Istoria dovedește însă în Africa, și nu numai în Africa, că drumul spre independență nu poate fi blocat la nesfîrșit. Soarta unei țări și a unui popor nu pot să depindă de calculul și profiturile societăților transnaționale. Namibia va ajunge la independență, chiar dacă drumul spre acest obiectiv este presărat cu dificultăți.

AL. PINTEA ■

Cultura ca germen al dezvoltării

„Nu încetăm să învățăm” — acesta este titlul ultimului raport al Clubului de la Roma a cărui particularitate este specifică zilelor noastre, a fost elaborat de un american, James W. Botkin, o personalitate a Europei de est — Mircea Mahita — și de un reprezentant al lumii a treia — marocanul Mahdi Elmandjra. Concluzia raportului poate fi sintetizată într-o singură frază: dacă există limite fizice ale creșterii, acestea nu se pot aplica asupra inteligenței umane, practic, inepuizabilă. Există însă o prăpastie imensă între gradul posibil de dezvoltare a gândirii umane și modul în care această este folosită.

Unul din autorii raportului, profesorul marocan Elmandjra, președinte al Federației mondiale pentru cercetarea viitorului, aprecia în „Le Monde Dimanche” că „istoria umanității poate fi redusă la două curbe: una a complexității crescînde a problematicii cu care aceasta este confruntată și alta a învățării, adică a capacității omului care a creat el însuși această complexitate de a o stăpîni cu ajutorul cunoștințelor sale utilizîndu-le în scopuri sociale sau culturale folositoare lui”. Din nefericire, decalajul între curba complexității și cea a învățării nu face decât să crească și aceasta este ceea ce în Raportul Clubului de la Roma este denumită „prăpastia umană”. Această prăpastie va putea fi depășită dacă sis-

temele de educație actuale vor fi reconsiderate în întregime.

Oamenii nu se pot ocupa de învățare cîtă vreme nu există o participare activă a celor interesați în a învăța și față de modul în care învață. Pe de altă parte, educația fiind un exercițiu ce se desfășoară pe o perioadă de timp destul de îndelungată, este necesară anticiparea evoluțiilor viitoare pentru ca persoana care a învățat să primească cu adevărat cunoștințe care-i vor servi în societate. Din nefericire nu se poate preconiza o deblocare a sistemului existent decât pe baza unei viziuni pe termen lung. Un sistem de predare, de învățare, nu poate fi modificat într-un singur an și nici cu ajutorul unei singure legi, indiferent de distinsul nume pe care-l poartă. Este nevoie să se scurgă o perioadă anumită pentru a se forma profesori, pentru revizuirea manualelor școlare, pentru ca primii profesori formați cu ajutorul acestui sistem să se poată adapta noilor studenți care se vor integra și ei în noul sistem. Dar, din păcate, media de longevitate a unui mandat de ministru al educației în cele 150 de state membre ale O.N.U. — după cel de-al doilea război mondial — nu atinge nici măcar doi ani. Iar oamenii care ocupă posturile politice, care au de rezolvat probleme imediate — pentru un început de an școlar, spre exemplu — nu pot avea aceeași capacitate de a reflecta

pe termen lung. Fiecare țară trebuie să reacționeze conform propriei sale configurații politice. Or, se pare că de multe ori această configurație poartă vina formației elitiste a indivizilor. Este uluitor faptul că aproape 900 de milioane de oameni nu știu să citească. Se pune întrebarea dacă unele puteri nu frînează dezvoltarea educației popoarelor respective tocmai pentru a evita o anumită trezire a conștiinței acestora care ar putea duce la revendicări, la revoluții chiar? În fond, răspunsul la această întrebare îl constituie definiția subdezvoltării. O țară subdezvoltată este tocmai aceea care încearcă să frîneze utilizarea rațională a unor resurse umane. Este de neimaginat și nu poate fi scuzat faptul că astăzi, în aceste țări unde există analfabeți, se cheltuiesc credite enorme pentru îmbunătățirea eficienței porturilor, a sistemelor de trigere, a pistelor de aterizare din aeroporturi, dar nu se face nimic în direcția fructificării potențialului uman, care reprezintă singurul mod de democratizare a dezvoltării. Cîtă vreme vor exista analfabeți nu se poate vorbi de dezvoltare. Considerăm că acest gen de nedreptate — pentru că este realmente o nedreptate ca un tinăr născut în junglă, dintr-o familie săracă, să nu aibă decât o posibilitate din 20 de a merge la școală — nu poate fi combătut decât prin intermediul unui alt mod de abordare a învățămîntului și prin generalizarea acestuia.

Profesorul marocan a precizat că obstacolul numărul 1 în calea dialogului Nord-Sud trebuie căutat în valorile socio-culturale. Aroganța Nordului se face simțită, în primul rînd sub forma unui egocentrism cultural care împiedică aproape orice comunicare. Sudul este obligat să facă aproape toate eforturile pentru a înțelege limba, istoria, mentalitatea, geografia, ecologia Nordului. Nordul, la rîndul său, nu face un pas înainte spre a încerca să-l cunoască pe celălalt, să-l descopere pentru a comunica cu el. Odată cu deceniul '80 s-a intrat într-o perioadă de confruntări, de rupturi, care se vor face resimțite mai mult la nivel cultural decât monetar. Există un blocaj cultural. Și nu se va ieși din el de pe o zi pe alta. Se poate obține o deblocare economică și monetară printr-o lege, prin amendarea unui tratat, a unei convenții, dar în cazul structurilor mentale se pune din nou o problemă de învățare care în raport este denumită „învățarea socială”. Omenirea se află într-o perioadă de confruntări culturale. Prof. Mahdi Elmandjra a apreciat că toate transformările pe care le va cunoaște omenirea în curînd vor avea ca punct central cultura, integrînd în această noțiune tot ceea ce se numește comunicare și informație.

IOAN ROȘCA ■

Mondo umano?

Steaua n-a căzut!

S-ar putea să se fi ajuns acolo încît, cînd un ziar sau o revistă își încetează apariția, undeva, în marea noastră galaxie, să cadă o stea? Ar fi, acesta impactul firesc al galaxiei Gutenberg asupra altor galaxii sau mai curînd asupra oamenilor pentru care, azi, un ziar sau o revistă s-au încadrat normal în ritmul vieții cotidiene? Dar s-a întîmplat uneori ca, la așa ceva, să se ajungă prin mijloace deloc curate, prin perfidie, pentru a se sluji interese ale unui grup restrîns. Atunci, la dispariția ziarului sau revistei respective nici vorbă de mica sau marea galaxie Gutenberg, ca să nu mai vorbim de cealaltă, să vibreze cumva. E firesc, e normal.

Așa a fost cazul unui săptămînal sud-african — „To the Point”. A trăit opt ani, i-au apărut 450 de numere, iar la 19 decembrie anul trecut și-a încetat apariția. În afara celor care l-au „născut” nu l-a deplîns nimeni. Deși se prezenta insistenț ca „independent”, „To the Point” fusese oficial finanțat de un om de afaceri olandez (!), iar promotorul său nu era altcineva decît Eschel Rhoodie, fostul dirigiuitor al Departamentului sud-african al informațiilor, implicat în faimosul scandal al fondurilor secrete sud-africane, fugit din țară, extrădat, judecat, condamnat la închisoare și eliberat apoi pe cauțiune.

Ceea ce se știe azi cu precizie este că amintitele fonduri secrete n-au fost străine deloc de apariția săptămînalului „To the Point”. De altfel, era un punct dintr-un mai vast „complot” conceput de Rhoodie, Connie Mulder (fostul ministru al informațiilor) și Van den Bergh (fostul șef al serviciilor secrete sud-africane) ce viza înființarea unui veritabil trust internațional de presă care să apere „apartheidul”

Astfel, în S.U.A., Rhoodie contactase un cunoscut editor de extremă dreaptă căruia i-a oferit 11,5 milioane dolari pentru a cumpăra „Washington Star”. Afacerea a eșuat, dar cei trei n-au dat înapoi, atenția lor s-a îndreptat spre „Sacramento Union” (tot fără succes) și asupra unui canal TV. Pînă la urmă s-au cheltuit totuși 400 000 dolari pentru a cumpăra articole favorabile independenței... bantustanului Trankei. În Marea Britanie se pare că cei trei au reușit ceva mai mult, dar ei vizau un grup serios de presă, pe care doreau să-l transfere la New York și să facă din el axa și suportul imperiului lor internațional de presă. Și prin Franța s-au abătut, unde „Courrier austral”, le-a făcut jocul din belșug. Joc care a fost întrerupt de dezvoltările în lanț, apoi a fost curmat de „scandalul fondurilor secrete” sud-africane și ai cărui protagoniști au dispărut mai curînd sau mai tîrziu din scenă. Așa a făcut recent și „To the Point” pe care nimeni nu l-a regretat. Nici măcar cei ce l-au botezat și lansat cu mare pompă! Firește, steaua n-a căzut!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE” — R.D.G.)

Control polițienesc la Roma, determinat de recrudescența acțiunilor teroriste

„Devotament“ cumpărat

Istoria nu a înregistrat un caz similar în care activitatea unei personalități să fi atras cu mai multă luare aminte atenția atentatorilor, cum a fost cazul lui Hitler. Așadar, putem spune că în materie de atentate Hitler deține cea mai bună performanță din toate timpurile, chiar dacă nu punem la socoteală atentatul de la München, regizat de Führer în persoană, pentru a putea lichida opoziția. Aceste atentate dovedesc foarte clar impopularitatea în epocă, a dictatorului fascist.

Cu toate acestea însă, publicații occidentale de orientare de dreapta sau de extremă dreaptă, se străduiesc să acrediteze ideea că Hitler a fost cel mai iubit dintre toți conducătorii Germaniei, inclusiv de persoanele din anturajul său imediat. Logic, altfel ce impuls ar avea oamenii pentru a adera la ideologia fascistă?

Iată însă că, pe de altă parte, publicații de prestigiu, și am numi în primul rând revista „Stern“, și-au pus paginile lor la dispoziția persoanelor capabile să dovedească contrariul afirmației de mai sus.

Cit de iubit a fost Hitler de poporul german o știm prea bine cu toții, știm și cit de mult l-au iubit unii dintre oamenii din imediata lui apropiere — colonelul Stauffenberg, de exemplu, autorul atentatului împotriva lui Hitler, eșuat în iulie 1944. Dar oare ceilalți conducători ai Germaniei fasciste s-au iubit fără margini și, mai ales, dezinteresat pe Führer?

Iată o întrebare la care încearcă să răspundă, și după părerea noastră reușește să o facă, ziaristul Peter Meroth de la revista hamburgheză „Stern“.

„Dragostea“, în special a militarilor, față de Hitler se măsură în valută, dacă putem spune așa, ar fi vorba deci, despre adaptarea la condițiile Germaniei naziste a zicalei potrivit căreia „obrazul lui Dumnezeu cu chelțulă se ține!“

De ce, de exemplu, era... topit după Hitler generalul colonel Heinz Guderian, șeful Statului Major al Führerului? Pentru că drept răsplătă pentru meritele sale față de Reich, față de Führer, el a fost în proprietățile lui cu o moșie care valora 1.230.000 mărci. Actul de în proprietățile, semnat de Hitler însuși, nu era însă decît transpunerea în practică a orientării teoretice a acestuia, exprimată la 22 iulie 1940, după ce scăpase ca prin minune din atentatul care avea să intre în istorie sub numele de „Operațiunea Walkiria“: „Cu cit voi recompensa mai substanțial faptele de eroism, cu atît ofițerii mei vor fi mai mult legați de mine!“

Cu cîteva zile înainte de a pronunța aceste cuvinte semnificative prin ele însele, el a înmănat unui număr de doisprezece generali... bastonul de mareșal, astfel încît, la acea dată, Germania era țara cu cel mai mare număr de mareșali pe cap de locuitor! Iar indemnizația de 4.000 de mărci pe lună, care însoțea... bastonul, era, ce-i drept, de natură să-i lege și mai mult pe subalternii de conducătorul lor. În cazul eșuării unui nou atentat, indemnizația ar fi putut urca la, să zicem, 8.000 de mărci, nu?!?

Dictatorul dispunea de un fond special pe care îl manevra după bunul lui plac, după cum îi cereau interesele. Dacă în anul 1933 acesta era de numai 150.000 mărci, el a ajuns în 1935 la 3.300.000 mărci, în 1943 la 20 milioane mărci, iar în 1944 la 40 de milioane mărci. Hitler și acoșii lui au găsit și modalitatea „neutră“ sub care acești bani puteau fi cheltuiți: „sume alocate pentru dezvoltarea culturii“.

Dictatorul a înțeles foarte bine un lucru și anume acela că „puterea lui e-n taină legată de acești“ subalterni-colaboratori ai lui, în special de cei îmbrăcați în uniformă. Iată, de altfel, cum se sfîrșea scrisoarea, semnată personal de Hitler, care însoțea darul ce recompensa devotamentul primitivului: „Considerați așadar, domnule mareșal, acest dar ca pe o expresie modestă a recunoștinței mele personale, a întregului popor german, în numele căruia mă străduiesc să contribuie la îndestularea vieții dv. personale. Adolf Hitler.“

NICOLAE NICOARĂ

Lumea se amuză

(După „LES NOUVELLES DE MOSCOU“ — U.R.S.S.)

VALORI ROMÂNEȘTI ÎN UNIVERS

B. Fundoianu, filozoful

Reeditarea operei poetice a lui B. Fundoianu a fost întâmpinată cu bucurie iar a volumului de eseuri (Imagini și cărți, Editura Minerva, 1980) ca un eveniment. Acum s-ar cuveni întregirea firească a nobilului demers editorial cu creația filozofică, cu atît mai mult cu cit redescoperirea lui Fundoianu-filozoful în gîndirea europeană este astăzi un fapt. Cartea lui filozofică *La conscience malheureuse (Conștiința nefericită)* apărută în 1936 (la Editura Denoel et Steele, Paris) și reîmpărită recent tot la Paris (la Editura „Plasma“) mărturisese forța vizionară a gînditorului, presimțirea acută a pericolului reprezentat de nazism pentru umanitate, primejdie careia avea el însuși să-i cadă victimă la 2 octombrie 1944, cînd a fost asasinat în camerele de gazare de la Birkenau-Auschwitz. În 1936, în timp ce răuvoitoarele Parce îi preparau martiriul, el invita filozofia să scruteze binomul dramatic al epocii (conștiința nefericită — conștiința nefericită), să surprindă absurdul și să facă zid contra lui, să nu îngăduie nici o știrbire a demnității umane. Ceea ce părea atunci doar plămînire de cărturar erudit, muncit de amare indoieli, apare astăzi, sub girul timpului doveditor, mărturie a unui filozof-militant, întrevăzător de triste certitudini. De aceea și prinosul de recunoaștere și recunoștință ce i se aduc acum. Și pe care-l merită.

Că drumurile creației ultime a lui Fundoianu duc toate spre filozofie, nu-i surprinde pe iubitorii scrisului său. Semnele se vădeau de mai înainte. Multe poeme sînt fermecate de miracolul gîndului (în poezia „Filozofie“ își propunea „să-mi sculptez gîndirea în infinit cu dalta“), multe eseuri încheagă colocolii scîrbătoare cu rafinați cugetători, iar involburatele experiențe de viață ale celui ce împărtășește neodidna rătăcitoare a lui Ulise îi nutresc viguroso meditația. Și totuși, *Conștiința nefericită* este o carte-surpriză: ea atestă că Fundoianu (Benjamin Fondane) nu numai că iubea filozofia dar o și trăia; nu se mărginea doar să o comenteze ci să o și creeze. Înăuntrul ei comentatorul de filozofie și creatorul comunică bilateral și, dacă brutală lui avîrîlire în nefericită nu s-ar fi produs, oare ce cote ar fi atins această comunicare?

Trăitor într-o lume în criză, răscolită în subteran de tenebre, Fundoianu polemizează cu două tendințe filozofice opuse: orîma, de a „rationaliza“ acest real convulsiv, ce violentează rațiunea și, a doua, de a revela convulsia lui, dar a capitula cu disperare în fața ei. Cum să fie ade-vărată spusa lui Hegel că tot ce e real este rațional, cînd realitatea crudă a înjosirii omului, a îngrădirii libertății, a amenințării dreptului la viață, o contrazice obstinat? Filozoful care acceptă ca „rațională“ o asemenea realitate — spune Fundoianu — se umilește să salute pălăria lui Gessler (în drama *Wilhelm Tell* de Schiller, personajul Gessler era asupritorul ce poruncise localnicilor elvețieni să-i salute pălăria). Bovarismul, exilul sau evaziunea din real sînt ineficace. Iată cazul lui Husserl: a refuzat realul, l-a pus între paranteze, s-a retras în citadela

benjamin fondane

coğito-ului: însă realul s-a răzbunat asupra lui. Într-o notă (*La conscience malheureuse*, ediția 1938, pag. 295) Fundoianu reamintește cu posomorită ironie: „În timp ce Husserl, maestrul necontestat al gîndirii germane, se abținea de la real, realul, el, acționa. El transforma societatea germană, instaura dictatura, nazismul, abandonul rațiunii, masacrul legal al evreilor. El îl smulgea pe Husserl de pe soclul său de cel mai mare filozof german actual și făcea din el un simplu ne-arian dat afară din post pur și simplu [...]“. Dacă fuga de real e iluzorie, arată Fundoianu, scormonirea lui haotică, deznădăjduită e vinovată căci, neputincioasă fiind, se face complice cu el. Pe acel gînditor ce se complac într-o morbidă beațiitudine a suferinței, Fundoianu îi dezavuează, îi mustără, îi cheamă să se transforme din dascăli de resemnare în combatanți împotriva răului. Așa cum a fost el, cu condeiul și fapta, pînă la ultima suflare.

Sumarul oarecum compozit al cărții (sînt alăturate în aceeași galerie figuri deosebite ca Nietzsche, Gide, Montaigne, Bergson, Freud, Husserl, Heidegger, Dostoievski, Kierkegaard, Șestov), titlul ei tulburător, aerul dantesc de pogorire în infern, avertismentul că rațiunea maltratată poate deveni „avocat al diavolului“, au contribuit la faima ei de apariție singulară, insolită. Rostirile patetice de filozof-tribun sperau să trezească la vigilență cugetele. „Sîntem în același timp, în calitate de cetățeni ai nefericirii sociale, ființe politice și, în calitate de cetățeni ai nefericirii umane, ființe metafizice“ (op. citată, pag. x). Despre el s-au pronunțat reputate nume în gîndirea apuseană (și se pronunță și azi), cartea lui a suscitat totdeauna dezbateri, niciodată indiferență. Lui Jean Cassou, unul dintre admiratorii lui Fundoianu în cultura fran-

ceză (îl considera un „metafizician tragic“ din stirpea lui Unamuno) i s-a părut la început că filozofia sa ar fi prea eterică și abstractă; a revenit însă categoric mai tirziu asupra acestei reticențe, recunoscînd că destinul cumplit al „metafizicianului tragic“ a adevărat realismul și concretețea dureroasă a filosofiei sale. Timpul a corectat și alte opinii: de pildă, asimilarea lui Fundoianu ca existențialist. Ea este intenabilă, și încă din multe motive: el nu se revindică de la Heidegger, respinge „condamnarea“ la angoasă și neant a condiției umane, definește omul nu ca „ființă-pentru-moarte“ ci ca unica ființă mai tare ca moartea, croieste punți de speranță peste abisul deznădejdiei, în locul renunțării sceptice preferă lupta. Cînd scrie despre „conștiința nefericită“, el ar vrea, de fapt, să elaboreze un magnific tratat despre fericirea umană.

Mai rămîne de examinat o preconcepție, probabil ultima, ce stînghereste apropierea de filozofia lui: că ar fi înclinat în defavoarea raționalismului. Oare așa să fie? Afinitatea lui declarată cu Șestov este un indiciu. Însă viziunea lui se cristalizează dincolo de ea. În deschiderea cărții el critică intelectualismul anemiatic, sfîlnic și sperios, care subția mecanicist complexitatea existenței umane și nu izbutea deloc să ofere o busolă în anii premergători marii confli-grații mondiale. De cîteva ori își sprîlîncă critica spiritului contemplativ pe referiri la Marx, a cărui operă îi este cunoscută. Dar Fundoianu nu recuză rațiunea, nu cere demisia de la logică. Dimpotrivă. În numele rațiunii cere judecarea epocii și zidirea unui proiect de proapășire a omenescului. Vrea însă să pună în exercițiu rațiunea activă și lucidă, stenică, tenace și răzbătătoare. În stare să călăuzească „perseverarea în ființă“ (Spinoza) și să deșirizeze cărările unui viitor mai bun. Oscilările, cite am fost, reflectă zăezul vremii și zbuciumul unui eu neliniștit. Dar meritul său este că, străbătînd labirîntul unor concepții antiintelectualiste, înfruntîndu-le adesea, duce pînă la capăt, nestînsă, făclia încrederii în rațiune.

Cea mai frumoasă recunoaștere a unei cărți este a o citi cu rivnă înțelegătoare. Greu de făcut, căci *La conscience malheureuse* este greu de găsit și doar puțini bibliofili se bucură de privilegiul lecturii ei. *Habent sua fata libelli*. Adagiul nu i se potrivește, căci nu tăcerea este destinul potrivit pentru această carte. Din păcate, despre ea nu grăiește nimic nici *Dictionarul de filozofie* (ediția 1978), nici recentul volum al doilea din *Istoria filozofiei românești*: în ambele lucrări, Fundoianu-filozoful nu figurează. Cartea clamează însă reintrarea în circuitul reflecției. Nu doar știrile, tot mai numeroase, despre reactualizarea filozofului în Franța motivează reintîlnirea cu el. Munca de reeditare fusese întreprinsă harnic încă de mai înainte aici, în țara lui de baștină. Reintîlnirea cu Fundoianu-filozoful se impune ca un act de cultură, ca reasezare îndreptățită a lui în panteonul gînditorilor români. Ca evocare și ca omagiu unui înțelept-martir care a plătit cu viața ființarea într-o bine și adevăr. Ca pioasă aducere aminte despre un suflet generos, despre un umanist care, sfidînd potrivnicia sorții, și-a ales fericirea ca stea polară.

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU

Miami frînți de poftă după exotismul luxuriant al Floridei. De abia cînd primele valuri de noi veniți încep să pompeze parale în toate direcțiile, vrînd tot și cumpărat tot, Miami se trezește din fantastica sa plictiseală. Nici nu s-ar putea ca aici, în Miami (în special Beach), plictiseala să fie altfel decît fantastică. Este doar orașul recordurilor absolute și în bine și în rău...

Itinerar
între două oceane (VIII)

Five o' clock la Miami

Deocamdată, în „perioada de așteptare“, Miami este el însuși — demachiat și blazat. O asemenea perioadă este făcută parcă special pentru a comprima vacanțele de mină a doua, a treia și chiar a patra. Pe o lungime de aproape zece kilometri, în coada Miamiului, chiar în vecinătatea plajei se află, propătite unul într-altul, mici hoteluri cu un etaj sau două, gri și otova. Vremea le-a scrijelit cu o tandră ne-

cutare iar modestia proprietarilor a adăugat restul. Fiecare dintre ele au la parter o largă terasă năpădită de balansoare. În balansoare bătrîni... Femei și bărbați cu părul alb, într-un ultim efort de degajare cocheta, se lasă învinsi de timp între două sește.

E five o'clock la Miami și orașul bătrînilor turiști, al săracilor bătrîni din nord care au venit aici la timp, înaintea sezonului adevărat, își gustă nostalgia stielor de altădată. Kilometri în sir de hoteluri scunde și modeste, de balans cuminte în fotolii de răchită, kilometri în sir de stranie tăcere și șanse perimate, de bătrîni cu conturi subțiri, prăvăliți cu fața spre ocean unde mil de ochi împăienjeniti încearcă să deslusească oceanul de altădată care era, firește, altceva, cu totul altceva, o poartă imensă tălată în altă poartă...

Bătrîni din Miami nu sînt, neapărat, cei mai splendidzi bătrîni din America și nici „secțiunea“ lor nu este, propriu-zis, Miami. Miami Beach începe acolo unde destinul său capătă, un contur palpabil, odată cu primul hotel avînd piscine la fiecare etaj și lunelă la ultimul și din nou piscină în mijlocul junglei și bar în interiorul ei... Dar acest Miami trepidant sălbatic iluminat, costisitor, înșușant și agresiv, elegant și trufas, raocac, abil, periculos nu poate fi vădit decît după ora 10 seara cînd viața eliberată de mișcare merită să se dea de-a dura într-un teribil și neobosit clinchet de monede...

RADU BUDEANU

RUGBY

Emblematica rugbistă

Cei prezenți pe Giulești, la ultimul memorabil meci de rugby cu Franța (15-0), ca și milioanele de telespectatori interesați, au asistat nu numai la dezvoltarea naționalei noastre din teren, dar și la entuziasmul copleșitor al tribunelor, culminând cu cea uriașă placardă ce s-a desfășurat către finele jocului, reprezentând, printr-o grafică impresionantă și deopotrivă de amuzantă, confruntarea dintre zimbrii români și cocșii galici într-o veritabilă coridă, în care superioritatea primului era evidentă.

O nouă **Istorie ieroglifică** plină de farmec, parafrazând alegoriile marelui Dimitrie Cantemir cu lupta dintre Corb și Inorog, ar ilustra o eventuală istorie modernă a rugbyului universal. De ce nu?

Era firesc ca „ecranul” alegoric de la Giulești să stîrnească atenția ziariștilor prezenți. Într-un articol intitulat „Ai noștri, ca zimbrii...” „Informația Bucureștiului” remarcă în legătură cu aceasta: „De fapt, marele public a lansat poate o idee-eseu, care nu trebuie lăsată „netransformată” (...) Duminică, 23 noiembrie 1980, toate agențiile de presă din lume anunțau victoria zimbrii noștri. Zimbrii, un al doilea simbol al acestui meci”. Iată însă că în „Scintela” din 17 ianuarie a.c., alt redactor sportiv, Gheorghe Mitroi, face o nouă intervenție, însușindu-și „propunerea făcută de noi anterior, ca echipa națională de rugby a României să-și aleagă zimbrii drept mascotă”, dar menționând și propunerea lui Radu Dăncilă din Cugir, care înlocuiește simbolistica zimbrii, fiind „reprezentativ la noi numai pentru Moldova și care se mai găsește pe stema unui canton elvețian, pe blazoanele unor orașe spaniole ori pe diferite etichete comerciale”, ba chiar, am adăuga noi, pe o sticlă de sliboviță poloneză! Numitul cititor propune, în schimb, drept cea mai bună soluție: „reprezentarea anticului stindard dac (cap de lup, t-up de șarpe) sau pur și simplu a unui lup (animal-simbol, martor la marile momente din formarea poporului român, vezi stindardul adoptat de primul stat dac centralizat, legenda cu lupoaica romană etc.)”.

Despre acest „balaur dac” vorbește Vasile Părvan în a sa „Dacia”, subliniind „atitudinea ofensivă de monstru fantastic, cu gura larg deschisă”, asemuindu-l cu motivul decorativ al grifonului, emigrat din Mesopotamia, fiind vorba mai apoi de acel „draco” — steag militar impus și în armatele Imperiului roman — „element danubian traco-get, răspândit peste tot în armată prin adoratorii zeilor-cavaleri, cu mult timp înaintea admiterii oficiale”.

În legătură cu blazonul echipei noastre de rugby, s-ar putea isca încă multe judicioase propuneri, fie vegetale, animale sau geometrizante. Printre primele, gândindu-ne la feriga neozelandeză și artarul canadian, am putea să ounem bradul românesc, decorativul castan, nucul de Cozia sau plantele specifice ca sinziana (drăgaica), iarba-fiarelilor, singele-voinicului, porinicul sau, pur și simplu, spicul de griu, stilizat cu cincisprezece boabe ca balonul oval.

Dintre animale, antrenorul Viorel Moraru propunea cerbul carpatin, iar alții adoptau zăganul sau acvila, ba chiar dropia bărăgăneană, dacă nu verița, linxul sau mistrețul. Desigur, multe din blazoane prezintă riscul de a implica și elemente auxiliare cu semnificații mai puțin dorite.

Dinspre partea mea, în afara aceluși **draco** legendar pomenit și în afara acelor spețe ce tind a deveni fosile emblematice, supun discuției încă două propuneri, temeinic argumentate:

1. **Gliconul** — simbol al statorniciei Cetății, redescoperit în tezaurul de sculpturi de la Tomis, închipuit printr-un șarpe fabulos, cu capul, urechile și părul de om, botul mioritic și coada de leu — sintetizează a înțelepciunii, moderatției și cutezanței.

2. **Centaurul** — aparitile mitologică, jumătate om, jumătate cal, arcaș destoinic, alergător neobosit, vânător de tauri, ca Dragoș-Vodă, luptător neînfricat cu Lapiti și chiar cu Hercule (Nessus), iute și dibaci, tătăduitor de vătămări (Chiron și Esculap), prietenos și viteaz, devenit cult în Thesalia și confundându-se în mitul cavalerilor traci.

Asemenea zeltăți chtonice cred că pot onora templul rugbyului și pot împodobi cu cinste pieptul rugbiștilor noștri. În plus, simbolurile sugerate se pretează și la o distinsă plasticitate emblematică, selectabilă prin concurs.

TUDOR GEORGE ■

O sancțiune neregulamentară

Primum spre publicare, sub semnătura lui V. Moruzi, următoarea serioasă, în fapt o nouă filă la dosarul, și așa destul de voluminos, al patinajului.

Fiul meu, Moruzi George Viorel — născut la 1 august 1966, elev în clasa a IX-a la Liceul industrial „Dimitrie Petrescu” — este sportiv și a activat pînă la 30 martie anul trecut la Clubul sportiv școlar „Triumf”, unde a obținut rezultate promițătoare, între care un record național pe 1 000 de metri în anul 1979.

În anul 1979, între mine, ca părinte, și antrenorul Ștefan Demyan au intervenit unele discuții asupra modului de educație și de efectuare a antrenamentelor copilului. Printre altele i-am atras atenția antrenorului că nu sînt de acord cu metodele și cu faptul că minte copilii și chiar îl lovește. L-am rugat să țină cont de toate aceste lucruri. A promis că da. În anul 1980 faptele au evoluat. Intrucit băiatul meu este în perioada de formare a caracterului și a personalității, l-am atras atenția că nu este corect cum procedează. Au început reproșurile, care au ajuns pînă la lovirea copilului, în hotel, la Miercurea Ciuc.

Intrucit am considerat că educația băla-

tului este mai presus decît totul, am depus la F.R. Patinaj o cerere de transfer, conform regulamentului, pe data de 30 martie 1980, pentru clubul I.E.F.S. București. După depunerea cererii de transfer la F.R.P. au început alte necazuri, și anume: pe data de 3 aprilie antrenorul prof. Demyan Ștefan depune la conducerea Clubului „Triumf” un referat disciplinar împotriva băiatului, în care este acuzat în fel și chip. În ziua de 19 aprilie, prin scrisoarea nr. 538, sînt chemat la o discuție cu conducerea clubului, făcîndu-mi-se numai reproșuri. Lucrurile evoluează, și pe data de 22 august, cu adresa nr. 1121, mi se comunică că „din cauza absențelor, abateri de la disciplină și de la programul de antrenament, ca și pentru comportare necorespunzătoare față de antrenor, Biroul Clubului sportiv școlar „Triumf” a hotărît, în ședința din 11 iulie 1980, suspendarea din activitatea competițională pe timp de doi ani”!

Oare conducerea Clubului „Triumf” cunoaște regulamentul de transferuri?! Dacă da, atunci să citească articolul nr. 1, unde se specifică: „Pentru faptul că solicită să se transfere de la o unitate sportivă la alta, patinatorii nu pot fi sancționați”. Băiatul a fost totuși singur la patinoar, dorind să se antreneze pentru continuarea performanței. A fost dat însă afară de pe patinoar, fără menajamente, de către același antrenor! Mă întreb, cui servește faptul că un tânăr patinator în care s-au pus ceva speranțe și s-au investit fonduri, cum este băiatul meu, nu are voie nici măcar să se antreneze timp de 2 ani?!

OMUL CARE JOACĂ

Meditații de iarnă

Suneam săptămîna trecută — fără să dezvolt această idee — că pregătirea de iarnă a fotbalistilor este grea și devine mult prea repede plictisitoare. Sint acum nevoia firească de a dezvolta acest subiect. Nu vreau ca intenția mea să fie interpretată ca a unui care încearcă să dea lecții. Gîndurile care mă domină acum sînt pornite din experiența mea de alergător de cursă lungă al iernilor pregătitoare, care s-au înșirat parcă mereu la fel, în bătaia anilor.

Punînd din nou și în acest an kilometrajul nostru aparent fictiv spre cifra zero, să încercăm să pătrundem împreună în tainele așa-zise ale acestei pregătiri de bază. Mă încercăz în doiala asupra termenului „de bază” al unei pregătiri pentru că, în mentalitatea mea, caracterul unei activități de muncă obiectivă — fie și pentru realizarea unui joc cum este fotbalul — nu poate fi discontinuu, ci trebuie să cuprindă permanent realizarea și perfecționarea cu aceeași seriozitate, competență și grijă a tuturor factorilor ce concură în realizarea obiectivelor propuse. Lucrul acesta, tradus în fotbal, apare prin grija tehnicienilor noștri de a aduna zilnic, în această perioadă, kilometri parcursi în alergare și al căror număr este asemănător în bine sau în rău cu acela adunat în anii precedenți de activitate și experiență! Poate și de aceea, puținii oameni de specialitate din fotbalul nostru, mingiați de umor malițios, spun că „tot ce se face acum este bine, toți știu să facă așa ceva”, și că scăparea este sigură deoarece preceptele fiind bine stabilite de mult iar urmele pe care se calcă bine conturate în zăoadă, greu poate fi tras cineva la răspundere că... a greșit.

Cred că aceste aspecte de pregătire mai mult fizică, inspirate puțin obiectiv și de întrerupere de două ori într-un an a sezonului oficial, și care ocupă o mare atenție la începutul fiecărei noi etape de reansare a luptei pentru puncte în clasament ar trebui să preocupe mereu la fel pe cei ce îngrijesc echipele noastre și nu numai atunci cînd sună goarna. Chiar dacă nu ne dăm seama sau nu vrem

să recunoaștem, fotbalul nostru mai crede încă în „butoaiele de sudoare” pe care Kutuzov le invocă soldaților săi că nu le-au umplut la manevre și pe care noi le-am importat ca principiu de bază al acumulării în fotbal, uitînd că nu orice merge oriunde.

Avem în fotbal un fel al nostru. Cînd o dăm pe tehnică, cînd pe alergătură. Greu le adunăm pe amîndouă și foarte ușor le despărțim pe aceste două surori de singe de sub oblăduirea și mulțumirea firească de care are nevoie părintele lor, **fotbalul**.

Nu mai astfel se pot explica într-o încercare cit de cit logică testele puse pentru trecerea echipelor noastre divizionare de forurile competente. Aceste teste ce ar trebui să fie impuse de orice antrenor la clubul unde activează și în federație. Iarna sînt fizice, adică din retur numai am alerga; iar vara sînt tehnice și deci nu ne trebuie decît să „știm” cu mingea. Tactic, nu mai intru în amănunte, știindu-se că noi aplicăm ca noutăți de multe ori ce alții gîndesc să schimbe... Toate acestea în condițiile în care fotbalul nostru se plînge pe, nedrept de lipsa talentelor și pe drept de scăderea masei de jucători din care ele apar.

Masa de jucători poate să scadă și din condiții vitrege pentru fotbal, ce țin și de gustul tinerilor ce improspătează societatea. Datoria noastră este de a forma jucători cit mai compleți pe care trebuie să-i întreținem și să-i perfecționăm sub toate aspectele în același timp și nu o dată fizic, după aceea tehnic și din cînd în cînd tactic. De aceea, sub acest ultim aspect, pregătirea din iarnă trebuie să fie o școală de învățare a acțiunilor tactice. Timp este berechet. Dacă știi să-l captezi și să le trezești interesul prin adevărul expunerii, ascultătorii de acum vor crede în mișcările ce nu pot fi schimbate decît decît pe tablă, la fel ca în „jocul de nasturi” al copilăriei, și vor apărea pe cîmpurile de joc oficiale ale noului sezon cu lecțiile mult mai bine pregătite pentru a le servi adversarilor.

CORNEL DINU ■

CE RĂU V-AM FĂCUT ?

Perspective neglijate

De mai mulți ani, simpla așezare pe teren nu mai constituie nicăieri UN SISTEM DE JOC! Fie că a fost vorba de sistemul CLASIC, de WM, LACAT (beton, catenaccio), 4+2+4 ori 4+3+3, s-a căzut de acord că **jucătorul s-a adaptat la sistem și nu invers**, cum au încercat unii să acrediteze cîndva ideea. Mărturie fiind faptul că, timp de mai bine de 100 de ani, au fost parcurse numai 5-6 sisteme și că de unele din ele s-au folosit, în etapa respectivă, aproape toate echipele! Apoi, specific sistemelor a fost faptul că fiecare a format jucători specializați pe POSTURI.

Cum cerințele fotbalului modern, competitiv în orice condiții, a scos în evidență, ca factor prim de eficiență, ECHIPA, aceasta a făcut ca ORGANIZAREA JOCULUI să capete o importanță deosebită. De aceea, SISTEMUL, cu dispozitivul său de jucători și noțiunea de ocupare rațională a spațiului, adăuinea la principiul jocului, la înțelegerea de către toți jucătorii aceleiași echipe, constituie un cadru referențial, propice unității de concepție și acțiunii, pentru CIRCULAȚIA BALONULUI. Desigur că o bună circulație a mingii depinde de mulți factori, legați de structuri ce implică ORGANIZAREA TACTICĂ și ADAPTAREA. Astfel, se impune de urgență formarea fotbalistului care să atace și să apere. Adică, cu o pregătire fizică de înaltă calitate; cu cit gradul de dezvoltare a calităților motrice este mai ridicat, cu

atît se asigură însușirea tehnicii individuale și colective, ca și posibilitatea dirijării activității intelectuale și psihice în teren, echilibrarea nivelului tehnic — prelungirea tacticii — nu pe posturi, pe compartimente, ci pe necesități, tendința în sfera tehnicii moderne fiind abilitatea supervariată, complexă (pe „bandă rulată”) pentru a răspunde coresponzător, în orice moment, oriunde s-ar găsi jucătorul pe teren (la nevoie, chiar și în poartă!). **Relațiile de comunicare, marcajul-demarcajul, stăpînirea controlului balonului s.a.** sînt condiții fundamentale, astăzi, într-un joc de cooperare, de vitează ridicată, de faze aspre, dinamice... minute în șir, săptămîni, luni... și chiar ani.

ORGANIZAREA JOCULUI este baza jocului modern. Detaliu vizibil de mai mult timp la marile echipe (de club sau naționale), unde sînt încorporați JUCĂTORI DE FOTBAL-ASOCIAȚIE și nu mijlocași, înaintași, fundași. Aceștia fac din polivalența impusă de ORGANIZARE regula de bază și principiul de joc, cea care în meci șterge diferența dintre elementele unui anumit post. Singurul consens obligatoriu fiind acela ca jucătorii să se găsească permanent acolo unde mingea va fi utilizabilă.

În puține cuvinte, acestea sînt noile cerințe, pe care noi le neglijăm, proslăvind un așa-zis sistem 4+4+2.

CONSTANTIN TEAȘCA ■

Flacăra Redacția București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicisți comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) - 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) - 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) - 2560; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) - 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanțoiaia, Liviu Timbus) - 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 2600; Scrieri, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) - 2130; Sector fotoreportaj - 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 2123, 2563, 2072; Administrație 17 78 32 și 17 50 10 - interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 50 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combi-natul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 1 1226, București - strada 13 Decembrie. Paginatori: Marcel Nicolae, Dan Marcu și Popa Eugen.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU